

Provincie Zeeland

Provinciale Staten

Notulen van 4 juli 2014

(vastgesteld tijdens de vergadering van Provinciale Staten van Zeeland op
26 september 2014)

1. Opening en berichten van verhindering.....	1
2. Mededelingen.....	1
3. Vaststellen agenda.....	1
4. Vaststellen notulen.....	2
5. Ingekomen stukken.....	2
6. Brief van de heer A.P. Beekman te Krabbendijke van 6 juni 2014 over afscheid als statenlid per 1 september 2014.....(14008441)	2
7. Brief van tankstation Carwash Peeters VOF te Kelpen-Oler van 12 juni 2014 over saneringsslag tankstation grensgebied.....(14008578)	2
8. Brief Rekenkamer Zeeland van 12 juni 2014 over Rekenkameronderzoek Europese subsidies (14008979)	2
9. Brief van H. Bijl te Zierikzee van 12 juni 2014 over waterveiligheid/stormvloedkering Oosterschelde.....(14008576)	2
10. Brief van ministerie van Economische Zaken van 2 juni 2014 over voorontwerp-inpassingsplan windpark Krammer.....(14008380)	2
11. Brief van ministerie van Economische Zaken van 16 juni 2014 over uitstel reactie voorontwerp inpassingsplan windpark Krammer.....(14009004)	2
12. Brief van de Raad van State, afdeling bestuursrechtspraak, van 25 juni 2014 over Luchthaven Midden-Zeeland, beroep tegen verordening Luchthavenbesluit Midden-Zeeland.....(14009138)	2
13. Ingekomen stukken GS en cvdK.....	2
14. Brief van GS van 27 mei 2014 over Plan van Aanpak Zeeland ZO (Tafel van 15)..... (14008183)	2
15. Brief van GS van 3 juni 2014 met Strategische visie en actieplan Euregio Scheldemonde.....(14008569)	2
16. Brief van GS van 17 juni 2014 met zienswijze over ontwerpbegroting-2015 GR Natuur- en recreatieschap De Grevelingen.....(14009443)	3
17. Brief van GS van 17 juni 2014 met bestuursovereenkomst Marinierskazerne.....(14009441)	3
18. Brief van GS van 18 juni 2014 met reactie op initiatiefvoorstel PVV inzake defiscalisering Westerscheldetunnel.....(14009490)	3
19. Brief van GS van 1 juli 2014 over meicirculaire 2014 Provinciefonds en indexering vanaf 2015 (14009952)	3
20. Brief van GS van 26 juni 2014 over opheffen geheimhouding door GS verstrekte informatie in vergadering commissie BFW, 23 mei 2014.....(14009894)	3
21. Brief van GS van 30 juni 2014 over totstandkoming Kennis- en informatieplatform voor Zeeland.....(14009114)	3
22. Brief van GS van 1 juli 2014 met beantwoording vraag statenlid Harpe inzake indienen zienswijze concept-notitie Reikwijdte en detailniveau planMER schaliegas.....(14010433)	3
23. Hamerstukken.....	3
24. Statenvoorstel 8e wijziging begroting provincie Zeeland-2014..... (SERV-154)	3
25. Voorstellen.....	3
26. Initiatiefvoorstel van de leden Evertz, Van Burg, Van Unen, Werkman en Harpe over het aanstellen van een Verkenner samenwerking Zeeuwse zorg..... (SGR-62)	3
27. Statenvoorstel Marinierskazerne Vlissingen..... (BLD-153)	6
28. Statenvoorstel Evaluatie en startnota PVVP..... (BLD-143)	9
29. Conceptbrief PS aan GS met zienswijze over Plan van Aanpak Zeeland ZO (Tafel van 15)....(14009565)	16
30. Statenvoorstel totstandkoming Kennis- en informatieplatform voor Zeeland.....(ONTW-155)	37
31. Statenvoorstel Tour de France 2015.....(ONTW-156)	50
32. Brief GS van 1 juli 2014 over het fietsvoetveer.....(14010204)	53

Index behorende bij de notulen van 4 juli 2014

33. Brief GS van 1 juli 2014 over voortgang sanering Thermphos(14010225)	55
34. Vragensessie	61
35. Vragen van het lid Hamelink over mogelijkheden voor een mobiliteitscentrum ter ondersteuning van de ontslagen werknemers Neckermann	61
36. Vragen van het lid Harpe over een mogelijk indienen van een zienswijze tegen het voornemen inzake een Structuurvisie Schaliegas	62
37. Moties niet behorend bij een agendapunt	63
38. Motie van de leden Aalfs en Hamelink over een pilot startgroepen voor peuters	63
39. Motie van de leden Aalfs, Van Oorschot, Harpe, Muste, Colijn en Van Unen over de geborgde waterschapszetels	63
40. Afscheid van het lid Beekman	66
41. Resumptie van de besluiten; statengriffier gemachtigd	67
42. Sluiting.....	67

Zevenendertigste vergadering van de Provinciale Staten van Zeeland

(zittingsperiode 2011-2015)

Vrijdag 4 juli 2014

Voorzitter: de heer drs. J.M.M. Polman,
commissaris van de Koning in Zeeland.

Aanwezig zijn de leden mr. T.H. Aalfs, F. Babijn (CDA), F. Babijn (PvZ), A.P. Beekman, C.W. Bierens, ing. J.J. van Burg, P.B. Colijn, J. van Dijen, P. van Dijk, A.I.G. Dorst, ing. B. Erbisim, mr. A. Evertz, ir. B.J. Feijtel, mr. H.J. van Geesbergen, dr. T. van Gent, drs. ing. R.M. Haaze, P.A. Hamelink, dr. A.M.M. van Haperen, ing. L. Harpe Msc, A. Hijgenaar, F. de Kaart, R.P.M. de Kort, A.J. van der Maas, W.P.H. Markusse, J.M. Meulenberg-op 't Hof, P.C.A. de Milliano-van den Hemel, ing. R. Muste, F. van Oorschot, J.R. Oudeman, C.M. de Paepe, B.J.M. Pauwels, J.C. Robesin, G.D. Roeland, drs. R. Ruissen, H.C.M. Thomaes, R. van Tilborg, G. van Unen en J. Werkman, tezamen 38 leden,
alsmede de heer drs. P. Joosse, griffier der Staten.

Verder zijn aanwezig mevrouw C.M.M. Schönknecht-Vermeulen en de heren C. van Beveren, G.R.J. van Heukelom en drs. B.J. de Reu, leden van Gedeputeerde Staten.

1. Opening en berichten van verhindering

Opening: 09.30 uur.

De **voorzitter**. Dames en heren, leden van Provinciale en Gedeputeerde Staten, medewerkers van de griffie en de ambtelijke organisatie, vertegenwoordigers van de pers, belangstellenden op de publieke tribune en degenen die via internet met ons verbonden zijn, hartelijk welkom bij deze vergadering van Provinciale Staten van Zeeland.

Bericht van verhindering is ontvangen van de heer De Putter. De heer Feijtel zal later ter vergadering verschijnen.

2. Mededelingen

De **voorzitter**. Vandaag hebben wij te maken met een agenda met veel punten. Het is een soort traditie om hier vlak voor de zomervakantie nog diverse onderwerpen aan snee te hebben. Ik verzoek u allen om voor een goede, kordate debatvorm te kiezen.

3. Vaststellen agenda

De **voorzitter**. De heer Robesin heeft aangekondigd het woord te willen voeren over het initiatiefvoorstel inzake het aanstellen van een Verkenner samenwerking Zeeuwse zorg. Als gevolg daarvan stel ik voor om dit voorstel niet als hamerstuk te beschouwen maar aan de agenda toe te voegen. Ik verzoek de heer Robesin om zijn verzoek toe te lichten.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Onze fractie vindt het nodig om toch enkele vragen te stellen zodat er meer duidelijkheid kan worden verkregen over dit initiatiefvoorstel. Dat zegt niets over de wijze waarop wij dit voorstel als zodanig beoordelen. Voorts is het ons voornemen om een amendement in te dienen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de Staten ermee kunnen instemmen dat het genoemde initiatiefvoorstel aan de agenda wordt toegevoegd. Ik stel voor om dit voorstel het eerst te behandelen, dus vóór de behandeling van het voorstel inzake de Marinierskazerne. Ik constateer dat de Staten zich met deze werkwijze kunnen verenigen.

Voorts is van de PVV-fractie het bericht ontvangen dat het initiatiefvoorstel over defiscalisering Westerscheldetunnel nog niet vandaag kan worden behandeld. Ik stel voor om dit voorstel van de agenda af te halen. Mij blijkt dat de Staten daarmee akkoord gaan.

Van het college van GS is een brief ontvangen over het fietsvoetveer. De SGP-fractie heeft verzocht om deze brief van 1 juli 2014 aan de agenda toe te voegen. Mij blijkt dat de Staten ermee kunnen instemmen dat dit verzoek wordt ingewilligd.

Verder is van het college van GS een brief over Thermphos ontvangen. Voorgesteld is om deze brief te behandelen. Mij blijkt dat de Staten daarmee kunnen instemmen. Ik stel voor om beide genoemde brieven aan de orde te stellen na afhandeling van de bespreekvoorstellen. Ik constateer dat de Staten daarmee akkoord gaan.

De aldus gewijzigde agenda wordt vastgesteld.

4. Vaststellen notulen

De notulen van de vergaderingen van Provinciale Staten, gehouden op 6 en 16 juni 2014, worden vastgesteld.

5. Ingekomen stukken

- 6. Brief van de heer A.P. Beekman te Krabbendijke van 6 juni 2014 over afscheid als statenlid per 1 september 2014 (14008441)**

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze brief voor kennisgeving aan te nemen.

- 7. Brief van tankstation Carwash Peeters VOF te Kelpen-Oler van 12 juni 2014 over saneringsslag tankstation grensgebied (14008578)**

Afdoeningsvoorstel: afhandeling overdragen aan GS.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Wij zouden deze brief graag bespreken in de commissie E&M.

De **voorzitter**. Mij blijkt dat de Staten met deze werkwijze kunnen instemmen.

Aldus wordt zonder stemming besloten.

- 8. Brief Rekenkamer Zeeland van 12 juni 2014 over Rekenkameronderzoek Europese subsidies (14008979)**

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze brief voor kennisgeving aan te nemen.

- 9. Brief van H. Bijl te Zierikzee van 12 juni 2014 over waterveiligheid/stormvloedkering Oosterschelde (14008576)**

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze brief ter afhandeling over te dragen aan GS.

- 10. Brief van ministerie van Economische Zaken van 2 juni 2014 over voorontwerp-inpassingsplan windpark Krammer (14008380)**

- 11. Brief van ministerie van Economische Zaken van 16 juni 2014 over uitstel reactie voorontwerp inpassingsplan windpark Krammer (14009004)**

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze brieven voor kennisgeving aan te nemen.

- 12. Brief van de Raad van State, afdeling bestuursrechtspraak, van 25 juni 2014 over Luchthaven Midden-Zeeland, beroep tegen verordening Luchthavenbesluit Midden-Zeeland (14009138)**

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze brief ter afhandeling over te dragen aan GS.

- 13. Ingekomen stukken GS en cvdK**

- 14. Brief van GS van 27 mei 2014 over Plan van Aanpak Zeeland ZO (Tafel van 15) (14008183)**

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze brief te betrekken bij de behandeling van de zienswijze inzake dit plan van aanpak.

- 15. Brief van GS van 3 juni 2014 met Strategische visie en actieplan Euregio Scheldemond (14008569)**

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze brief voor kennisgeving aan te nemen.

16. **Brief van GS van 17 juni 2014 met zienswijze over ontwerpbegroting-2015 GR Natuur- en recreatieschap De Grevelingen (14009443)**

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, in te stemmen met de ingediende zienswijze.

17. **Brief van GS van 17 juni 2014 met bestuursovereenkomst Marinierskazerne (14009441)**

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze brief voor kennisgeving aan te nemen.

18. **Brief van GS van 18 juni 2014 met reactie op initiatiefvoorstel PVV inzake defiscalisering Westerscheldetunnel (14009490)**

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze brief te betrekken bij de behandeling van genoemd initiatiefvoorstel.

19. **Brief van GS van 1 juli 2014 over meicirculaire 2014 Provinciefonds en indexering vanaf 2015 (14009952)**

20. **Brief van GS van 26 juni 2014 over opheffen geheimhouding door GS verstrekte informatie in vergadering commissie BFW, 23 mei 2014 (14009894)**

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze brieven ter behandeling over te dragen aan de commissie BFW (12 september 2014)

21. **Brief van GS van 30 juni 2014 over totstandkoming Kennis- en informatieplatform voor Zeeland (14009114)**

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze brief te betrekken bij de behandeling statenvoorstel Totstandkoming Kennis- en informatieplatform voor Zeeland.

22. **Brief van GS van 1 juli 2014 met beantwoording vraag statenlid Harpe inzake indienen zienswijze conceptnotitie Reikwijdte en detailniveau planMER schaliegas (14010433)**

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze brieven voor kennisgeving aan te nemen.

23. **Hamerstukken**

24. **Statenvoorstel 8e wijziging begroting provincie Zeeland-2014 (SERV-154)**

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter. Wij zijn ermee akkoord gegaan dat dit voorstel zou worden beschouwd als hamerstuk, maar wij hebben ook aangegeven dat wij niet met dit voorstel kunnen instemmen.

Met inachtneming van deze aantekening wordt het voorstel zonder stemming aangenomen.

25. **Voorstellen**

26. **Initiatiefvoorstel van de leden Evertz, Van Burg, Van Unen, Werkman en Harpe over het aanstellen van een Verkenner samenwerking Zeeuwse zorg (SGR-62)**

De **voorzitter**. Ik verzoek mevrouw Evertz om als vertegenwoordigster van de initiatiefnemers plaats te nemen achter de GS-tafel.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. De initiatiefgroep stelt vast dat een toekomstbestendige zorginfrastructuur voor Zeeland, zorg in de nabijheid van de Zeeuwen, te weinig en te langzaam tot stand komt.

Samenwerking is hierbij een wezenlijke voorwaarde. Mijn fractie onderschrijft dit. Helaas is die samenwerking er niet of in te geringe mate. Daarom is het goed dat de politiek zich maximaal inspannt om die zo noodzakelijke samenwerking op gang te krijgen, bij voorkeur --zo stelt de initiatiefgroep vast-- met instemming van belanghebbende partijen. Niettemin hebben wij bij dit voorstel enkele kritische vragen en overwogen wij, afhankelijk van de te geven reactie, een amendement in te dienen.

Voorzitter. Waarom is niet eerst onderzocht of belanghebbende partijen, Klaverblad Zeeland en Klankbordgroep Ziekenhuizen, de goede bedoelingen van dit initiatief kunnen waarderen en de bereidheid tonen om mee te werken aan een brede verkenning van mogelijkheden en belemmeringen?

Stel, voorzitter, dat de beoogde verkenner al snel tot de conclusie komt dat er geen of te weinig draagvlak is onder belanghebbende partijen en dat hij vindt dat hij de opdracht maar beter terug kan geven. Wat dan?

Op 1 december 2014 legt de verkenner tegenover de Staten schriftelijk verantwoording af over zijn bevindingen en activiteiten, voorzien van eventuele "oplossingsrichtingen". Voorzitter. Mijn fractie vraagt zich af of in dit begrip niet wat meer kracht zou kunnen worden gelegd, waaruit blijkt dat het duidelijk de bedoeling van de initiatiefnemers is dat --wanneer de landelijke overheid c.q. de minister van VWS, hierin iets zou kunnen of zou moeten betekenen-- er in die richting ook daadwerkelijk actie wordt ondernomen. Vinden de initiatiefnemers de nu gekozen formulering niet wat te vaag, te krachteloos?

De heer **Haaze** (PVV). Voorzitter. Op dit terrein is er voor Rijk en gemeenten een rol weggelegd, voor de provincie niet. De indieners van dit voorstel realiseren zich dit ook terdege. Met dit voorstel wil men een verkenner Zeeuwse zorg aanstellen die de belemmerende factoren onderzoekt en in beeld brengt, die de samenwerking in de Zeeuwse zorg in de weg staan. Goede gezondheidszorg is het, waar het zeker ook voor de PVV om draait. Niettemin stellen wij een aantal vragen.

Ons is nog niet geheel duidelijk, voorzitter, wat de achterliggende motivatie met betrekking tot dit voorstel is. Is die motivatie dat er moet worden gekomen tot een goede gezondheidszorg? Als dat zo is, is ons inziens de zorgverzekeraar aan zet. Deze was hier enige tijd geleden en, hem naar zijn mening hierover gevraagd, antwoordde hij dat hij er geen meerwaarde in zag. Hij was zelfs van oordeel dat het niet zijn rol was om de provincie te behoeden voor het nutteloos uitgeven van geld. Of is de achterliggende motivatie de Zeeuwse werkgelegenheid en/of leefbaarheid? Wij verkrijgen wat dit betreft graag helderheid.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. Dit initiatief is te waarderen, maar de problemen die mijn fractie ermee heeft, zijn eenvoudig aan te geven door de vraag te stellen: wat kan de beoogde verkenner wél wat onze gedeputeerde niet kon? Tenslotte heeft ook hij al een verkenning uitgevoerd. "Kiezen of verliezen" was het resultaat daarvan. Het is mij volslagen onduidelijk wat de partijen die nu met dit initiatief komen, beogen te bereiken met het aanstellen van deze verkenner. Het kost niet niks, terwijl de man geen enkele bevoegdheid heeft. Hij heeft ook geen geld. Waarom zal iemand naar hem luisteren, waarom zal iemand hem iets vertellen wat hij niet al eerder de gedeputeerde of de Staten heeft gemeld?

Echter, voorzitter, ik heb in de commissie begrepen dat het enige dat de verkenner wél achter zich heeft, een mogelijk unanieme statenvergadering is. Op die manier kan wat meer kracht worden gegeven aan zijn streven. Ik kan mij niet voorstellen dat er iemand is die daarvan bijzonder onder de indruk is, maar desalniettemin hebben wij besloten om dit enige argument kracht bij te zetten door dit voorstel onze instemming niet te onthouden.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter. Wij zouden het er vandaag niet over hebben, en dus heb ik geen betoog voorbereid. Echter, gaat het over de zorg in Zeeland, dan kan ik er vanuit mijn hart over spreken.

Wij dreigen in Zeeland op het gebied van de zorg van alles kwijt te raken. Dat komt, voorzitter, omdat er niet goed wordt samengewerkt. Wat wij, als mede-indiener van dit voorstel, graag zouden willen, is dat er iemand van statuur op pad wordt gestuurd waarna hij terugkomt met een rapport waaruit duidelijk naar voren komt waar het aan ligt. Immers, de Staten gaan hier weliswaar niet over maar ze zijn wel de gekozen volksvertegenwoordiging en daarom moeten ze hiervan iets vinden. Met dat rapport hebben wij dan iets waarmee wij naar de minister, de zorgverzekeraars, alle partijen die hier wél over gaan, kunnen gaan. Wij kunnen dan duidelijk maken waar het aan ligt en waar iets aan gedaan moet worden. Als wij dit voorstel nu niet aannemen --of wanneer wij ons als Staten wat dit betreft niet unaniem opstellen-- missen wij een mooie kans.

De heer **Babijn** (CDA). Voorzitter. Het zou een hamerstuk zijn... Wij hebben hierover al bij diverse gelegenheden gediscussieerd. Nu er toch over wordt gesproken, kan ik het niet laten om namens mijn fractie ook enkele opmerkingen te maken.

Voorzitter. Wij zijn geen mede-indieners van dit voorstel omdat wij ons in het verleden kritisch hebben opgesteld tegenover het aanstellen van de zorgautoriteit. Wij hebben nu gezegd: wij doen nog

één keer mee; wij geven nog één keer de kans. Natuurlijk gaat het hier niet om een provinciale verantwoordelijkheid, maar wij hebben wel een maatschappelijke verantwoordelijkheid op grond waarvan wij nog één keer de kans willen geven. Nogmaals, de CDA-fractie blijft wat dit betreft kritisch gestemd. Wij hopen dat het zover komt dat er een redelijke kans van slagen is. Ondanks onze kritische opmerkingen, in het verleden gemaakt, zullen wij dit voorstel steunen.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Wij stemmen in met de benadering van de heren Hijgenaar en Babijn. Zo zit ook mijn fractie erin. Wij hebben op dit terrein al veel gedaan en ons inziens heeft de provincie daarmee al voor een groot gedeelte haar verantwoordelijkheid genomen. Wij hebben laten zien dat wij de zorgen op dit terrein serieus nemen.

Wij betwijfelen zeer, voorzitter, of met het aanvaarden van dit voorstel het uiteindelijk gewenste effect zal worden gerealiseerd, maar ook voor ons geldt dat wij dit nog één keer zullen steunen. Daarmee is wat ons betreft wel onze verantwoordelijkheid op dit terrein echt genomen. Vervolgens is het aan de partijen die hier beslissingsbevoegd zijn, om daadwerkelijk op te treden.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Voorzitter. Ik proef dat er een breed draagvlak is voor ons voorstel, en daar ben ik enorm verheugd over.

Al in de commissie heb ik gezegd dat het ons inziens van groot belang is dat er zo'n verkenner komt. Wij leven in een zeer dunbevolkt gebied en veel voorzieningen staan onder druk, zo ook die op het terrein van de volksgezondheid. Met name de Zeeuwse zorginfrastructuur moet worden behouden, en wel op een kwalitatief hoog niveau. Tegen die achtergrond is een goede samenwerking essentieel. Helaas moeten wij al een paar jaar constateren dat die samenwerking nauwelijks tot stand komt. Vandaar, voorzitter, dat de initiatiefnemers ervoor hebben gekozen een verkenner aan te stellen die de opdracht krijgt om factoren in beeld te brengen die de gewenste samenwerking belemmeren. Daarnaast dient hij factoren te benoemen die samenwerking kunnen bevorderen, en ons te adviseren waar het gaat om mogelijkheden om de samenwerkingspartners bij het uitvoeringstraject te betrekken.

De heer Robesin vraagt waarom niet is onderzocht of belanghebbende partijen, waaronder Klaverblad en Klankbordgroep Ziekenhuizen, op de hoogte zijn van de goede bedoelingen van het voorliggende voorstel. Voorzitter, ik heb dit dossier overgenomen van mijn overleden fractiegenoot Eric Hageman. Ik weet dat hij heel veel gesprekken heeft gevoerd met die belanghebbende partijen, waaronder ook Het Klaverblad. Echter, toen lag een ander initiatiefvoorstel voor; toen ging het om de

"zorgautoriteit". Uit de toen gevoerde gesprekken kwam naar voren dat alleen al die term zulke allergische reacties opriep, dat Eric Hageman genoodzaakt was om het voorstel in te trekken.

Vervolgens is het idee opgekomen om een verkenner aan te stellen, een Verkenner Zeeuwse Zorg. Die optie is door de initiatiefnemers besproken met de directies van de ziekenhuizen. Wij hebben daarbij aangegeven dat wij breder op de Zeeuwse zorg willen insteken en dat wij ons dus niet alleen willen richten op de ziekenhuisproblematiek. Welnu, voorzitter, de ziekenhuisdirecties staan er niet onwelwillend tegenover.

Ik verwacht overigens ook van de belanghebbende partijen een bepaalde vorm van professionaliteit. Wanneer het voorliggende voorstel door de Staten wordt aanvaard, verwacht ik niet dat zij de boel gaan frustreren maar dat zij zullen zeggen: de politiek vindt het dermate belangrijk dat er wat gaat gebeuren binnen de Zeeuwse zorg dat wij er in ieder geval aan gaan meewerken. Ik vond --ik moet het eerlijk, vanuit het hart, zeggen-- dat Het Klaverblad voor Omroep Zeeland met een heel vreemde reactie kwam. Dit had ik echt niet verwacht, voorzitter, van een patiëntenorganisatie die staat voor een goede zorginfrastructuur. Het is echt de bedoeling van de initiatiefnemers om voorzieningen te behouden en om deze infrastructuur voor Zeeland op een kwalitatief hoog niveau te behouden, opdat patiënten in hun eigen buurt de nodige zorg krijgen, zoals ook mevrouw Van Unen het zo mooi heeft verwoord. Tegen die achtergrond snap ik écht niet dat zo'n patiëntenorganisatie zich in de media tegen dit initiatief keert. Maar goed, voorzitter: ieder zijn mening. Ik verwacht dat de verkenner ook met deze instelling het gesprek aangaat om na te gaan waar nu precies allerlei pijnpunten zitten.

Een andere vraag van de heer Robesin is enigszins hypothetisch, in de zin van: stel nu eens dat er totaal geen draagvlak blijkt te bestaan bij de belanghebbende partijen en dat de verkenner zijn opdracht teruggeeft; wat dan? Voorzitter. Ook in dat geval kan de verkenner aangeven waar nu precies de pijnpunten zitten en welke factoren de beoogde samenwerking frustreren. Dat hebben wij dan in elk geval al bereikt.

Overigens, voorzitter, verwacht ik een dergelijke gang van zaken niet. Het gaat om een verkenner en niet om een --laat ik het voorzichtig formuleren-- "watje". Wij denken echt aan een zwaargewicht, iemand die zeer veel kennis heeft van de zorgsector, iemand die kan verbinden, iemand die weerstanden kan wegnemen. Het is dus niet zomaar iemand die hiermee aan de slag gaat. Bovendien gaan wij beslist uit van de professionaliteit van partijen, op grond waarvan medewerking mag worden verwacht. Ik neem niet aan dat ze een zodanige weerstand gaan oproepen

dat daarmee de beoogde verkenning mislukt. Het gaat er immers om dat de Staten een goed zicht krijgen op de factoren die een goede samenwerking belemmeren en op de factoren waarmee die samenwerking kan worden bevorderd. Ik verwacht dus niet dat de verkenner zijn opdracht terug zal moeten geven.

Vervolgens is de heer Robesin ingegaan op verantwoording en vervolgstappen. Voorzitter. Het lijkt mij het meest verstandig dat wij de verantwoording van de verkenner afwachten. Op dat moment is er een compleet beeld van de totale zorginfrastructuur en van de factoren die voor een goede samenwerking van belang zijn. Vervolgens kan worden nagegaan welke vervolgstappen kunnen worden gezet. Zou daarbij blijken dat de minister in stelling moet worden gebracht, dan gaan wij natuurlijk vanuit Zeeland die minister in stelling brengen, maar dat is mijns inziens toch iets voor een later moment. Laten wij eerst bewerkstelligen dat de verkenner zijn werk kan doen en daarna met zijn analyse komt. Vervolgens kan door middel van discussie een antwoord worden gegeven op de vraag: wat nu, welke vervolgstappen gaan wij nu zetten om voor Zeeland een goede zorginfrastructuur te behouden?

Ik meen, voorzitter, dat ik hiermee ook op enkele vragen van de PVV-fractie ben ingegaan. Inderdaad is het behoud van een goede zorginfrastructuur van groot belang voor de leefbaarheid in Zeeland. Uit "De staat van Zeeland", zojuist uitgekomen, komt duidelijk naar voren dat die leefbaarheid onder druk komt te staan. Dat is voor de komende jaren een belangrijk zorgpunt. Veel jongeren zullen uit Zeeland wegtrekken wanneer onze voorzieningen niet op orde zijn. Welnu, goede gezondheidszorg is een van de belangrijkste voorzieningen.

De heer Robesin (PvZ). Voorzitter. Ik dank mevrouw Evertz voor haar uitleg. Dat heeft ze gewoon heel keurig gedaan. Er blijft weinig te vragen over; het is helder. Ik merk nog slechts op dat --als werkelijk op grond van de bevindingen van de verkenner de conclusie wordt getrokken dat de rijksoverheid, de minister, moet worden ingeschakeld-- wij ervan uitgaan dat dat ook daadwerkelijk gebeurt. Dat is de essentie van het amendement dat wij hebben voorbereid. Als mevrouw Evertz mij zegt dat datgene wat ik nu bedoel, ook echt zal gebeuren, als zij ermee kan instemmen dat dit wordt toegevoegd aan het initiatiefvoorstel... Voorzitter, het is ook mogelijk dat zij zegt dat dat helemaal niet hoeft omdat het heel duidelijk de bedoeling is om zo te handelen. Hoe dan ook, in elk geval dient in de opdracht voor de verkenner te worden opgenomen dat dit de bedoeling is. Wanneer dit door mevrouw Evertz wordt bevestigd, behoeft ik het amendement niet in te dienen.

De heer **Werkman** (VVD). Voorzitter. Mevrouw Evertz heeft terecht aangegeven dat het merkwaardig is dat alleen de pers op de hoogte is van de uitspraken van Het Klaverblad. Kennelijk is een brief onderweg, maar die is nog niet in ons bezit. Wellicht kan er wat dit betreft wat meer duidelijkheid worden geboden.

De heer **Haaze** (PVV). Voorzitter. De heer Hijgenaar heeft er al op gewezen dat de provincie op dit terrein geen bevoegdheid heeft, terwijl zij er ook geen middelen voor heeft. Mijn fractie betwijfelt zeer of datgene wat de initiatiefnemers voor ogen hebben, gaat lukken, maar ook wij vinden in dezen unanimitieit zeer belangrijk. Daarom zullen wij het voorstel steunen.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Voorzitter. Ik ben de PVV-fractie dankbaar voor haar steun aan ons voorstel.

De heer Robesin kan ik zeggen dat ik het niet meer dan logisch vind dat, wanneer wordt bepleit dat de minister in stelling wordt gebracht, dat ook gewoon gebeurt. Ik heb zojuist even gesproken met één van de mede-initiatiefnemers, waarbij is geconcludeerd dat, als het zover komt, in elk geval de fracties van PvdA en SP ervoor zullen pleiten om de minister in stelling te brengen. Dat kan ik de heer Robesin toezeggen.

De heer **Babijn** (CDA). Voorzitter. Mevrouw Evertz heeft het nu over twee fracties, maar ik denk dat het in de bedoelde situatie Provinciale Staten moeten zijn die dan de minister van een en ander in kennis stellen.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Mijnheer Babijn, ik ben heel blij met deze opmerking, maar ik moest even voorzichtigheid betrachten. Dat begrijpt u wel...

De heer **Werkman** (VVD). Voorzitter. Ik had woorden van gelijke strekking willen gebruiken.

Het initiatiefvoorstel wordt bij handopsteken met algemene stemmen aangenomen.

De **voorzitter**. Ik feliciteer de initiatiefnemers met dit resultaat.

27. Statenvoorstel Marinierskazerne Vlissingen (BLD-153)

De heer **Van Dijk** (PVV). Voorzitter. Op 19 juni zijn wij getuige geweest van de ondertekening van de bestuursovereenkomst voor de Marinierskazerne in Vlissingen. Op een terrein dat er nu nog uitziet als een prima oefenterrein zal, als alles goed gaat,

over vijf jaar een prachtige Marinierskazerne zijn poorten openen. Onze mariniers gaven, ter opluistering van de feestelijke gebeurtenis, een kleine demonstratie. Zelfs onze admiraal De Ruyter was met zijn mannen ter plekke om de te tekenen overeenkomst aan de minister en de commissaris te overhandigen. De sfeer was alsof de Marinierskazerne er al bijna was, maar men is inmiddels van mij gewend dat ik met betrekking tot dit dossier allerlei gevaren zie.

Ook nu nog, voorzitter, wil ik waarschuwen voor al te veel optimisme. Tussen nu en 2019 kan er nog veel gebeuren. De realiteit leert ons dat in politiek Den Haag een eenmaal gezette handtekening met een simpele pennenstreek weer kan worden doorgehaald. Wij zullen vóór die tijd nog minimaal één kabinetsformatie beleven, en dan is werkelijk álles mogelijk. Wij zijn op de goede weg, maar mijn fractie dringt er bij het college op aan uiterst waakzaam te blijven en het Haagse lobbywerk pas te beëindigen op de dag dat de nieuwe Marinierskazerne wordt geopend.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Ik sluit mij bij de woorden van de heer Haaze aan. Inderdaad, wat is de handtekening van de minister waard, gelet op de elkaar opvolgende kabinetten? Ook ik geloof het pas als het eerste schot is gelost. Daar hopen wij op.

Wat de komst van de Marinierskazerne betreft, is er sprake geweest van een vlotte gang van zaken, althans voor rijksbegrippen, om tot besluitvorming te komen. Dat heeft ertoe geleid dat wij vandaag een besluit kunnen nemen over het inpassingsplan. Wat een probleem blijft, is dat wij worden geconfronteerd met afnemende rijkswerkgelegenheid. Laat vandaag niet de indruk ontstaan, dat deze beslissing van de minister deze vermindering van werkgelegenheid kan compenseren. Immers, het teruggaan van de rijkswerkgelegenheid is nog niet beëindigd. Tegen die achtergrond roep ik college en Staten op om blijvend aandacht te geven aan de Zeeuwse werkgelegenheid.

Voorzitter. Een punt dat na het overleg in de commissie nog resteert, is de camping Zeelandia. Ik heb begrepen dat wat dat betreft de verhoudingen uiterst plezierig zijn en dat het college ook zijn uiterste best doet om voor dit probleem een goede oplossing te bewerkstelligen. Er is kennelijk een terrein in beeld. Ik wijs erop dat er ook infrastructuur moet verdwijnen en ik vraag het college om in dat verband de camping financieel bij te staan. Dat gebeurt voor alle betrokkenen waar het erom gaat het gebied vrij te maken. Mijns inziens zou ook de camping, als dat nodig blijkt te zijn, hiervan gebruik moeten kunnen maken.

Vervolgens richt ik mij op het energieneutraal bouwen van de Marinierskazerne. Ik constateer,

voorzitter, dat daarover in de overeenkomst met geen woord wordt gerept. De gedeputeerde heeft in de commissie gezegd dat het om een rijksverantwoordelijkheid gaat en dat de provincie er niet over gaat. Dat klopt, maar dit aspect had toch een plekje in de overeenkomst moeten krijgen. Nu dat niet het geval is, onderstreep ik dat niet alleen wij maar ook het Rijk een energie-agenda heeft. Ik vraag de gedeputeerde om er op toe te zien dat de beoogde energieneutrale bouw doorgaat. Het kan niet zo zijn dat er straks een Marinierskazerne staat die niet aan de desbetreffende eisen voldoet.

De heer **Pauwels** (CDA). Voorzitter. Met het vaststellen van het voorliggende inpassingsplan maken wij planologisch de komst van de Marinierskazerne mogelijk. De CDA-fractie staat hier positief in. Het lijkt op dit moment wel eenvoudig, maar de afgelopen jaren is er veel voorbereiding nodig geweest. Ik denk aan de lobby in Den Haag en de daarop volgende procedure en planvorming. Er waren, zoals wij weten, om in marinetermen te spreken: meerdere kapers op de kust. Ook denk ik aan het onderhandelen met het ministerie en het beschikbaar stellen van financiële middelen, zowel door de provincie als door de gemeente. Alle handelingen hebben in een vrij kort tijdsbestek plaatsgevonden. Het resultaat is goed; er is sprake van een vrijwel afgerond plan. Het college en de desbetreffende ambtenaren verdienen een dikke pluim voor hun voortvarend en doortastend optreden.

Voorzitter. Bij de procedure in verband met dit inpassingsplan is voorzien in goede voorlichting en goed overleg, onder andere met de dorpsraad van Ritthem. Er is goed geluisterd, zeker naar de burgers en andere belanghebbenden, hetgeen wij zeer belangrijk vinden. Ook de Staten hebben de afgelopen jaren hun zegje over het totale plan kunnen doen. Naar aanleiding van alle inspraakreacties zijn veranderingen en aanpassingen doorgevoerd. Niet onbelangrijk zijn in dit verband de landschappelijke inpassing, de ontsluiting, licht- en geluidhinder enz.

Op 19 juni zijn officieel door de minister en de commissaris handtekeningen onder de bestuursovereenkomst gezet. Daarmee is het definitief: de mariniers komen weer thuis in Zeeland, naar de geboorteplaats van onze Michiel de Ruyter. In deze overeenkomst is een groot aantal zaken omschreven, maar het bespreken daarvan is nu niet aan de orde.

De komst van de Marinierskazerne is een opsteker voor de Zeeuwse werkgelegenheid. In het rapport van Ecorys spreekt men over een structurele toename van 2165 arbeidsplaatsen. Dit biedt een goede kans om de negatieve spiraal met betrekking tot onze werkgelegenheid te doorbreken. Ik denk hierbij aan het wegtrekken van

overheidsdiensten en aan het feit dat in de afgelopen jaren een aantal bedrijven, groot en klein, de deuren heeft moeten sluiten.

De CDA-fractie is van oordeel dat er bij de bouw en de exploitatie van de Marinierskazerne kansen moeten zijn voor het midden- en kleinbedrijf in Zeeland. Verder hopen wij dat de vestiging van de Marinierskazerne een voorbeeld mag zijn voor andere bedrijven om zich in Zeeland te vestigen.

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter. Uit de geleverde bijdragen maak ik op dat er in het algemeen tevredenheid heerst over de stappen die wij tot nu toe hebben gezet om de Marinierskazerne naar Zeeland te krijgen. De heer Van Dijk meent dat wij niet al te optimistisch moeten zijn, en dat ben ik wel met hem eens. Als wij die houding zouden uitstralen met ons voorstel, zouden wij dat niet goed doen. Mijns inziens zijn wij realistisch, en ik denk dat dat ook van ons mag worden verwacht. Heel lang hebben de Staten er bij het college op aangedrongen dat er met betrekking tot de Marinierskazerne een overeenkomst zou komen. Nu is die overeenkomst er, zijn er handtekeningen gezet en komt de volgende stap aan de orde, en zegt de heer Van Dijk: ja, maar... Voorzitter, dat blijft natuurlijk altijd zo in het leven. Daarom is, denk ik, realisme beter dan optimisme. Daar houd ik mij graag aan vast. Dat wij waakzaam moeten blijven... Natuurlijk, dat doet de marine en dat doen wij ook.

Gevraagd is wat nu in dit verband een handtekening waard is. Voorzitter, wij hebben nu toch een titel, en dat is niet onbelangrijk. Wij kunnen nu stappen zetten, bijvoorbeeld met betrekking tot de grondverwerving. Eerder kon dat niet en dus is die handtekening veel waard. Ik onderstreep dit nog eens, zulks naar aanleiding van een opmerking van de heer Harpe.

Voorts heeft de heer Harpe aandacht gevraagd voor de verplaatsing van de camping Zeelandia. Voorzitter. Als provinciale overheid zijn wij niet verplicht om een nieuwe locatie aan te bieden of om een vergoeding te betalen. Gemeente en provincie doen desondanks hun uiterste best om een nieuwe geschikte locatie te vinden voor deze camping. Deels doen wij dit met een POP-subsidie. Wij halen hiervoor dus ook nog Europese middelen binnen omdat wij daarmee ook een bijdrage kunnen leveren aan de verbetering van de kwaliteit van de verblijfsrecreatie in Zeeland.

Er is inderdaad een nieuwe locatie beschikbaar, De Schone Waardin. Dat is geen geheim. Wij vinden dit een prima locatie voor de camping. Of deze optie kan worden gerealiseerd, hangt vooral af van de grondverwerving. Wij moeten hiervoor nog gronden aankopen. Wij hebben een aanbieding met een "plusje" gedaan, waaruit mag blijken dat wij inderdaad ons uiterste best doen om de camping te faciliteren.

De heer Harpe bepleit voorts het energieneutraal bouwen van de Marinierskazerne. Dit is een belangrijk onderwerp, voorzitter, waarover de Staten een duidelijke uitspraak hebben gedaan. Zij hebben middelen uitgetrokken om een plan op te stellen en om te laten zien dat het mogelijk is om de Marinierskazerne op deze wijze te realiseren. Inderdaad staat dit niet in de overeenkomst. Het is een zaak voor Defensie zélf om te bepalen hoe men wil gaan bouwen, maar Defensie heeft wel degelijk de ambitie om de Marinierskazerne energieneutraal te maken. Dat is niet alleen uit milieu-oogpunt wenselijk, maar ook omdat dit zich op termijn terugverdient. Natuurlijk, in de gesprekken die wij met Defensie voeren, zullen wij erop hameren dat dit gebeurt.

De heer Pauwels heeft terecht gesteld dat het zeer belangrijk is om goed te luisteren naar de burgers en de dorpsraad. Inderdaad, voorzitter; in het verleden hebben wij gemerkt dat het veel kan helpen wanneer je goed met elkaar omgaat en ook serieus probeert om aan elkaars wensen tegemoet te komen. Wij gaan echt proberen om dit zo voort te zetten.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Ook mijn fractie is blij met deze overeenkomst. In het verleden hebben wij aangedrongen op het verdelen in kleinere kavels, zulks in verband met de Europese aanbesteding. In de krant hebben wij kunnen lezen dat dit lastig is en dat men dit eigenlijk liever niet doet. Onze vraag aan de gedeputeerde is of hij zich blijft inspannen om dit toch voor elkaar te krijgen. Immers, dit is voor het Zeeuwse bedrijfsleven van cruciaal belang.

De heer **Van Gent** (VVD). Voorzitter. Het standpunt van de VVD-fractie ten aanzien van dit dossier is heel helder en consistent. Wij zijn buitengewoon blij met de komst van de mariniers en content met de voortgang. Al eerder hebben wij gezegd dat met betrekking tot dit dossier communicatie en voorlichting goed zijn verzorgd.

Verder moet mij van het hart dat ik het jammer vind dat de betrouwbaarheid van onze partner in dezen, het Rijk, door een aantal fracties in het geding is gebracht. Gesteld wordt dat een handtekening zo weer kan worden doorgehaald. Voorzitter, ik denk niet dat deze benadering erg vruchtbaar is voor een goede samenwerking. De VVD-fractie heeft gewoon veel vertrouwen in de toezegging, in dezen gedaan door de minister.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. In de commissie heeft mijn fractie aandacht gevraagd voor de verplaatsing van het desbetreffende akkerbouw-uienbedrijf. Ik vraag de gedeputeerde hoe het daarmee nu staat. Ligt nu een definitieve oplossing in het verschiet? Zo ja, dan stellen wij vast dat het uniek en fantastisch is dat het terrein

door de provincie leeg kan worden opgeleverd, terwijl de Raad van State er niet aan te pas is gekomen.

De heer **Dorst** (SGP). Voorzitter. Ik onderstreep de woorden van de heer Van Gent over het in het Rijk te stellen vertrouwen. Ook in het verleden hebben wij ons wel afgevraagd wat een handtekening van een minister waard is. Ik denk dat wij de waarde daarvan niet in twijfel moeten trekken. Dat lijkt mij niet verstandig en ook niet fatsoenlijk. Immers, een minister tekent namens een voltallig kabinet. Komt er een nieuw kabinet, dan respecteert het alle oude afspraken, gemaakt door voorgaande kabinetten. Dat is in dit land normaal. Ook ik ben van mening dat wij niet in die zin over dergelijke situaties moeten spreken.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. De heer Dorst zal zich toch voorbeelden kunnen voorstellen van situaties waarin besluiten van welk kabinet dan ook werden teruggedraaid. Ik behoef maar het begrip "Hedwige" te noemen... Dat gebeurt gewoon. Omdat er in verband met de Marinierskazerne sprake kan zijn van een langdurig proces, inclusief een kabinetswisseling, kan dat in theoretische zin nogal wat betekenen. Wij hopen allemaal niet dat er sprake is van een ongunstige wending, maar het is toch goed om dit te constateren.

De heer **Dorst** (SGP). Het is mogelijk dat een nieuw kabinet een afspraak terugdraait, maar daar is dan altijd onlosmakelijk verantwoordelijkheid aan verbonden, in de vorm van compensatie of een andere vorm van genoegdoening. Dat weten wij in verband met de Hedwigepolder nog niet --dat dossier is nog altijd niet "afgehecht"-- maar die gang van zaken is in dit land gebruikelijk en fatsoenlijk.

De heer **Harpe** (GL). Het wantrouwen bij mij aanwezig is klein, als het al aanwezig is, en het wordt beïnvloed door de incidentele deelname van de SGP aan dit kabinet. In die zin is het vertrouwen toch wel groot.

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter. De heer Colijn heeft opdeling in kleine kavels bepleit, zodat er meer kansen ontstaan voor Zeeuwse aannemers. Wij hebben hierover al eerder gesproken, waarbij is onderstreept dat dit een zaak voor Defensie is. Het is het ministerie dat bepaalt hoe er wordt aanbesteed. Datgene wat door de heer Colijn wordt bepleit, is mogelijk maar het is kostentechnisch vaak zeer ongunstig. Het kan 20% op de aanneemsom schelen. Als men dat ervoor overheeft, is het een optie, maar dat zal Defensie moeten bepalen. Gelet op het feit dat ook in Den Haag de middelen beperkt zijn, acht ik de kans hierop niet groot. Niettemin proberen wij zoveel

mogelijk de aanbestedingsvoorwaarden zo gunstig te krijgen dat Zeeuwse onderaannemers optimaal kunnen meedoen. Er zijn in Zeeland twee consortia gevormd die willen meedingen naar de bouw van de Marinierskazerne. De kansen zijn er en het bedrijfsleven moet ze zelf grijpen. Waar dat mogelijk is, zullen wij dit zo gunstig mogelijk beïnvloeden. Méér kunnen wij niet toezeggen.

In eerste termijn heb ik bewust niet al te veel gezegd over de betrouwbaarheid, zoals bedoeld door de heren Van Gent en Dorst. Immers, wij hebben nu juist zo'n prima relatie met Defensie. Wij hebben écht alle vertrouwen in de minister die daar nu zit. Wij weten dat zij echt gaat voor dit dossier en ook, als het nodig is, persoonlijk knopen doorhakt om ervoor te zorgen dat er voortgang is. Dat merken wij en daarom zien wij helemaal geen redenen om de twijfels, zoals nu geuit door de fracties van PVV en GL, te onderschrijven. Daar laat ik het nu graag bij.

Wat de door de heer Robesin bedoelde grondverwerving betreft, voorzitter, kan ik melden dat met de heren De Dreu in principe overeenstemming is bereikt. Het bedrijf met bijbehorende gronden wordt aangekocht. Ook is overeenstemming bereikt met betrekking tot de berekeningsmethode die hiervoor wordt gehanteerd. Daarmee is er in feite overeenstemming over de aankoopsom. Dat is dus voor mekaar. Wat nog moet worden geregeld, is de vervangende locatie. Wat dat betreft liggen de wensen hoog. Bepaalde opties zijn onderzocht maar daarover hebben wij nog geen zekerheid. De planologische procedure voor een nieuwe locatie wordt door de gemeente voorbereid. Mijn conclusie is dat er echt heel serieus wordt gewerkt om een goede locatie, naar tevredenheid van de heren De Dreu, te vinden.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Geldt als uitgangspunt dat de eenheid die nu voor het bedrijf geldt --het is een akkerbouwbedrijf én een uienbedrijf-- wordt behouden?

De heer **Van Beveren** (GS). Wat dat betreft, voorzitter, gaat het om bedrijfseconomische afwegingen die het bedrijf zelf maakt.

Het voorstel wordt bij handopsteken met algemene stemmen aangenomen.

28. Statenvoorstel Evaluatie en startnota PVVP (BLD-143)

De heer **Markusse** (PVV). Voorzitter. Onderscheid maken tussen een beleidsvisie voor 12 jaar en een beleidsprogramma voor 4 jaar, de collegeperiode

van 2015 tot 2019, lijkt mijn fractie een goede zaak. Men kan inspelen op veranderende omstandigheden, zoals ook de opzet was met betrekking tot de Toekomstvisie Zeeland 2040. Wat het komende PVVP betreft zien wij in feite een doorwerking van het bestaande beleid, met hier en daar wat aanpassingen. Voor ons is dit een juiste benadering en een juist uitgangspunt.

Voor twee onderdelen vragen wij extra aandacht. In de eerste plaats noem ik het in stand houden van het zogenaamde hoefijzermodel, waarbij het hoofdwegenstelsel buiten onze provincie ligt. Voor Zeeland moet dit van een hoog niveau zijn. Ik denk hierbij aan de voltooiing van de A4.

In de tweede plaats vermeld ik de positie van de binnenvaart. Op blz. 26 van het rapport wordt hierover gesteld: "De ambitie is het realiseren van betrouwbare reistijden voor de binnenvaart, met prioriteit voor de hoofdverbindingen". Voorzitter, misschien kan de gedeputeerde uitleggen wat hiermee wordt bedoeld.

Voor het overige kunnen wij instemmen met deze nota.

De heer **Van Tilborg** (SP). Voorzitter. Voor ons ligt een uitvoerig verslag van datgene wat bereikt is en wat niet is bereikt, of wat nog voor de komende jaren in de planning zit, zoals de extra afslag bij Goes waarvan het nog altijd de vraag is of die er wel komt.

Een voor de SP-fractie zeer belangrijk onderwerp is het openbaar vervoer. Daar vertel ik niets nieuws mee, voorzitter. Wat mijn fractie blij maakt, is lezen dat de PSD weer terugkomt. Eindelijk weer gewoon zeggenschap over een klein stukje OV in Zeeland. Dit, voorzitter, kan het begin zijn van iets moois, bijvoorbeeld op weg naar een volledig eigen OV-bedrijf. De vraag is nog altijd: hoe wordt het OV in Zeeland verder uitgekleeft? Nu door Syntens een zaak is aangespannen over de gang van zaken bij de aanbesteding van de concessie, kan er nog steeds geen zekerheid worden gegeven over de wijze waarop in de komende jaren het OV goed zal worden geregeld.

Ja, het moet vraaggestuurd worden. Ja, er verdwijnen haltes. Ja, er moeten meer buurtbussen gaan rijden. "Buurtbussen", voorzitter, het nieuwe toverwoord in OV-land. Dit moet de oplossing gaan bieden voor het 100% dekken van de vervoersgarantie voor reizigers, met alle risico's van dien. Wat moet er gebeuren als het busje vol zit? Dan blijven er reizigers staan. Wat moet er gebeuren als er niet genoeg of helemaal geen vrijwilligers meer zijn? Dan rijdt er helemaal niets meer. En, voorzitter, het inzetten van buurtbussen met vrijwilligers vormt een directe verdringing van betaalde banen. Chauffeurs die straks verplicht vrijwilligerswerk moeten gaan doen, en dan op een

buurtbus komen te zitten. Dat kan toch niet waar zijn?

Mijn fractie heeft het al vaker gezegd: wij moeten weer toe naar een eigen OV-bedrijf, en dat was ook mogelijk geweest, voorzitter, zelfs op korte termijn. Kijk maar naar de fast ferry. Door allerlei "treuzelingen" --anders kan ik het niet noemen, en ik zal verder geen namen noemen-- kregen de Staten de mededeling: ja, inderdaad, de SP-fractie had gelijk. Ik zeg het nu even met eigen woorden. De SP-fractie kreeg gelijk: het was mogelijk geweest dat de provincie zich als marktpartij voor de concessie had ingeschreven. Maar ja, nu kan het niet meer; daarvoor is de tijd te kort. Voorzitter, daar staan we dan...

Het ziet ernaar uit dat Connexxion de komende jaren het OV in Zeeland gaat verzorgen. Mijn fractie spreekt de hoop uit dat er vanaf vandaag serieus gaat worden gewerkt aan het realiseren van een eigen OV-bedrijf. Het excuus dat er te weinig tijd is, kan absoluut niet meer worden aangevoerd. Wij hopen dan ook dat dit zo snel mogelijk wordt gerealiseerd, zodat er geen tijd- en geldverslindende aanbestedingen meer behoeven te worden gedaan. Marktwerking maakt meer kapot dan je lief is...

Verder, voorzitter, heeft mijn fractie kennisgenomen van deze startnota. Zij houdt de ontwikkelingen op dit terrein nauwlettend in de gaten, vooral waar het gaat om OV en binnenvaart.

De heer **Dorst** (SGP). Voorzitter. Hoe komt de SP-fractie erbij dat aanbestedingen ten principale geld- en tijdverslindend zijn? Dat bevreemdt mij een beetje. Immers, in alle rapporten die hierover de laatste tien jaar zijn verschenen, wordt gesteld dat het tegendeel waar is.

De heer **Van Tilborg** (SP). Het kan kloppen dat dat zo wordt gesteld in die rapporten, maar ook is gebleken dat de tijd en de energie die nu weer zijn aangewend om dit te realiseren, behoorlijk wat geld hebben gekost. Dat had voorkomen kunnen worden wanneer er was gekozen voor een eigen OV-bedrijf. Dan kun je daar gewoon je eigen lijnen in zetten en heb je dat niet elke keer weer aan te besteden.

De heer **Dorst** (SGP). Het is mij nog niet duidelijk, voorzitter. Ik begrijp dat een aanbesteding tijd kost, mede gelet op de voorbereiding. Dat tijd geld is, daarover zijn wij het eens. Echter, uiteindelijk gaat het erom wat het per saldo, onder aan de streep, kost of oplevert. Ik blijf erbij dat een goede aanbesteding niet geldverslindend is maar voordeel oplevert, omdat je een mechanisme benut dat met concurrentie te maken heeft.

De heer **Van Tilborg** (SP). Juist concurrentie, marktwerking, staat ons tegen, zeker als het om

nutsfuncties gaat. Het OV is in onze ogen gewoon een nutsfunctie. Vandaar dat wij tegen aanbesteding voor het OV zijn. Waarschijnlijk blijven wij hierover van mening verschillen. In onze ogen blijft deze werkwijze geldverslindend, en in uw ogen niet. Ik vrees dat wij daar vandaag niet uitkomen.

Voorzitter. Wij hopen dat er tegen het einde van dit jaar een goede kadernota ligt, waarmee zelfs de SP-fractie zou kunnen instemmen.

De heer **Van Geesbergen** (VVD). Voorzitter. Onder het huidige PVVP is er veel tot stand gekomen. Het vormde onder meer de basis voor een forse investering in ons wegennet. Nog niet alles is klaar, maar het volgende jaar rijden wij wél door de Sluiskiltunnel, en kunnen wij zien dat het werk aan Sloe- en Tractaatweg is begonnen. Het zijn projecten die zeer tot de verbeelding spreken, vooral waar het gaat om doorstroming en bereikbaarheid. Ook noem ik de N61 die door het Rijk wordt aangepakt.

Niettemin is Zeeland op dit terrein nog niet klaar; er blijft nog genoeg te doen. De nieuwe ontsluiting bij Goes komt er en het tracé Goes-Bruinisse is in studie. De N57 en de N59 moeten veiliger, maar hiervoor is het Rijk aan bod. Er zijn plannen genoeg, voorzitter, maar ook zorgen over de middelen die nodig zijn voor de uitvoering ervan.

In 2015 moet de nieuwe OV-concessie van start gaan, met een andere aanpak dan voorheen. Wij komen tegemoet aan de vraag naar OV en doen dat zo efficiënt mogelijk.

Voorzitter. De VVD-fractie blijft zich zeer betrokken voelen bij de verkeersveiligheid. De nu al 16 dodelijke verkeersslachtoffers in dit jaar, geven een gevoel van machteloosheid. Er is veel nieuwe infrastructuur gerealiseerd die de menselijke tekortkomingen moet compenseren, maar helaas zijn juist door die menselijke factor in het verkeer niet alle ongevallen te voorkomen. Deze veroorzaken een hartverscheurend leed in veel families. Daarom vindt mijn fractie dat de verkeersveiligheid een prominente plaats in het beleid moet houden.

Het college stelt voor om een geheel nieuw PVVP te maken. Wij onderschrijven de argumentatie die het college hiervoor aanvoert in de evaluatie-startnota. Het nieuwe plan moet een integraal document worden, voorzitter, en dat is meer dan een bundeling van deelplannen met een nietje erdoor. De trits beleidsvisie-beleidsprogramma-jaarprogramma is, wat de VVD-fractie betreft, een goede benadering van dit beleidsonderdeel. Prima ook, dat met betrekking tot dit beleidsonderdeel Zeeland-2040 een prominente plaats krijgt. Wij zijn immers met de toekomst bezig. Naast investeren in asfalt wordt ook het verkeersmanagement steeds belangrijker. Het gaat

om het zien van de samenhang tussen auto, fiets en OV, en om de onderlinge afstemming.

Voorzitter. Mobiliteit en bereikbaarheid vormen een belangrijke voorwaarde voor de economische ontwikkeling in Zeeland en voor de sociale cohesie en het welzijn van de Zeeuwse samenleving. Daarom kijkt mijn fractie uit naar een nieuwe beleidsvisie voor de komende 12 jaar.

De heer **De Kaart** (PvdA). Voorzitter. Het is een goed moment om nu de Evaluatie-startnota PVVP vast te stellen. Eigenlijk is het meer een startnota voor een nieuw PVVP, en natuurlijk ga je dan even terug om stil te staan bij ervaringen die in het verleden zijn opgedaan. De PvdA-fractie wil echter niet te lang stilstaan bij het vorige, huidige PVVP, dat nog tot eind 2015 loopt. Wij willen vooruit kijken. Met de statenverkiezingen in 2015 in het vooruitzicht is het een goed moment om de kaders voor een nieuw PVVP vast te stellen.

Na de verkiezingen zullen de Staten in nieuwe samenstelling het PVVP voor de periode 2016-2027 vaststellen. Dat is een lange periode, voorzitter. Hoe zullen de vervoersstromen er in 2027 uitzien? Zeeland heeft te maken met bevolkingskrimp en met sterke vergrijzing. Terecht wordt opgemerkt dat wij een afname van de automobilititeit zien. Hebben wij in 2027 nog steeds behoefte aan een net van autowegen en fietspaden? Of moeten wij dan meer scootmobielbanen hebben? Moeten wij meer kilometers weg aanleggen voor minder inwoners, bij een afnemende rijksbijdrage? Hoe is het gesteld met het onderhoud van wegen, bruggen en viaducten? Komt er wat dat betreft meer inzicht in het nieuwe PVVP? Hebben wij in de toekomst nog wel een netwerk van OV, met lijn- en buurtbussen? Of is de deelname hieraan dan zóver afgenomen dat het wordt gezien als een relikwie uit het verleden? Het is allemaal moeilijk te voorspellen, voorzitter. De ontwikkelingen gaan in een razend tempo. Het is niet meer dan logisch dat een beleidsplan met een looptijd van tien jaar enkele keren zal worden bijgesteld.

In de Evaluatie-startnota lezen wij dat er geen afzonderlijke beleidsplannen voor bijvoorbeeld fietsvoorzieningen, goederenvervoer, verkeersveiligheid en OV zullen komen. Het nieuwe PVVP moet een integraal plan worden waarin al deze afzonderlijke aspecten worden meegenomen. Tegelijkertijd concludeert het college dat dit niet hoeft te betekenen dat er één breed provinciaal beleidsdocument komt. Dat zou onvoldoende recht doen aan de afzonderlijke sectoren, aldus het college. Voorzitter, op welke wijze denkt het college deze doelstelling te verwezenlijken?

Het nieuwe PVVP krijgt de vorm van een drietrapsraket. Bij het begin van elke statenperiode zal het PVVP worden geactualiseerd. Mijn fractie ziet dit als een goede werkwijze. Op deze manier

houden de Staten de regie, en beleidsdoelen kunnen, afhankelijk van de verkiezingsuitslag, worden bijgesteld.

Voorzitter. Hoewel wij nu een besluit nemen over een startnota voor een nieuw PVVP wil mijn fractie al een geluid laten horen dat van belang kan zijn voor de toekomstige invulling. Tot op heden is er steeds naar gestreefd om het hoefijzermodel voor de wegenstructuur in stand te houden: het verkeer van Rotterdam naar Antwerpen en Gent om Zeeland heen en Zeeland als groen-blauwe oase in een wegennetwerk tussen de verschillende havengebieden. De verkeersdruk op de Midden-Zeeland-route neemt toe. Natuurlijk vindt ook mijn fractie dat er in onze provincie een goede en veilige noord-zuid-verbinding moet zijn. Er moet echter voor worden gewaakt dat dit niet ten koste gaat van de leefbaarheid. Die groen-blauwe oase, omgeven door wegen, willen wij immers graag behouden.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. De heer De Kaart bepleit een goede noord-zuid-verbinding in de vorm van de Midden-Zeeland-route. In het verleden is inderdaad gekozen voor het hoefijzermodel. Hoe ziet de heer De Kaart nu de Midden-Zeeland-route?

De heer **De Kaart** (PvdA). Als een puur regionale verbinding, zoals deze route ook is opgezet. Met andere woorden: een verbinding voor de mensen die in Midden-Zeeland verblijven en dus geen doorgaande route van Rotterdam naar Gent.

De heer **Van der Maas** (SGP). Voorzitter, kan ik de heer Harpe een vraag stellen, of kan dat niet?

De **voorzitter**. Dat mag even, zij het kort.

De heer **Van der Maas** (SGP). Collega Harpe, bent u niet van mening dat er ook in Midden-Zeeland, op Schouwen en Noord-Beveland, mensen wonen? Bent u niet met mij van mening dat daar woonwerkverkeer is, dat zich daar bedrijven hebben gevestigd en dat er bedrijven zijn die zich daar willen vestigen?

De heer **Harpe** (GL). Mijnheer Van der Maas, wat is nu eigenlijk uw vraag?

De heer **Van der Maas** (SGP). Bedankt, voorzitter...

De heer **De Kaart** (PvdA). Voorzitter. De PvdA-fractie kiest voor de zwakke weggebruikers, de fietsers en de voetgangers. Onlangs is een rapport verschenen over de oorzaken van fietsongevallen. Gebleken is dat het aantal zwaargewonden fors is toegenomen. Welk beleid moet ten aanzien hiervan worden gevoerd? Kunnen wij, als provincie, dit wel alleen? Of zal er ook op rijksniveau iets moeten veranderen? Wat is de visie van het college hierop?

Voorzitter. Ik eindig zoals ik ben begonnen. Het is nu een goed moment om de Evaluatie-startnota PVVP vast te stellen. In de uitgangspunten kunnen wij ons vinden. De Staten in nieuwe samenstelling zullen er straks mee aan de slag moeten gaan.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Met belangstelling hebben wij kennisgenomen van met name de startnota voor het PVVP. Wij denken dat er vooral ook ambtelijk goed is nagedacht over de recente ontwikkelingen op de terreinen techniek, verkeer, vervoer en OV, waarvoor onze waardering. Wij hebben begrepen dat er voor de fracties nog voldoende gelegenheid is om hun inbreng te leveren, die vervolgens in de kadernota zal worden verwerkt.

Niettemin kunnen wij het niet nalaten om nu al de boodschap mee te geven dat het wat ons betreft voor Zeeland van het grootste belang is dat de problematiek rond de Vlaketunnel en de A58, met provinciale omleidingen en toevoerwegen, wordt aangepakt. In het najaar van 2013 is hierover een rapport verschenen, met aanbevelingen. Wat ons betreft wordt dit een geïntegreerd onderdeel van het nieuwe PVVP. De A58 is immers een cruciale levensader voor Zeeland. Wij hebben in verband met de Vlaketunnel al te veel storingen meegemaakt.

Voorzitter. Als er één regio in Nederland een relatief rustige rijksweg heeft, is het Zeeland wel. We hebben gelezen dat in de toekomst digitalisering en zelfs chauffeurloos rijden tot de mogelijkheden gaan behoren. Het zou ons inziens prachtig zijn wanneer Zeeland zou worden aangemeld als proefgebied voor dergelijke innovatieve ontwikkelingen. Wat dat betreft mag van ons het college zijn gang gaan.

De heer Van Tilborg heeft gesteld dat het een goede zaak is dat een klein gedeelte van het OV weer in eigen, provinciale hand komt. Dat er weer sprake is van een PSD, vindt hij een opsteker. Voorzitter. Ik onderstreep dat in het algemeen de overheid niet zo'n goede ondernemer is. In het recente verleden zijn er wat dat betreft vele lessen geleerd. Ook al heeft het begrip "PSD" een aardige klank, in het verleden ging het daarbij niet alleen om rozengeur, maneschijn en erwtensoep. Ons inziens moet hiermee terughoudend worden omgegaan.

Voor het overige, voorzitter, kunnen wij ons uitstekend vinden in deze nota.

De heer **Aalfs** (D66). Voorzitter. Voor sommige dorpen of buurtschappen schiet het OV tekort. Ook het Flexnet en de belbussen bieden niet altijd een goede oplossing. Kinderen moeten naar een school in een ander dorp of een andere stad. Senioren en anderen zonder eigen vervoer zijn voor

boodschappen of ziekenbezoek vaak op anderen aangewezen.

Een mogelijke oplossing is de buurtbus. Het betreft een particulier initiatief van plaatselijke bewoners. Hiervoor is een aantal vrijwilligers-chauffeurs nodig. Ook is een vervoermiddel nodig, dat bij de start kan worden gesponsord door vermogende ondernemers; ook een boer is ondernemer. Overigens, een "team van gulle gevers" kan natuurlijk óók.

Aanbevolen wordt om dit particulier initiatief in een stichting onder te brengen, bijvoorbeeld de Stichting Buurtbus Paredorpe, een fictieve benaming. Er is vast wel een garagehouder te vinden die het onderhoud van het busje voor zijn rekening wil nemen. Vanzelfsprekend zal de hierbij betrokken gemeente steun willen geven aan een dergelijk initiatief van zelfredzaamheid en gemeenschapszin. Wanneer in de praktijk blijkt dat deze buurtbus ook een gemeentegrens-overschrijdend karakter krijgt, mag de provincie Zeeland zeker niet achterblijven om óók een duit in het zakje te doen, en daarmee de bestendigheid van de buurtbus te verzekeren.

College, de fractie van D66 vraagt u om deze vorm van buurtbus een plekje te geven in de toekomstige kadernota.

De heer **Van der Maas** (SGP). Voorzitter. Vandaag kijken wij terug én vooruit. In de achter ons liggende jaren is er in het kader van het huidige plan heel veel werk verzet. Ik denk hierbij aan rotondes, fietspaden, landbouwroutes, verbeteringen met betrekking tot N57 en N59, verkeersveiligheid enz. Wij vragen hiervoor de aandacht. Met andere woorden: wij zijn tevreden over alle activiteiten die in dit kader hebben plaatsgevonden. Op dit terrein ben je nooit klaar --ik verwijs naar de verkeersveiligheid en bepaalde knelpunten-- en het heeft alles te maken met geld, maar er is al heel veel werk verzet.

Dat wij nog niet klaar zijn, blijkt ook uit het nieuwe plan dat er gaat komen. Wij zijn tevreden met de voorliggende startnota en wachten de kadernota af, waarvoor wij een inbreng zullen leveren. Het gaat veelal om langlopende dossiers, waarbij veel (markt)partijen en overheden betrokken zijn, hetgeen veel overleg vergt. Echter, dit biedt ook veel kansen. Laat iedereen maar meedenken, ook over uitvoering, verbeteringen enz., maar wij verlangen óók dat de vaart erin blijft.

Voorzitter. Ik denk dat de verkeersveiligheid één van de belangrijkste punten wordt, en dat willen wij straks in het nieuwe plan terugzien. Hoe kunnen wij een nog veiligere provincie realiseren? Er vallen nog steeds veel doden.

Ook het beheer en onderhoud van wegen, vaarwegen enz. zal een leidende factor zijn. Welk niveau kiezen wij hiervoor en welke bedragen zijn er nodig om dat niveau te bereiken of te

handhaven? Wij zijn benieuwd naar de keuzes die het college wat dit betreft zal maken.

Verder zouden wij graag zien dat er meer inzicht zou worden geboden met betrekking tot de landbouwroutes. Er zijn eerder knelpunten in kaart gebracht en het college is begonnen met de uitvoering. Hoe is het hier nu mee gesteld?

Voorzitter. Alles overziend, menen wij dat er nu gewerkt kan gaan worden aan de kadernota. Wij hopen daarvoor een goede inbreng te leveren. Wij stemmen in met de gekozen vorm, de "drietrapsraket", bestaande uit: beleidsvisie-beleidsprogramma-jaarprogramma.

Mevrouw **Meulenberg-op 't Hof** (CDA). Voorzitter. Er is al bijzonder veel gezegd. Dat heb je, als je aan het einde van het lijstje staat... Ik beperk mij tot enkele hoofdlijnen van de nota. Ik heb nog een vraag en een opmerking. Een oud-collega heeft eens gezegd: in het heden ligt het verleden, in het nu wat komen gaat. Ik beperk mij tot de toekomst en voeg daaraan toe dat veel opmerkingen, al door anderen gemaakt, ook door ons gemaakt zouden kunnen worden.

In de stukken wordt gesteld dat de Staten via de jaarrekening op de hoogte kunnen blijven van de voortgang. De CDA-fractie zou het op prijs stellen wanneer de Staten deze rapportage niet zomaar tussen de regels door zouden moeten zoeken, maar dat dit onderdeel duidelijk wordt aangegeven. Op die manier kunnen wij goed nagaan hoe op dit terrein de toekomst eruit ziet.

In de commissie heb ik gevraagd naar de verslagen van het POVV. Ik constateer dat wij die de afgelopen week hebben gekregen. Ik vind het belangrijk, voorzitter, om te weten wat zich op dit terrein in gemeenten afspeelt.

De heer **Babijn** (PvZ). Voorzitter. Mijn fractie kan instemmen met deze nota, maar heeft nog wel wat opmerkingen en vragen.

Voorzitter. Gaan wij de conclusies van het ANWB-rapport implementeren? Die conclusies houden onder meer het volgende in: verkeersstromen zoveel mogelijk van elkaar scheiden en geen bomen aanplanten in de directe nabijheid van wegen. In de nota staat dat in opdracht van de provincie de Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid (SWOV) een onderzoek heeft gedaan naar bermongevallen. Als belangrijkste maatregel is benoemd het verplaatsen of afschermen van obstakels die zich binnen de gewenste obstakelvrije zone --het gaat om de CROW-norm-- bevinden. Voorzitter. Wij vragen aandacht voor de bomen.

Voorts hebben wij te maken met de Essentiële Herkenbaarheidskenmerken (EHK). Aan de belijning op de weg kan men zien hoe hard men mag rijden. In het ANWB-rapport is aandacht gevraagd voor het duidelijk aangeven van de

maximumsnelheid, bijvoorbeeld in de vorm van hectometerbordjes, omdat er wat dit betreft nogal wat verwarring bestaat, met name bij buitenlandse verkeersdeelnemers die niet bekend zijn met de EHK. En dan heeft men ook nog te maken met uitzonderingen op die EHK. Als niet consequent de snelheid wordt gekoppeld aan de EHK --als voorbeeld noem ik de Turkijeweg tussen IJzendijke en Waterlandkerkje, in West-Zeeuws-Vlaanderen-- draagt dat niet bij aan de duidelijkheid.

Voorzitter. "Samen op weg naar nul". Hier staat de nul voor het aantal vermijdbare verkeersslachtoffers. Van belang is hierbij de al eerder genoemde menselijke factor. Een tijd geleden reed ik in de richting van de Westerscheldetunnel, na afloop van een commissievergadering. Ik reed netjes 100 km/uur en werd ingehaald door een Belgische en een Nederlandse automobilist, met hoge snelheid. Vervolgens vond een ernstig ongeval plaats. Vóór de tunnel bevond zich langzaam rijdend tot stilstaand verkeer, en daar ging het mis. Je kunt auto's elektronisch aanpassen, zodat ze zelf gaan remmen, maar dat is een dure maatregel. Je valt toch weer terug op die menselijke factor. Hoe veilig kunnen wij het maken zodat er daadwerkelijk minder slachtoffers gaan vallen? Die menselijke factor is niet uit te schakelen, of je moet de auto's geheel zelfstandig laten rijden, maar dat is iets voor de verre toekomst.

Mevrouw **Meulenberg-op 't Hof** (CDA). U heeft het over de menselijke factor en u pleit ervoor om bij de wegen alle bomen weg te halen, of heb ik dat verkeerd begrepen? Als je tegen een boom rijdt, kan dat ook te maken hebben met die menselijke factor.

De heer **Babijn** (PvZ). Als je ervoor zorgt dat er in de directe nabijheid van de weg geen bomen staan, zoals wordt bepleit in het ANWB-rapport, neem je een risicofactor weg. Ongevallen waarbij een boom betrokken is, zijn meestal zeer ernstig. Ik zou dus zeggen: plant daar geen bomen aan. Je kunt ze wat verder van de weg aanplanten, of in de vorm van een bos, zodat je toch iets doet voor het milieu. Van belang is dat je bij de weg deze risicofactor wegneemt.

Voorzitter. Waar in de nota over de fastferry wordt gesproken, pleit mijn fractie nogmaals voor het behoud van de vaarfrequentie. Daar staat of valt deze voorziening mee, die essentieel is voor de ontsluiting van het krimpgebied Zeeuws-Vlaanderen.

Ten slotte vragen wij aandacht voor het fenomeen GSM-gebruik op de fiets, en het gebruik van muziekdragers met koptelefoon. Moet dit worden verboden? Of moet er eerst weer een onderzoek plaatsvinden naar het aantal verkeersslachtoffers dat hierdoor jaarlijks wordt

veroorzaakt? Is hier eventueel sprake van een opdracht voor onze Zeeuwse lobbyist? Ik laat het graag aan het college over om deze vragen te beantwoorden.

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter. Het gaat om een startnota en het is logisch dat je --vóór je een start maakt-- terugkijkt naar datgene wat in de afgelopen periode is gedaan. Enkele woordvoerders hebben dat dan ook gedaan. In het algemeen proef ik dat er overeenstemming bestaat over de maatregelen die zijn genomen, zij het dat de één andere accenten legt dan de ander.

Sommige sprekers, voorzitter, hebben nu al opvattingen gegeven die eigenlijk pas bij de behandeling van de kadernota kunnen worden ingebracht. Het is verleidelijk om nu op die opmerkingen in te gaan, maar ik ga toch proberen om dat niet te doen. Immers, dat is niet de bedoeling. De Staten krijgen nog de gelegenheid om de kaders goed te formuleren. Het is nu net nog iets te vroeg om hierover te discussiëren. Niettemin begrijp ik deze drang wel. Het is begrijpelijk dat er nu al aandacht wordt gevraagd voor het hoefijzermodel. Natuurlijk letten wij daar heel goed op.

De heer **De Kaart** (PvdA). Voorzitter. Ik begrijp dat de gedeputeerde nu niet op een en ander vooruit wil lopen. Ik zou hem willen zeggen: zie deze opmerkingen als piketpaaltjes die de fracties hebben geslagen. Uiteraard komen wij daar later nog op terug.

De heer **Van Beveren** (GS). Natuurlijk, en het is het college dat een aanzet moet leveren voor de Staten opdat zij de kaders kunnen stellen. Daarbij zullen wij zeker de piketpaaltjes die nu zijn geslagen, betrekken.

De heer Markusse heeft aandacht gevraagd voor een zin, vermeld op blz. 26 van de nota: "De ambitie is het realiseren van betrouwbare reistijden voor de binnenvaart, met prioriteit voor de hoofdverbindingssassen.". De PVV-fractie begrijpt niet wat daar staat. Voorzitter. Dit houdt verband met het gestelde op blz. 9. Ook daar staat iets over de binnenvaart. "Betrouwbare reistijden" gaat vooral over de wachttijden waar binnenvaartschippers bij sluizen mee te maken hebben. Wij dienen die wachttijden terug te brengen, en dat kan door de sluizen op niveau te brengen. Wij moeten dit samen met Rijkswaterstaat doen. Het is een rijksaangelegenheid die van enorm groot belang is voor de doorstroom van de binnenvaart. "Hoofdverbindingssassen" slaan op de hoofdroutes die de binnenvaartschepen volgen, bijvoorbeeld van Rotterdam naar Parijs.

De heer Van Tilborg vraagt zich af wanneer die afslag van de A58 er nu eindelijk eens komt. Voorzitter. Ik constateer dat daarop al door de heer

Van Geesbergen is gereageerd. Die afslag komt er, ook al weten wij niet precies wanneer dat het geval zal zijn. Mijnheer Van Tilborg, de heer Van Geesbergen heeft het gezegd; houdt u zich daar aan vast.

Voorzitter. Verschillende sprekers hebben terecht aandacht gevraagd voor de verkeersveiligheid. Het is een belangrijk onderdeel voor de PVVP. Inderdaad, de menselijke factor is een punt van aandacht, maar dat dit onderwerp een prominente plaats verdient in het nieuwe beleid, daar is het college het voor 100% mee eens.

De heer Van Geesbergen heeft het voorts over het verkeersmanagement. Dat is ook zo'n piketpaal, voorzitter. Het is een zaak die zich verder ontwikkelt, mede als gevolg van de technische ontwikkelingen die bijzonder snel gaan. Die ontwikkelingen maken het mogelijk om verkeersstromen te sturen, waarmee grote investeringen in de infrastructuur kunnen worden voorkomen. Als dat kan, moeten wij daar goed op inspelen.

Tegen deze achtergrond is door de heer Colijn gesproken over Zeeland als proefgebied. Voorzitter, ook aan deze tip zal aandacht worden gegeven en hetzelfde geldt voor de opmerking van de heer Babijn van de PvZ-fractie over het gebruik van koptelefoons in het verkeer. Het zijn goede aandachtspunten.

Degenen die opmerkingen hebben gemaakt over onderhoud en beheer, kan ik zeggen dat hiernaar een studie wordt verricht. Het niveau van beheer dat moet worden gepland, is mede afhankelijk van de financiële mogelijkheden. Men kan het ook omdraaien en zeggen: dát is mijn uitgangspunt en ik kijk vervolgens wat de financiële consequenties zijn. Er zijn verschillende benaderingen mogelijk, voorzitter, als het maar verkeersveilig is en blijft. Natuurlijk krijgt men wat dit betreft nog voorzetten van het college.

De heer Colijn stelt dat er "vooral ambtelijk" goed is nagedacht. Dat is prachtig, voorzitter, maar tegelijkertijd zegt dit iets over het bestuur. Wat dat betreft is het kennelijk wat minder. Welnu, ik kan de heer Colijn de verzekering geven dat ook het bestuur hierover goed heeft nagedacht. Wij zijn er met z'n allen van overtuigd dat het PVVP zeer belangrijk is. Dat ook de Staten dat vinden, heb ik gemerkt aan de hand van de geleverde bijdragen.

De heer Van der Maas zegt terecht dat het werken aan een betere verkeersveiligheid nooit kan worden beëindigd. Inderdaad, hieraan moet voortdurend worden gewerkt. Het dient het belangrijkste element te worden in het nieuwe PVVP.

Voorts vraagt de heer Van der Maas om meer inzicht in de landbouwroutes. Voorzitter, dat inzicht wordt geboden. In het kader van het Actieprogramma-PVVP krijgen de Staten jaarlijks inzicht in de ontwikkelingen ten aanzien van deze

routes. Ook de knelpunten worden daarbij benoemd. Er wordt hierin dus al periodiek inzicht gegeven. Wanneer men van oordeel is dat dit onvoldoende is, is het wellicht handig om hierop in de commissie nader in te gaan en afspraken te maken.

Mevrouw Meulenberg dringt erop aan dat voor de rapportage in de jaarrekening wordt gekozen voor een goede beschrijving. Voorzitter, wij hebben daar aparte documenten voor en naar aanleiding daarvan kan worden gesproken over voortgang, ontwikkelingen en uitwerking met betrekking tot het PVVP. Maar mevrouw Meulenberg heeft gelijk: ook in de jaarrekening moeten wij dit op een goede manier opnemen.

De heer Babijn, die over het ANWB-rapport heeft gesproken, houd ik voor dat het daarbij om ANWB-normen gaat. Als de Staten die normen willen overnemen, moeten zij dat aangeven en kunnen ze in het PVVP worden verwerkt, maar op dit moment werken wij met andere verkeersveiligheidsnormen. Het is een keuze. In elk geval is het niet zo dat wij hier onveilige wegen aanleggen of verkeersonveiligheid creëren. De normen van de ANWB zijn vooral gericht op de Europese routes, en ze worden nu toegepast op provinciale gemeentelijke wegen. Dat knelt wel eens. Als de Staten vinden dat dát onze normen moeten worden, moeten wij daar met elkaar over praten. Het kán, maar het heeft wel heel grote financiële consequenties. Soms heeft men ook te maken met onmogelijkheden. Je kunt wel zeggen dat er brede bermen moeten zijn, maar als daarvoor de ruimte ontbreekt, kunnen ze niet worden gerealiseerd. Dat geldt ook voor het plaatsen van geleiderails. Als daarvoor geen ruimte beschikbaar is, kan men wel in een rapport schrijven dat het moet en dat het veilig is --en dat is ook zo-- maar als het gewoon niet kán...

De heer **Babijn** (PvZ). Sommige zaken zijn wél eenvoudig te implementeren. Ik denk aan het zoveel mogelijk gescheiden houden van verkeersstromen. Wij laten met die EHK op 60-kilometerwegen verkeersstromen recht op elkaar afrijden, zonder middenlijn en met stippellijnen aan de zijkant. Als je dit terugdraait en die stippellijn weer in het midden aanbrengt, ontstaat er volgens het ANWB-rapport een verkeersveiligheidsvoordeel.

De heer **Van Beveren** (GS). Het scheiden van verkeersstromen is een bijzonder kostbare zaak. Het anders inrichten van een weg met behulp van belijning kost ook geld, maar heel wat minder. Als men werkelijk verkeersstromen wil gaan scheiden met middengeleiders enz., is dat bijzonder kostbaar, en ook daarvoor moet men ruimte hebben. Er zijn overigens wel voorbeelden. Ik verwijs naar de N57, richting Maasvlakte. Daar is

een gedeelte waar die scheiding door Rijkswaterstaat is toegepast. Het kan, maar het heeft ook weer nadelen, bijvoorbeeld voor de hulpdiensten die in dergelijke situaties maar weinig ruimte hebben. Waar het kan, willen wij hier wel naar kijken. De aanbevelingen, opgenomen in het ANWB-rapport, willen wij zoveel mogelijk betrekken bij de uitwerking van het PVVP. Ik denk, voorzitter, dat op die manier de PvZ-fractie op haar wenken zal worden bediend. Ik zou haar willen zeggen: let u er goed op dat ook dit in de kaders terugkomt.

Voorts constateert de heer Babijn dat de inrichting van wegen soms niet overeenstemt met het werkelijke gebruik. Voorzitter. Dit is inderdaad een punt van aandacht. Wij moeten daar met z'n allen --ik denk aan provincie, gemeenten, waterschap en Rijk-- eens goed over praten, zodat dit eenduidig wordt gedaan. Het is blijkbaar nogal lastig. Zo zijn wij in Zeeland niet in staat om alle rotondes op dezelfde manier in te richten. Ook denk ik aan de voorrangssituaties op rotondes. Het is zeer belangrijk dat dit goed wordt aangepakt omdat het anders zeer verwarrend kan zijn. Je ziet dat buitenlanders in dergelijke situaties heel anders reageren dan inwoners. Soms kan er met weinig middelen veel worden bereikt. Het is goed dat ook dit aspect even is aangestipt.

Voorzitter. De Staten krijgen nog volop de gelegenheid om hun inbreng te leveren.

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter. De fractie van de SP heeft enkele opmerkingen gemaakt over het fietsvoetveer. Daar komen wij later nog op terug, maar nu al merk ik op dat het nog maar de vraag is of wij een eigen dienst wettelijk kunnen volhouden.

Waar is gesproken over een eigen vervoersbedrijf, voorzitter, herinner ik eraan dat er hier een concessie is goedgekeurd. Die is nog niet gegund omdat er nog beroepsprocedures lopen, maar het gaat wél om een periode van tien jaar.

Wat de concessie betreft, voorzitter, wordt er intensief onderhandeld met Connexxion, terwijl er veel aandacht wordt gegeven aan juridische zaken. Wat moet er nu dadelijk gebeuren als wij het halen? Connexxion zegt nu: wij gaan niet investeren want u heeft nog niet gegund. Hoe moet het dadelijk met Flexnet? Dat komt pas in beeld wanneer er is gegund en de lijnen bekend zijn. Al met al kom ik in de problemen. Aanstaaende maandag heb ik er wéér overleg over. Wij zijn echt bezig om na te gaan hoe het allemaal kan worden geregeld.

De heer **Van Tilborg** (SP). Voorzitter. Stel nu eens dat het allemaal niet op tijd goed kan worden geregeld, wat is dan de vluchtroute?

De heer **Van Heukelom** (GS). In dat geval wordt de huidige concessie verlengd, overeenkomstig wettelijke regels, met een maximum van twee jaar.

Men zou een jaar kunnen verlengen, maar dat heeft financiële consequenties. Ik ben er goed over aan het nadenken hoe dit de goede kant op kan worden gebogen. Het valt niet mee. Het heeft ook te maken met de tijd die is gemoeid met de juridische procedure die is aangespannen. Wij zijn aan het duwen opdat men opschiet, maar ja... Ook als voorstander van verlicht despotisme lukt me dat constant niet.

Voorzitter. Er is een prachtig pleidooi gehouden voor de buurtbussen. In de goedgekeurde concessie is er sprake van een vergoeding aan Connexxion voor de buurtbussen. Het is Connexxion die die bussen koopt en onderhoudt.

Steeds, voorzitter, worden dezelfde vragen gesteld over de vaarfrequentie van het fietsvoetveer, en telkens geef ik hetzelfde antwoord. Zullen wij daar maar eens mee ophouden? Ik ga mijn uiterste best doen.

Het voorstel wordt bij handopsteken met algemene stemmen aangenomen.

29. Conceptbrief PS aan GS met zienswijze over Plan van Aanpak Zeeland ZO (Tafel van 15)(14009565)

De heer **Haaze** (PvZ). Voorzitter. Op 14 mei 2014 is een plan van aanpak in verband met de toekomstige samenwerking van de Zeeuwse overheden gepresenteerd, de Tafel van 15. Voorgesteld wordt om die samenwerking verder uit te werken aan de hand van drie sporen: een bestuurlijk, een innovatief en een organisatorisch spoor. Doel is om een, vanuit de optiek van de inwoners, veerkrachtige, toekomstbestendige en herkenbare overheid neer te zetten. GS vragen aan de Staten om vóór 28 juli hun zienswijze kenbaar te maken.

Wat de PVV-fractie betreft dient een overheid kans te zien om loketfuncties te bundelen. Er bestaan voor bepaalde taakvelden nu al verschillende ambtelijke samenwerkingsverbanden, louter omdat het op enig moment logisch was om ze tot stand te brengen. Mijn fractie vindt dit een goede zaak, vooral omdat dergelijke samenwerkingsverbanden over het algemeen naar aanleiding van een praktische behoefte ontstaan zijn. Op die manier wordt duidelijk wat werkt en wat niet werkt op het terrein van de samenwerking. De fractie van de PVV heeft geen behoefte aan een soort superbestedingslaag.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter. Er was eens een minister met een hoed en die minister riep wel eens wat. Op een dag riep hij dat de provincies

zouden moeten worden samengevoegd, dat Zeeland geen eigen identiteit had, dat de Zeeuwse gemeenten veel te klein waren en dat er meer moest worden samengewerkt.

Voorzitter. Dit was de directe aanleiding voor de Tafel van 15, maar alle plannen van de minister met de hoed zijn inmiddels naar het rijk der fabelen verwezen. Er dus nu geen aanleiding meer voor deze extra bestuurslaag.

Wij spreken vandaag over een zienswijze die de provincie naar deze nieuwe club gaat sturen. Aan die zienswijze is door verschillende partijen geschaafd om maar iets van overeenstemming te vinden. De SP-fractie heeft daar niet aan meegedaan. De zienswijze van de SP-fractie is duidelijk: onmiddellijk stoppen met de Tafel van 15, of gaat het om 14, 13?

Wij voeren hiervoor de volgende argumenten aan. Wij hebben helemaal geen behoefte aan een extra bestuurslaag. Partijen die altijd de mond vol hebben over bestuurlijke drukte, moeten hier maar eens goed over nadenken.

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter. Het is natuurlijk mogelijk dat er verschillende teksten in omloop zijn, maar ik vraag mij toch af waaruit mevrouw Van Unen opmaakt dat er een "extra bestuurslaag" zou komen? Waar staat dat? Ik heb het niet kunnen vinden.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter. Ze zijn al maanden bezig zonder dat er sprake is van democratische controle. Wij vinden het verder beslist niet oké dat deze groep voornamelijk bestaat uit niet-gekozen bestuurders.

De heer **Bierens** (VVD). Maar dan hebben wij het toch niet over een "bestuurslaag"? Er wordt zoveel voorbereid door bestuurlijke vertegenwoordigers, wethouders, gedeputeerden, burgemeesters, in een aanloop om tot iets te komen. U wilt toch niet beweren dat de Tafel van 15 een "extra bestuurslaag" is? Als dat wél het geval is, is er sprake van een misverstand of hebben wij een verschil van mening.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter. De SP-fractie heeft nog méér argumenten. Zeeland heeft namelijk al lobbyisten...

De heer **Bierens** (VVD). U gaat niet in op datgene wat ik heb gezegd...

Mevrouw **Van Unen** (SP). Wij hebben al lobbyisten en wij denken dat gebruik kan worden gemaakt van korte lijnen. De statenfracties van landelijke partijen kunnen met een telefoontje contact opnemen met landelijke of Europese partijgenoten en op die manier veel méér bereiken. Dat is wat wij willen: korte lijnen. En wij willen ook een open en

transparant bestuur, geen groepjes die al maanden in beslotenheid bijeenkomen. Wij willen open en democratische controle. Bovendien wordt er in Zeeland op heel wat terreinen al prima samengewerkt.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Als ik kennisneem van datgene wat er in de media omgaat in verband met de Tafel van 15, krijg ik de indruk dat er wel degelijk sprake is van een behoorlijke democratische controle. Er wordt in alle gemeenteraden, in het algemeen bestuur van het waterschap en nu ook in de Staten over dit proces gesproken. Was er overal maar sprake van zoveel democratische controle... Ik deel deze opvatting van mevrouw Van Unen niet.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Inderdaad, vandaag mogen wij er voor het eerst wat over zeggen, en niet onbelangrijk is dat er al geen Tafel van 15 meer is. Sinds gisteren gaat het om 14. Als we een aantal gemeenten mogen geloven, zitten we inmiddels zelfs op 12. Hoe eendrachtig komt Zeeland dan nog over? Volgens mijn fractie bereik je dan in feite precies het tegenovergestelde.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Mevrouw Van Unen geeft terecht aan dat het idee van de Tafel van 15 te maken heeft met de discussie die minister Plasterk heeft aangezwengeld, maar hoe denkt zij nu zélf dat Zeeuwse overheden gezamenlijk duidelijk kunnen maken hoe zij de toekomst van bestuurlijk Zeeland zien? De afgelopen periode heeft geleerd dat Zeeland een duidelijk verhaal moet hebben waaruit blijkt waar men in bestuurlijk opzicht naar toe wil, in plaats van de situatie waarin er over ons wordt beslist. Wat is nu de visie van de SP-fractie hierop? Hoe kan dit helder worden gemaakt? Volgens mij is dat toch de bedoeling van de Tafel van 15.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Dat heb ik al gezegd: korte lijnen. Wat u zegt komt neer op: dan werken onze lobbyisten, die wij ook al hebben, niet om onze mening in Den Haag duidelijk te maken.

De heer **Beekman** (CU). Die lobbyist moet in Den Haag het Zeeuwse geluid laten horen en daarbij is het van uitermate groot belang dat dat geluid helder en eenduidig is. Wat moet anders die lobbyist daar overbrengen? Er is toch geen sprake van een understatement wanneer ik zeg dat dat Zeeuwse geluid niet altijd eenduidig is? Hoe kunnen wij er nu voor zorgen dat het wél eenduidig is?

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter, sinds gisteren is er ook in het kader van de Tafel van 15 geen eenduidig Zeeuws geluid meer. Partijen stappen uit. Ook met de Tafel van 15 gaat men dit niet bereiken. Het waterschap is al uitgestapt en

gemeenten gaan uitstappen. Het is gewoon een mislukte poging.

Voorzitter. Als het aan de SP-fractie ligt, spreken wij na vandaag over de Tafel van 15 alleen nog maar in de vorm van: er was eens...

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Ik denk dat er met betrekking tot het verhaal van mevrouw Van Unen over de "minister met de hoed" iets Freudiaans is ontstaan. Je bespeurt bij alles wat je hoort over de Tafel van 15: ja, maar ze zijn nu toch stiekem bezig, want het zou zomaar weer zo kunnen zijn dat de plannen van de man met de hoed terugkomen; ze zijn bezig met het vormen van een bestuurslaag om tegenwicht te kunnen creëren. Welnu, voorzitter, ik denk dat dat een levensgroot misverstand is. Daar is immers geen sprake van, helemaal niet.

De PvZ-fractie ziet de Tafel van 15 louter en alleen als een coöperatief verband, dat voor bestuurlijk Zeeland versterkend werkt, en dus zeer belangrijk is in de relaties met Brussel en Den Haag.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter. Ik heb geen vraag gehoord en ook geen reactie op het feit dat het geen Tafel van 15 meer is.

De heer **Robesin** (PvZ). U kunt toch, neem ik aan, iets uit mijn betoog opmaken? Hoe komt u er nu bij om zo over deze kwestie te denken? Ook de heer Bierens heeft zich dat afgevraagd.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Nogmaals, er is geen Tafel van 15 meer. Sinds gisteren gaat het om 14 en is er geen eenduidig geluid meer. Het is dus mislukt. Dat is wat ik zeg, en het is de waarheid.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Het betoog van mevrouw Van Unen komt neer op: als wij allemaal ons geluid in Den Haag laten horen via partijgenoten en via de lobbyist, dan komt het wel goed. Ik verbaas mij over het vertrouwen dat zij heeft in Den Haag en in het huidige kabinet, waarin de SGP niet is vertegenwoordigd. Waar baseert mevrouw Van Unen nu dat vertrouwen op?

Mevrouw **Van Unen** (SP). Ik denk dat je met de door ons bepleite korte lijnen veel meer kunt bereiken.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Ik hecht er toch aan om te constateren dat mevrouw Van Unen wél duidelijk weet aan te geven hoe het niet moet, maar niet duidelijk maakt hoe het dan naar het oordeel van de SP-fractie wél zou moeten om tegenover Den Haag één Zeeuws geluid te laten horen. Dat vind ik jammer.

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter. Mevrouw Van Unen heeft het steeds over korte lijnen. Mag ik daaruit afleiden dat zij wel voor minder bestuurlijke drukte is?

Mevrouw **Van Unen** (SP). Jazeker, daarom had ik ook gedacht dat de VVD-fractie dit een heel slecht initiatief zou vinden. Immers, u heeft het altijd over bestuurlijke drukte.

De heer **Bierens** (VVD). Maar hoe denkt u dan vermindering van bestuurlijke drukte te kunnen bereiken? Terecht stelt de heer Beekman dat u wel aangeeft wat er niet goed aan is, --dat is niet nieuw; dat zijn wij gewend van de SP-- maar wij horen nooit oplossingen. Geeft u nu eens aan hoe het dan wél beter kan, en met wie, en wanneer.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Ik denk dat wij met één vertegenwoordiger wel genoeg hebben. Wij hebben er geen 15 voor nodig. En verder mag het waterschap, dat nu met betrekking tot deze plannen dwarsligt, van de SP worden opgeheven.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter, zijn wij wellicht de volgende die de SP wil opruimen?

De **voorzitter**. Die vraag zal wel in de loop van dit proces worden beantwoord...

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter. Mevrouw Van Unen is benieuwd wat de VVD-fractie ervan vindt. Welnu, dat kan ze nu vernemen...

Op 14 mei presenteerde de Tafel van 15, gevormd door bestuurlijke vertegenwoordigers van de 13 Zeeuwse gemeenten, het waterschap Scheldestromen en de provincie, in Terneuzen het plan van aanpak Zeeland ZO. Voor zover ik mij kan herinneren, waren voor het eerst in deze eeuw alle bestuurders en alle volksvertegenwoordigers van alle Zeeuwse overheden uitgenodigd voor een gezamenlijke bijeenkomst. Wellicht is dat typerend voor Zeeland. Deze bijeenkomst moest de start inluiden van een project om ook in de toekomst een krachtige en dienstverlenende overheid in Zeeland te kunnen waarborgen, zulks in het belang van de inwoners.

Het leek zo mooi. Wie kon en kan daartegen zijn? Niemand toch, en toch zeker niet bestuurders en volksvertegenwoordigers die de belangen van burger en bedrijfsleven op een zo goed mogelijke wijze behoren te dienen? Juist daarom, voorzitter, vindt de VVD-fractie het jammer te moeten constateren dat er al tijdens die avond en ook daarna de nodige ruis op de lijn ontstond, maar wij begrijpen die tot op zekere hoogte wel.

Die ruis is er niet minder op geworden na het artikel in de PZC van gisteren, waarin gedeputeerde Van Heukelom wordt aangehaald in het kader van de uitkomsten van de Staat van

Zeeland. Wij willen graag tekst en uitleg van de gedeputeerde over wat hij nu wel en niet heeft gezegd en vooral ook over wat hij bedoeld heeft te zeggen waar het over "één gemeente Zeeland" gaat.

Voorzitter. Weinig begrip kunnen wij opbrengen voor degenen die eerder de provincie de zwarte piet toespeelden en die vergeten lijken te zijn dat alle Zeeuwse overheden via bestuurders aan tafel hebben gezeten en dus medeverantwoordelijk zijn voor het proces en het plan van aanpak dat nu voorligt.

Dat plan van aanpak, dat méér is dan alleen een plan waarin richtingen worden aangegeven, roept op onderdelen vragen op, onder meer over begrippen als "één voor de bewoners herkenbare overheid in Zeeland". Het biedt voorts ruimte voor speculaties over niet-gewenste ontwikkelingen --we hebben ze zojuist in ruime mate van mevrouw Van Unen gehoord-- zoals een extra bestuurslaag en een super-gemeenschappelijke regeling.

Wat is nu de rol van de volksvertegenwoordigingen, wanneer zijn die in het verdere traject aan zet en waarover kunnen zij dan spreken en besluiten? Daarbij komt, voorzitter, dat het tijdpad dat voor deze startfase is gekozen, door sommigen als te kort en te dwingend wordt ervaren.

Voorzitter. Deze onduidelijkheden moeten de wereld uit en met betrekking tot het tijdpad moet er lucht worden geboden. De VVD-fractie is dan ook van mening dat de Tafel van 15 --dat aantal "15" moet nu tussen aanhalingstekens worden gezet-- er goed aan zou doen om na het zomerreces te gaan "resetten". Men moet de balans opmaken en met inlevingsvermogen voor de gevoeligheden tot een herstart komen. Die herstart kan ertoe leiden dat de bestuurders en volksvertegenwoordigers zich vooral gaan richten op de inhoud van het project en het échte doel dat voor ogen staat. De inhoudelijke discussie dient zo min mogelijk te worden beheerst of verstoord door het proces.

Voorzitter. Ik wil er geen enkel misverstand over laten bestaan dat de VVD-fractie het project Zeeland ZO met een verfrissende aanpak, via drie sporen, graag een kans wil geven. Immers, de noodzaak om te komen tot een toekomstbestendig en veerkrachtig bestuur in Zeeland ziet zij zonder meer in. Tegelijkertijd behoeft het plan van aanpak nog wel aanpassing op de punten die ik al heb genoemd en die terug te vinden zijn in de eveneens voorliggende zienswijze, waarover wij straks moeten besluiten.

Speciale aandacht vraag ik voor de interne en externe communicatie. Die moet in onze ogen echt beter en zorgvuldiger dan tot op heden het geval is geweest, en met regie. Ook hecht mijn fractie eraan dat het definitieve plan van aanpak, met daarin opgenomen de financiële consequenties, in de tweede helft van dit jaar aan de Staten ter beoordeling wordt voorgelegd.

Voorzitter. Op één punt ben ik het met mevrouw Van Unen eens: de Tafel van 15 bestaat niet meer, zulks als gevolg van het afhaken van het waterschap. Mijn fractie betreurt dit, maar spreekt tevens in sterke mate de hoop uit dat de 14 overige Zeeuwse overheden wél rond de tafel blijven zitten en over de eigen grenzen heen willen kijken om het project Zeeland ZO een kans te geven. En dat allemaal en uitsluitend in het belang van Zeeland, haar inwoners en het bedrijfsleven.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter. De heer Bierens pleit voor eensgezindheid binnen de Zeeuwse overheden, zij het zonder het waterschap, maar gaat het niet ook om eensgezindheid binnen de partijen? In Schouwen-Duiveland laat de VVD een heel ander geluid horen. Daar spreekt men over een "parse krokodil".

De heer **Bierens** (VVD). Bepaalde discussies zijn ook mij niet ontgaan, voorzitter, maar de raad van Schouwen-Duiveland --het geldt ook voor de VVD-fractie daar-- heeft zich nog in het geheel niet uitgesproken over het plan van aanpak. Men heeft kritiek op het proces --dat is nu naar voren gekomen-- maar ik ben niet pessimistisch gestemd over het standpunt dat wellicht door Schouwen-Duiveland wordt ingenomen. Immers, dat is een gemeente die zich altijd constructief opstelt als het gaat om de belangen, niet alleen van zichzelf maar ook van Zeeland als geheel. Er is van Schouwen-Duiveland nog lang geen "neen" gekomen. Men wil alleen wat meer tijd en deze kwestie na de zomer bespreken.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Voorzitter. De Tafel van 15 heeft een plan van aanpak opgesteld waarin alle besturen van de 15 Zeeuwse overheden aangeven dat zij op drie niveaus willen gaan samenwerken, organisatorisch, bestuurlijk en innovatief. Er wordt naar gestreefd om tot samenwerking te komen, leidend tot één vanuit het oogpunt van de inwoners herkenbare overheid in Zeeland. Overigens, gisteren is het waterschapsbestuur opgestapt. Ik blijf toch even over de Tafel van 15 spreken, voorzitter, omdat dat een ingeburgerde term is.

Die Tafel van 15 heeft wel wat losgemaakt in het Zeeuwse bestuur, zoals ook blijkt uit artikelen in de PZC van gisteren. Kritisch waren de gemeenteraden en het algemene bestuur van het waterschap. Ook kwamen er kritische geluiden van statenleden in de commissie BFW. Wat moesten wij verstaan onder "één toekomstige, herkenbare overheid"? Hoe democratisch is de controle daarop geregeld?

Maar, voorzitter, de PvdA-fractie begrijpt de noodzaak van de Tafel van 15. Er moet tussen Zeeuwse overheden worden samengewerkt om één consistent Zeeuws geluid te laten horen in Den Haag en Brussel. Samenwerking van overheden is

eveneens van belang tegen de achtergrond van het feit dat ook Zeeuwen te maken krijgen met de globaliserende en digitaliserende samenleving, en met een daardoor voor hen steeds groter wordende wereld. Samenwerking is voorts van belang omdat de landelijke overheid voor maatschappelijke problemen steeds meer lokale oplossingen zoekt. De jeugdzorg, de veranderingen met betrekking tot de AWBZ en de Participatiewet komen onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten te liggen. Het zijn ingewikkelde taken die door middel van samenwerking moeten worden uitgevoerd.

Voorzitter. De kritiek van gemeenteraden, Staten en waterschap vindt mijn fractie wel logisch. In het plan van aanpak dat nu voorligt, wordt immers onvoldoende ingegaan op de wijze waarop de democratische controle op de Tafel van 15 wordt geregeld. Niettemin is dat een zeer belangrijk onderwerp, vindt onze fractie. Een goede democratische controle draagt nu eenmaal bij aan een breder draagvlak voor beleid, aan een hogere kwaliteit van de dienstverlening en aan een goede controle op de besteding van publieke middelen. Mijn fractie meent dat in het komende, definitieve, aangepaste plan van aanpak deze democratische controle goed moet zijn geregeld.

Moet de Tafel van 15 alleen maar bestaan uit onder andere de burgemeesters van de 13 gemeenten enz. of bestaat ook de mogelijkheid dat een afvaardiging van volksvertegenwoordigende organen wordt georganiseerd, zoals leden van gemeenteraden en Staten en, misschien toch nog, leden van de algemene vergadering van het waterschap? Zij kunnen, tegen de achtergrond van hun rol, meedenken over de samenwerking tussen de Zeeuwse overheden en nagaan of eventueel ook maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven op de een of andere manier bij dit proces kunnen worden betrokken.

De heer **Haaze** (PVV). Voorzitter. Graag verkrijg ik een uitleg met betrekking tot de uitspraak "een goede controle op de besteding van publieke middelen", door de Tafel van 15. Bestaat de zorg dat de afzonderlijke overheden daartoe op dit moment niet in staat zijn?

Mevrouw **Evertz** (PvdA). U moet dit in een breder perspectief zien. Het gaat erom dat wij democratische controle op de Tafel van 15 belangrijk vinden, en daarbij behoort dat er controle kan plaatsvinden op de besteding van publieke middelen. Het is dus niet specifiek bedoeld. Ik leg uit waarom wij vinden dat die democratische controle belangrijk is. Wij bepleiten dat dit goed wordt geregeld in het definitieve plan van aanpak.

De heer **Haaze** (PVV). Maar vindt u dan dat de bestaande overheden onvoldoende in staat zijn om die controle uit te voeren?

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Nee hoor, dat denk ik helemaal niet. Nogmaals, wij vinden het belangrijk dat er met betrekking tot de Tafel van 15 sprake is van democratische controle.

Voorzitter. Met de conceptbrief, waarin de zienswijze is verwoord, kan mijn fractie instemmen. Van belang achten wij echter, dat duidelijk wordt beschreven wat voor de Zeeuwse burger onder "één overheid" moet worden verstaan. Ook een goede communicatie in verband met dit proces achten wij van groot belang. Graag ziet mijn fractie dat de Zeeuwse maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven bij dit proces worden betrokken en geraadpleegd.

De PvdA-fractie is van oordeel dat de Tafel van 15 een kans moet krijgen, zeker gezien de noodzaak van samenwerking tussen decentrale overheden. Mijn fractie kijkt dan ook uit naar het aangepaste plan van aanpak, waarvan zij verwacht dat het het komende najaar ter beoordeling aan de Staten wordt aangeboden.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Onze fractie had grote verwachtingen van de gesprekken in het kader van de Tafel van 15. Dertien gemeenten, het waterschap en de provincie zouden met elkaar spreken over de bestuurlijke samenwerking, ten behoeve van de toekomst van Zeeland. En dat in een open en goede verstandhouding. De acute aanleiding is geweest dat plannen aan de orde kwamen voor provinciale en gemeentelijke herindeling. Ook al zijn deze plannen van minister Plasterk naar de achtergrond verdwenen, het Haagse, randstedelijke denken is als bedreiging voor de Zeeuwse eigenheid nooit ver weg. Immers, ook eerdere kabinetten hebben dergelijke plannen gelanceerd.

Wij blijven daarom van mening dat dergelijke gesprekken zinvol kunnen zijn. Ze zijn van belang voor de wijze waarop wij, de Zeeuwen zelf, de Zeeuwse samenleving democratische legitimiteit willen geven. Hoe vaak horen wij immers niet het geklaag uit gemeenteland dat de vele gemeenschappelijke regelingen bestuurlijke en democratische ondingen zijn? Er is nu eindelijk een akkoord over de veiligheidsregio, maar wat heeft dat veel tijd en energie gekost.

Hoe dan ook, door het provinciale bestuur is een tafel klaargezet. De uitnodigingen zijn uitgegaan en er heeft verkennend overleg plaatsgevonden. Maar helaas, voorzitter, heeft bij de deelnemers de Zeeuwse ziekte toegeslagen. De reacties en het onderlinge wantrouwen zijn hevig. Er wordt zelfs gesproken van een "geheime agenda". Wij vinden dit wel heel erg kort door de bocht. Ook het spreken door de gedeputeerde over "één gemeente Zeeland" --ook al denkt hij wellicht dat dat een goed plan is-- heeft geen goed gedaan, en dat betreuren wij.

Gelet op de reacties, voorzitter, zijn wij van oordeel dat er blijvende schade is toegebracht aan het ingezette proces, zodat de kans van slagen ons inziens nihil is. Wij staan nu met elkaar te trekken aan een dood paard. Daarom stellen wij voor om nu eerst pas op de plaats te maken en te onderzoeken hoe dit in communicatief opzicht zo fout heeft kunnen lopen. Zelfs in deze zaal lijkt het op dit moment wel alsof de doelstellingen van de Tafel van 15 niet helemaal goed tussen de oren zitten.

Voorzitter. Ook de heer Bierens heeft aangegeven dat een pas op de plaats tot komend najaar een goede "move" zou zijn. Wij denken echter dat de door hem genoemde periode, tot komend najaar, te kort is. Wij stellen voor om na het aantreden van een nieuw college van GS, in 2015, een nieuwe start te maken, en dan met name in het kader van Zeeland 2040. Het lijkt ons goed om dán van gedachte te wisselen over de kansen voor verdergaande bestuurlijke samenwerking.

De fractie van de ChristenUnie blijft er bij alle Zeeuwse volksvertegenwoordigers op aandringen dat men blijft nadenken over het Zeeuwse democratische bestuur van de toekomst. Dat is een toekomst die zich, volgens de Toekomstvisie Zeeland 2040, zeer waarschijnlijk op een andere manier zal ontwikkelen dan nu het geval is, langs de huidige bestuurlijke gremia.

Voorzitter. Wat ons betreft is de voorliggende zienswijze inmiddels door de realiteit achterhaald. De tekening is mislukt en wij zeggen: pak in 2015 een nieuw A4'tje en begin dan opnieuw.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. Minister Plasterk dacht dat er geen Zeeuwse identiteit was. Hoe kómt zo'n man erop? Nou, misschien had hij voorzien hoe de discussie rond de Tafel van 15 zou verlopen, of had hij ervaringen opgedaan met dergelijke discussies in de provincies. De Zeeuwse identiteit wordt in elk geval niet vertaald in Zeeuwse eenheid, en dat is jammer.

Voorzitter. Als het bij ons, D66, om bestuurlijke vernieuwing gaat, gaat geen water ons te hoog, en ook geen waterschap... Wij betreuren het dat de zaken lopen zoals nu het geval is. Wij betreuren het dat het waterschap na één enkele vergadering uit zo'n samenwerkingsverband stapt. Dat maakt het allemaal niet gemakkelijker.

Er wordt al gesproken over een "pas op de plaats", die nodig zou zijn. Welnu, zover wil mijn fractie op dit moment niet gaan. Wij denken dat het nog steeds mogelijk is om met de huidige Tafel van 14 door te gaan voor wat betreft innovatie en ambtelijke en organisatorische samenwerking. Daarvoor behoeven de besturen zich niet al te zeer in te spannen. Dat kan geregeld worden; daarmee behoeven wij ons niet bemoeien. Echter, gaat het om het oogsten van de resultaten daarvan --en om de noodzaak ze op een organische manier te

vertalen in bestuurlijke samenwerking-- dan moet er nog heel veel worden gesproken.

Voorzitter. D66 houdt niet van veranderingen; wij houden eigenlijk alleen maar van verbeteringen. En er is best nog wel wat te verbeteren aan het bestuur in Zeeland. Men weet dat "de gemeente Zeeland" iets is dat wij al lang geleden in de mond namen. Nogmaals, ons gaat op dit terrein niets te ver. Nou, misschien toch wel iets, maar zover zijn wij nog lang niet.

De heer **Beekman** (CU). U vindt een pas op de plaats nog niet nodig, maar hoe ziet u nu hoe dit proces nog een succes kan worden, gelet op alle misverstanden die zijn ontstaan? Er is nu sprake van een Tafel van 14. Er is toch sprake van brede kritiek. Vindt u nu dat er wél sprake is van een goede start?

De heer **Hijgenaar** (D66). Neen, een goede start is het niet geweest. Ik dacht dat ik dat al had gezegd. Echter, ik denk dat het mogelijk is om nog het een en ander te repareren, bijvoorbeeld door de discussies even om te draaien. Men kan de vraag stellen: waar zijn wij het als Zeeuwse besturen níet over eens? Men kan zich ook afvragen of er in het plan van aanpak elementen zitten waar men het wél over eens is. En dan heb ik het over die organisatorische samenwerking. Wij stellen daarbij dezelfde voorwaarde als al is verwoord door de SP-fractie: het moet geen nieuwe bestuurslaag worden, maar echt organisatorische samenwerking zijn.

Als voorbeeld noem ik de uitvoering van de Waterwet. Daarbij kan één van de drie daarbij betrokken overheden het voortouw nemen, onder meer om vergunningsaanvragen af te handelen. Dat is een opzet waar de instellingen, het bedrijfsleven, de burgers behoefte aan hebben. Dergelijke elementen kan men eruit halen om vervolgens dáármee te beginnen. Vervolgens kan, als men al aan het samenwerken is, de koudwatervrees gedeeltelijk verdwijnen en kan er worden gesproken over mogelijkheden om ook bestuurlijk te gaan samenwerken. Dan kan ook de vraag aan de orde komen of bestuurlijk samenwerken ook per se fuseren betekent. En als het dan al fuseren betekent, is dat dan een probleem?

Voorzitter. Wij moeten de Zeeuwse burgers vragen: wat zijn uw noden?. Aan de landelijke overheid moeten wij vragen: wat zijn in de toekomst onze taken? Op grond van de antwoorden op die vragen moeten wij uitmaken hoe ons bestuur eruit moet gaan zien. Volgens mij --als hierover lang wordt gepraat-- komt men vervolgens maar op één model uit, namelijk: met z'n allen. En dán kunnen wij er een klap op geven.

De heer **Beekman** (CU). U benadert het puur rationeel. Als iedereen dit dossier heel rationeel zou

benaderen, zou ik uw analyse een heel eind kunnen volgen, maar bent u het niet met ons eens dat hier juist heel veel emotionele kanten aan zitten? Is het niet vooral een kwestie van vertrouwen?

De heer **Hijgenaar** (D66). Dat ben ik helemaal met u eens. Wat dat betreft is het inderdaad mis gegaan, maar ze hebben mij verteld, voorzitter, dat er maar één manier is om slecht nieuws te behandelen, en dat is: begraven onder goed nieuws. Wij moeten het gewoon vanaf nu beter gaan doen. Wij moeten het vanaf nu beter onderbouwd gaan doen. Wij moeten het beter gedragen gaan doen. Wij moeten beginnen met de dingen waarover wij het eens kunnen zijn. Die emoties verdwijnen dan wel. Dat is immers het kenmerk van emoties: als de angsten verdwenen zijn, verdwijnen ook de emoties.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Het waterschap is definitief uitgetreden, en mogelijk volgen er nog gemeenten. Vindt u nu dat dit proces in een dergelijke situatie nog kans van slagen heeft? Er is toch geen sprake meer van één Zeeuws geluid? Gaan degenen die nog aan de tafel blijven zitten, een en ander opleggen aan degenen die hieraan helemaal niet willen meewerken? Wij worstelen ermee. Hoe ziet u dit?

De heer **Hijgenaar** (D66). Hoe wij de toekomst van het waterschap zien... Voorzitter, dat zou voor mevrouw De Milliano geen vraag behoeven te zijn. Wij zien het waterschap immers in de toekomst niet als zelfstandige bestuurslaag. Wij spreken niet over "opheffen", maar denken dat in Zeeland het waterschap samen moet gaan met de provincie, of misschien wel met de "gemeente Zeeland".

Voorzitter. Je kunt van tafel lopen en je kunt ook weer terugkomen. Wij kunnen ons op dit moment toeleggen op de zaken die gemeenten onderling kunnen regelen en op de zaken die de provincie met de gemeenten kan regelen. Ook kunnen wij ons toeleggen op het weer aan tafel krijgen van het waterschap. Dat zal een omvangrijke operatie zijn, want weglopen doe je over het algemeen maar één keer. Als we dit willen omdraaien, zullen wij de nodige overtuigingskracht moeten meebrengen.

De heer **Colijn** (CU). Welke inspanningen moeten er nu worden geleverd om binnen nu en bijvoorbeeld september het waterschap --en eventueel gemeenten-- te bewegen om weer coöperatief te komen praten? Ik denk dat dat heel wat tijd gaat kosten. Ik vraag u naar de tijd en naar de te ondernemen actie.

De heer **Hijgenaar** (D66). U vraagt mij naar de tijd. Nou, het is op dit moment tien voor twaalf. Meer tijd

kan ik u niet geven. Dit is een ingewikkeld proces en ik heb niet de leiding. Zou het aan mij liggen, dan zou het nog voor twaalfven geregeld zijn, maar het ligt niet aan mij.

Het zal niet eenvoudig zijn, voorzitter, maar met passen op de plaats komen wij er niet. Daarom geef ik de gedeputeerde mee: probeer in te zetten op de zaken waarover men het eens is, probeer de dingen te realiseren die je kunt realiseren en werk aan het terugbrengen van de eenheid, het gezamenlijk streven van de Tafel van 15. Totdat het zo ver is, gaat het om de Tafel van 14, maar dat is nog steeds een mooi gezelschap. Daar kun je best een kop koffie mee drinken; een eetclub maken wij er niet van.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). U gaat ervan uit dat het allemaal binnen tien minuten kan worden geregeld en dat dan de tafel weer compleet is, maar stel nu eens dat het zo niet gaat. Is het dan naar uw oordeel correct wanneer degenen die wél aan tafel blijven, zaken opleggen aan partijen die niet deelnemen? Het moet toch in gezamenlijkheid gaan?

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. Mevrouw De Milliano heeft niet veel begrepen van datgene wat ik heb gezegd. Ik heb niet gezegd dat een en ander binnen tien minuten ging worden geregeld. Dat mag wat mij betreft, maar dat zal niet lukken. Ook heb ik niet gezegd dat dingen aan andere partijen worden opgelegd. Ik heb gezegd: laten wij inzetten op de zaken waarover men het op dit moment eens is. Laten wij dááaraan werken en laten wij praten over zaken waarover wij het eens kunnen worden. Daarnaast moeten wij proberen om alle partners weer rond de tafel te krijgen. Dat is mijn plan, en ik weet nog steeds niet hoe lang het gaat duren.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. De verleiding is groot om een uitvoerig betoog te gaan houden over een mogelijke bestuurlijke herindeling van deze provincie, en wat daar allemaal bijkomt. Echter, het gaat vandaag om een zienswijze, niet meer en niet minder. Het onderwerp is afkomstig uit het collegeprogramma. Waar het kabinet onlangs tot de conclusie kwam dat alle aan te pakken zaken waren afgerond --het kabinet is in feite uitgeregeerd-- moet ons college hebben gedacht: wij hebben nog één onderwerp uit de oude doos. Ik meen dat dit al in 2011 geregeld had moeten zijn, althans volgens het collegeprogramma, maar wij gaan het nu doen. Vervolgens is ook dit college uitgeregeerd.

Voorzitter. Nogmaals, het gaat om een onderdeel van het collegeprogramma. Het college heeft bedacht dat er in bestuurlijke zin wat binnen en met de provincie zou moeten gebeuren. Dat lijkt mij een goede zaak en ik constateer dat het college hierin niet alleen staat. Immers, ook het IPO heeft

hierover een uitgebreide opvatting. Wie niet, zou ik zeggen. Het IPO stelt dat provincies zich medeverantwoordelijk voelen voor het oplossen van de financiële en economische problemen waarmee Nederland op het moment te maken heeft. Het ambitie- en prestatieniveau van provincies en gemeenten moet omhoog. Ketens van besluitvorming moeten worden versimpeld en verkort. Wij praten over bestuurlijke drukte en over maximaal twee overheden. Wij praten over het terugdringen van regelgeving. Niettemin heeft deze provincie zich onlangs nog verblijd met een nieuwe gemeenschappelijke regeling, de RUD. Zo'n GR is mijns inziens een verschrikkelijk instrument om te besturen vanuit de provincie, want je hebt geen zeggenschap meer. Nederland --het geldt ook voor Zeeland-- is opgedeeld in een mooie puzzel die je tegenwoordig alleen nog tegen de kerstdagen in elkaar zet.

Voorzitter. In verband met de voorliggende zienswijze wordt ons eigenlijk alleen maar gevraagd: wilt u meedenken over de Tafel van 15, zulks op basis van het document dat er ligt? Het antwoord van mijn fractie op die vraag is een volmondig ja. Dat is geen verrassing. Wij hebben onze opvattingen hierover immers al eerder op papier gezet en gesteld: dit is een idee van ons, denk met ons mee, wij denken graag mee als deelnemer aan zo'n Tafel van 15. Tegen die achtergrond vind ik het erg jammer dat het algemeen bestuur van het waterschap --ik hoop dat het dagelijks bestuur er nog iets aan kan doen-- niet meer mee wil praten. Immers, als je niet meepraat, wordt er over je gepraat, en dat is nooit een goede zaak.

Voorzitter. Vandaag doet zich een heugelijk moment voor. Immers, mijn fractie diende hiervoor nog niet zo lang geleden een initiatiefvoorstel in. Echter, toen naderden de gemeenteraadsverkiezingen. Ik krijg op dit moment de indruk dat het weer aardig tegen de statenverkiezingen aanloopt. Wat zou het toch handig zijn wanneer deze zaak daaroverheen zou worden getild. Hoe dan ook, als het voorliggende voorstel wordt aangenomen, wordt het initiatiefvoorstel van GroenLinks alsnog bekrachtigd. Immers, daar staat niets meer of minder in dan datgene wat het college vandaag voorstelt. Graag had ik na afloop van deze vergadering een glaasje willen schenken, maar er moet dan nog vergaderd worden. Dat moet men dan maar tegoed houden...

Het tempo dat voor deze procedure dient te gelden, kan wat mij betreft --met inachtneming van de inhoud-- niet hoog genoeg zijn. Laten wij er geen langdradig verhaal van maken. Dat bespeur ik zo hier en daar, maar ik pleit ervoor om er een snel en goed besluitvormingsproces van te maken. Laten wij daarbij vooral proberen om alle kikkers in de kruiwagen te houden.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. De Zeeuwse overheden staan voor grote opgaven. Dat geldt zeker voor de gemeenten, gelet op de decentralisatie. De vraag rijst of in Zeeland deze opgaven op een voor de burger goede manier kunnen worden uitgevoerd. Welnu, wij denken dat het nodig is om meer en beter samen te werken, om zo tot een veerkrachtiger bestuur te komen: samen sterk en zelf de regie in handen nemen; geen zaken overlaten aan Den Haag. Weliswaar heeft de "minister met de hoed" zijn plan ingetrokken, maar de intentie in Den Haag, gericht op een forse bestuurlijke herindeling, is niet van de baan. Laten wij binnen Zeeland zélf nagaan wat er nodig is om te komen tot een goede aanpak van de opgaven waarvoor wij gezamenlijk staan.

Gisteren, voorzitter, las ik in onze onvolprezen PZC dat de premier van Italië had gezegd: voet van het gaspedaal. Leg ik die uitspraak naast het onderwerp waarover wij nu spreken, de Tafel van 15, dan denk ik dat het ook wat dat betreft goed is om de voet van het gaspedaal te halen. De heer Bierens heeft het "resetten" genoemd. Een andere bestuurder in Zeeland hoorde ik spreken over "terugploegen". Kijken wij naar alle reacties, zoals ze nu bekend zijn, dan lijkt het mij goed om gezamenlijk rond de Tafel van 14 na te denken over mogelijkheden om het béter te doen.

Het proces zoals het tot nu is verlopen --ik denk vooral aan de communicatie-- verdient niet direct een schoonheidsprijs, maar de zaak waar het om gaat, is het waard om er samen verder mee aan de slag te gaan. Ook binnen mijn partij waren er kritische geluiden. Dat meld ik maar even omdat anders mevrouw Van Unen er naar vraagt. Die kritische geluiden zijn er nog steeds, maar als je teruggaat naar de inhoud --dat hebben wij deze week met ongeveer 20 SGP-volksvertegenwoordigers en bestuurders gedaan-- moet de conclusie zijn dat er op bestuurlijk terrein iets in Zeeland moet gebeuren. Daar waren wij het unaniem over eens.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Ik zou de heer Roeland willen complimenteren met het feit dat dit in zijn partij zo breed wordt gedragen. Als ook de gedeputeerde erbij betrokken is... Fantastisch, gefeliciteerd!

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Ook de rol van de volksvertegenwoordigers in dit proces moet duidelijk zijn. Het gaat er niet alleen om een zienswijze in te dienen en kennis te nemen van ontwikkelingen. Zij moeten hierin echt een stem hebben en zij dienen ook bij de besluitvorming betrokken te worden.

Voorzitter. Wat ons betreft dient er nu sprake te zijn van een heroriëntatie. Met andere woorden:

de voet van het gaspedaal, kijken wat de zienswijzen hebben opgeleverd en goed nadenken over mogelijkheden om in Zeeland gezamenlijk verdere stappen te zetten.

De heer **Muste** (NZ). Ik hoor termen als "voet van het gaspedaal" en "heroriëntatie". Komt dit nu in gewoon Nederlands neer op: om de hete brei heendraaien en geen knopen durven doorhakken? Ik denk, voorzitter, dat wij in deze kwestie gewoon een knoop moeten doorhakken. De heer Harpe is eerder gekomen met een initiatiefvoorstel dat was gericht op vier gemeenten. Ik denk dat wij gewoon moeten durven te zeggen: ook in het verleden zijn gemeenten samengegaan en er is van de gemeenten altijd commentaar gekomen, maar uiteindelijk kwamen er toch grotere gemeenten en betere bestuursvormen. Ik denk dat wij nu in die zin de knoop moeten doorhakken, dat wij nu eens moeten beginnen met vier gemeenten. Dan zijn wij heel wat verder. Al die mensen hebben eigen posities die zij willen verdedigen. Zij komen nooit tot één geheel.

De heer **Roeland** (SGP). Hartelijk dank voor de vraag, mijnheer Muste...

Waar het gaat om Zeeland en de Zeeuwen, voorzitter, hebben ze mij al lang geleden geleerd dat je niet moet proberen om Zeeuwen ergens naar toe te duwen. Als je Zeeuwen duwt, wordt de tegenkracht alleen maar groter. Van belang is nu dat men over de inhoud blijft praten. Garanties geef ik niet, maar ik denk dat --als een goed gesprek en goede communicatie tot stand komen-- men in Zeeland zal gaan inzien dat er betere, meer uitgebreide samenwerking moet komen om alle opgaven op een efficiënte, op een financieel draagbare wijze aan te pakken. Met andere woorden: rustig aan en pas op de plaats, maar wel doorgaan met dit proces.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. De heer Roeland gebruikt een mooie metafoor. Ik doel op het duwen van Zeeuwen en de tegenkracht die dat oplevert. Echter, tegen die achtergrond vraag ik mij af hoe de heer Roeland de woorden van de gedeputeerde interpreteert, zoals gisteren in de "onvolprezen" PZC afgedrukt.

De heer **Roeland** (SGP). Ik heb daar, net als anderen, nu geen oordeel over. De gedeputeerde is wat dit betreft een vraag voorgelegd en die vraag zal hij beantwoorden. Nadat dat is gebeurd, zal ik er een oordeel over geven. Echter, zoals het in de krant staat --zonder verdere toelichting van de gedeputeerde-- zou het een verkeerde indruk kunnen wekken. Ik hoop en verwacht dat de gedeputeerde niet heeft bedoeld dat wij nu ineens toe moeten naar één gemeente Zeeland. Dat kan ik mij niet voorstellen.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Dus zo "onvolprezen" is die PZC dan toch niet in de ogen van de heer Roeland...

De heer **Roeland** (SGP). Het oordeel over de PZC laat ik aan de heer Beekman over, voorzitter.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Voorzitter. De Tafel van 15 staat wankel, zo hebben wij woensdag in de krant kunnen lezen. Iedereen die dit artikel heeft gelezen, weet nu wat er wordt bedoeld met die Tafel van 15, wie er aan die tafel zitten of hebben gezeten en dat het allemaal erg vaag is. Het idee ontstond nadat de heer Plasterk zijn onzalige plan voor samenvoeging van provincies had gelanceerd. Wij wilden en willen proactief één Zeeuws geluid laten horen. Het mag duidelijk zijn, mijnheer Muste: het CDA was en is tegen het plan van de heer Plasterk. Dit is ook nog eens bevestigd door alle Zeeuwse CDA-afdelingsvoorzitters. Zij hebben op 7 mei uitgesproken dat Zeeland met zijn eigen Zeeuwse identiteit zelfstandig moet blijven en dat wij hier niet zitten te wachten op een van bovenaf gedwongen herindeling of supergemeente. Het CDA ziet meer heil in het op gemeentelijk niveau samenwerken.

Voorzitter. Tijdens de commissiebehandeling hebben wij allemaal onze eerste input voor een gezamenlijke visie kunnen leveren. De geluiden waren bij die gelegenheid nog kritisch. Nu ligt er een aangepaste brief voor ons, met de bedoeling deze namens Provinciale Staten te versturen, zulks met het oog op het vervolg van de Tafel van 15. Ik denk dat dat nog een hele klus wordt, gelet op de wisselende geluiden in deze zaal.

Na de commissiebehandeling hebben wij onderling in de fractie en ook met gemeentelijke volksvertegenwoordigers en andere betrokkenen de Tafel van 15 uitvoerig besproken. Onze conclusie is dat wij grote twijfels hebben over de gekozen aanpak. Je zou kunnen spreken van een valse start, en dan moet je terug achter de streep...

Waar wij het met z'n allen over eens zijn, is de noodzaak van de versterking van de samenwerking binnen Zeeland. Ik denk dat iedereen zich daarin kan vinden. Onze fractie wil inzetten op het versterken van regionale, ambtelijke samenwerking. Er wordt al heel veel samengewerkt, maar wij weten allemaal dat het nog beter kan en moet. De vraag is vervolgens of daar een Tafel van 15 voor nodig is.

De heer **Harpe** (GL). Ik luister aandachtig naar uw betoog en krijg een beetje de indruk dat de CDA-fractie bezig is met een eigen plan van aanpak. Waar het nu om gaat, is dat wij een zienswijze gaan indienen in verband met een plan van aanpak, maar u geeft al een geheel eigen visie die

mogelijk onderwerp van gesprek zal zijn aan de Tafel van 15.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Ik vind het prettig dat u aandachtig luistert en ik verzoek u om dat te blijven doen.

Voorzitter. Wij zijn het dus eens over de versterking...

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Onderschrijft mevrouw De Milliano mijn conclusie?

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). De CDA-fractie vindt samenwerking tussen partijen op gelijkwaardig niveau --en niet van bovenaf opgelegd-- heel belangrijk. Dáár staan wij voor.

De heer **Colijn** (CU). U bent van oordeel dat er vooral moet worden samengewerkt op ambtelijk niveau, maar bent u het niet met ons eens dat het op dit moment op bestuurlijk niveau --ik denk aan de gemeenteraden en de waterschapsvertegenwoordigers-- gewoon fout zit? Daar is iets gemist, en niet zozeer op ambtelijk niveau. Op dat niveau wordt er goed gecommuniceerd over onderwerpen die er toe doen en over samenwerking. Ik denk dat er echt iets moet gebeuren op bestuurlijk niveau.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Ik heb gezegd dat er al veel gebeurt in het kader van samenwerkingsvormen, maar ik weet dat er andere opties mogelijk zijn. Wij blijven hier met de eilandencultuur worstelen. Het kan gewoon veel beter. Dergelijke stappen kunnen al worden gezet. Onze fractie vraagt zich werkelijk af of hiervoor wel een Tafel van 15 nodig is. Wij vinden de rol van de volksvertegenwoordigers heel belangrijk en ik probeer u uit te leggen hoe wij, als CDA-fractie, erin zitten. Nogmaals, wij betwijfelen of die Tafel van 15 wel nodig is om dit voor elkaar te krijgen. Wij zien op dit moment de urgentie hiervan niet in. Gelukkig is het voorstel van Plasterk ingetrokken. Gesuggereerd wordt dat er snel een nieuw voorstel kan komen, maar dat gaan wij dan allemaal wel zien. Wij vragen het college om de urgentie hiervan nader toe te lichten.

Voorzitter. Voor de Tafel van 15 is belangrijk dat wij met alle 15 overheidsorganen, bestuurders én volksvertegenwoordigers, aan tafel zitten. Er is al het een en ander gezegd over het draagvlak hiervoor bij de gemeenten. Ik hoor graag van de gedeputeerde wat nu precies de stand van zaken is. Als er nog meer deelnemers afhaken, zoals het waterschap, denkt het college dan dat dit traject met minder partijen haalbaar is? Vindt de gedeputeerde dat er dan nog sprake is van één Zeeuws geluid? Denkt de gedeputeerde dat de uitkomst vervolgens door alle betrokken wordt gedragen zonder dat een en ander wordt

opgelegd? De CDA-fractie is tegen het opleggen hiervan.

Voorzitter. Wat vindt het college van het tijdspad dat ons is voorgelegd tijdens de bijeenkomst in Terneuzen? Het gaat wel héél snel. Voor sommigen kan het niet snel genoeg gaan, maar mijn fractie vindt het ongewenst om dit tijdspad nog te volgen. Waarom nu deze haast? Er is hier gesproken over "trappen op de rem" en over "resetten". Hoe ziet het college dit? Is dat niet beter? Is het college werkelijk van mening dat de uitkomst van dit traject niet automatisch leidt tot een bestuurlijke herindeling?

De heer **Colijn** (CU). U legt allerlei vragen aan het college voor, maar wat vindt u nu? Vindt u dat er op de rem moet worden getrapt? Dat denk ik, als ik u zo hoor.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Op dit moment vinden wij dat er sprake is van een valse start. Immers, er haken partijen af. Nu er zoveel reuring over is, hebben wij grote twijfels waar het gaat om de vorm en de voortgang van dit project. Hoe kan dit nu leiden tot een veerkrachtig bestuur en tot één Zeeuws geluid? Daar hebben wij grote twijfels over.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). U heeft het steeds over "opleggen". Hoe ziet de CDA-fractie dit nu precies, dat opleggen van de Tafel van 15? Ik zie het meer als een samenwerkingsverband tussen 15 overheden, waarvan er één heeft afgehaakt. Heeft uw fractie wel eens nagedacht over de manier waarop Den Haag naar ons kijkt? Wij hebben vanuit Den Haag heel wat steun nodig. Er komen heel wat dossiers op ons af. Minister Plasterk heeft erkend dat er een Zeeuwse identiteit is en het is duidelijk dat hij voorlopig van Zeeland afblijft. Hoe gaat nu de CDA-fractie om met het beeld dat tegenover Den Haag is gecreëerd, namelijk dat hier de overheden met elkaar aan het vechten zijn en op dit moment niet eens met elkaar rond de tafel kunnen zitten?

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). U ziet het wel érg negatief en schetst een beeld alsof wij het hier nooit ergens over eens zouden zijn. Nogmaals, er zijn al heel veel samenwerkingsvormen. Het is onze beleving dat dat éne Zeeuwse geluid er niet gaat komen dankzij die Tafel van 15. Daarom zeggen wij: probeer de samenwerkingsvormen die er al zijn, verder te versterken. De provincie kan daaraan een heel goede bijdrage leveren. Verder zijn de meningen over de visie van Den Haag op Zeeland nogal verdeeld. Ik ken heel wat Haagse politici die met een heel positieve blik naar Zeeland kijken.

Wat het begrip "opleggen" betreft merk ik het volgende op. Stel dat er nog meer partijen afhaken

en men toch met dit proces verdergaat en er besluiten worden genomen, hoe wordt een en ander dan voorgelegd aan andere hierbij betrokken partijen die niet aan die tafel zitten? Voorzitter. Het CDA is niet per se tegen herindelingen. Natuurlijk zijn er al herindelingen geweest, maar wij weten allemaal wat voor gedoe ze hebben veroorzaakt. Een onlangs afgerond onderzoek heeft duidelijk gemaakt dat herindelingen helemaal niet tot efficiënter werken en minder kosten leiden.

Voorzitter. De CDA-fractie is vóór versterking van de ambtelijke samenwerking binnen Zeeland, tussen overheidsorganen maar natuurlijk ook met bedrijfsleven, maatschappelijk instellingen enz., maar dan wél met z'n allen. Wij vragen ons af of deze procedure niet neerkomt op verspilde tijd. Kunnen wij ons niet beter richten op ondersteuning en versterking van bestaande processen?

De heer **Harpe** (GL). Uit dit betoog maak ik op, voorzitter, dat de CDA-fractie tegen dit voorstel zal stemmen. Als dat juist is, rijst de vraag of deze fractie wellicht een éigen voorstel heeft. Als de fractie het voorliggende voorstel niet accepteert, betekent dat dan ook dat zij zich distantieert van het desbetreffende onderdeel van het collegeprogramma?

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). De Tafel van 15 is niet opgenomen in het collegeprogramma, mijnheer Harpe. Verder heeft u het over het aannemen van een voorstel, maar het gaat om een zienswijze. Ik heb ónze zienswijze verwoord en gesteld dat het heel lastig zal worden om namens Provinciale Staten een zienswijze vast te stellen.

De heer **Harpe** (GL). Maar komt u --als u zegt dat u een eigen zienswijze heeft-- dan met een amendement?

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Ik wacht nu graag de reacties van het college af. En daarna hebben wij nog een tweede termijn.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Mevrouw De Milliano is wars van het opleggen van zaken. Daar heb ik begrip voor; wij denken er ook zo over. Echter, is zij het niet met mij eens dat wij toch binnen Zeeland ons uiterste best moeten doen om gezamenlijk een betere samenwerking tot stand te brengen, om te verhoeden dat wij straks vanuit Den Haag iets opgelegd krijgen?

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Daar kunnen wij ons volledig in vinden, voorzitter. Op dit punt zijn wij het eens.

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter. Het is ook onze voorkeur dat er gezamenlijk van onderaf wordt

gewerkt en er niets wordt opgelegd. Daarover verschillen wij niet van mening, maar vindt mevrouw De Milliano niet dat de provincie ook nog een eigenstandige verantwoordelijkheid heeft, mede gelet op het gestelde in de Provinciewet, op grond waarvan zij zélf initiatieven kan nemen om datgene te doen wat zij in het belang van Zeeland en de kwaliteit van het bestuur nodig acht? Ik verwijs in dit verband ook even naar het collegeprogramma, waarin over dit onderwerp toch het nodige is opgenomen. Of zegt mevrouw De Milliano dat het alleen mag en kan wanneer het gezamenlijk wordt gedaan?

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Natuurlijk hebben wij een andere rol dan die van de gemeenteraden. Ook dat aspect hebben wij in de fractie besproken. Wij hebben ons afgevraagd hoe iedereen erin zit, hoe het bij de gemeenten gaat enz. Wij hebben contacten gehad met onze CDA-volksvertegenwoordigers in de gemeenten. Niettemin hebben wij een inzet gekozen op grond van onze provinciale rol. Inderdaad kunnen wij in het provinciehuis andere stappen zetten dan de gemeenten zouden kunnen zetten. Bedoelt u dát?

De heer **Bierens** (VVD). Mij gaat het om het volgende. Als gezamenlijke pogingen niet tot resultaat leiden, ziet u dan een verantwoordelijkheid voor de provincie? De provincie heeft die verantwoordelijkheid wél, op grond van de wet. Of zegt u: neen, dan moeten wij het om wille van de lieve vrede maar niet doen?

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). U heeft in uw betoog zélf gezegd dat u het betreurt dat de provincie de zwarte piet toebedeeld heeft gekregen, ook tegen de achtergrond van het feit dat 15 partijen aan tafel zitten. Inderdaad, wij zijn één van die 15. Een soortgelijke opmerking heb ik gemaakt tijdens de discussie over de aandeelhoudersstrategie. Wij zijn voor 50% aandeelhouder van DELTA, maar er is nog een ándere helft. Mijn fractie zal altijd nagaan hoe die andere partijen erin zitten en uiteindelijk zullen wij zo goed mogelijk, als provinciale volksvertegenwoordigers, ons standpunt bepalen.

De heer **Harpe** (GL). Hiermee, voorzitter, geeft mevrouw De Milliano aan dat haar fractie haar verantwoordelijkheid neemt. Doelt zij daarmee voor 100% op datgene wat met betrekking tot dit onderwerp in de Provinciewet is verwoord?

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Inderdaad nemen wij onze verantwoordelijkheid; dat doen wij.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Het in onze insteek om tot het uiterste te pogen, gezamenlijk en

op voet van gelijkheid, tot een goed plan te komen. Dat heeft verre onze voorkeur boven het inzetten van de eigenstandige provinciale verantwoordelijkheid. Is dat ook de insteek van de CDA-fractie?

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Wij zijn het weer eens, mijnheer Roeland.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Ik beperk mij tot de zienswijze die nu ter beoordeling voorligt.

Al vaker hebben wij het in deze zaal gehad over communiceren, waarbij er nogal wat kritiek werd geuit. Welnu, die kritiek is ook nu best gerechtvaardigd. Ik stel vast dat er geen sprake is van een valse, maar van een ongelukkige start. Ik stel voorop, voorzitter, dat mijn fractie Zeeland heel wil houden, maar zij is wel voorstander van het versterken van zinvolle samenwerkingsverbanden.

Het proces, zoals wij het nu hebben gezien, is gestruikeld op communicatie. Daarvan ben ik overtuigd. Wij zouden er zeer kritisch naar moeten kijken. In de PZC van 1 juli las ik het volgende: "De initiatiefnemers zijn er niet in geslaagd een wenkend perspectief te schetsen. Het plan van aanpak roept vooral scepsis en argwaan op, en dat heeft met de communicatie te maken. Al met al reden genoeg om dit plan heel snel van tafel te halen.". Voorzitter, wat ons betreft wordt het plan niet van tafel gehaald.

Vervolgens spreekt men zichzelf in het PZC-commentaar van 1 juli enigszins tegen: "Toch is het streven naar een nog beter functionerende overheid een nieuwe poging waard. De initiatiefnemers doen er goed aan om eerst te inventariseren waar burgers, bedrijfsleven, volksvertegenwoordigers en bestuurders verbeteringsmogelijkheden zien.". Ik dacht, voorzitter, dat dat de bedoeling was van de zienswijzen. Zij leveren mijns inziens een belangrijke bijdrage aan die inventarisatie. Het commentaar gaat verder: "Als die inventarisatie een rijke oogst oplevert, ontstaat er misschien draagvlak voor een concreet plan van aanpak.". Zo zouden wij het graag willen.

Voorzitter. Mijn fractie heeft een amendement op de zienswijze voorbereid. Om het nu helemaal voor te lezen... De essentie van de zienswijze blijft gewoon overeind, maar wij trachten om het wat sterker, krachtiger te krijgen. Moet ik het allemaal oplepelen, voorzitter, of dien ik het nu in zodat wij het er in de tweede ronde over kunnen hebben?

De **voorzitter**. Voor de oordeelsvorming door de statenleden is het relevant dat zij weten wat de inhoud van het amendement is. Het verdient de voorkeur dat het amendement nu wordt ingediend.

Door de leden Robesin en Babijn (PvZ) is het volgende amendement ingediend:

Gewijzigde tekst zienswijze Provinciale Staten op plan van aanpak Zeeland ZO (Tafel van 15).

Geacht college.

In reactie op uw brief van 27 mei 2014 brengen wij u ter kennis onze zienswijze op het plan van aanpak Zeeland ZO (Tafel van 15).

Steun.

Op 20 juni 2014 heeft de statencommissie Bestuur, Financiën en Welzijn gesproken over het plan van aanpak. Daarbij is waardering uitgesproken voor het gezamenlijk initiatief van de bestuurlijke vertegenwoordigers van de 15 Zeeuwse overheden om de onderlinge samenwerking, op basis van gelijkwaardigheid, organisatorisch en bestuurlijk vernieuwend te optimaliseren, zonder dat daarbij sprake is van het creëren of nastreven van een nieuwe dan wel vervangende bestuurslaag. Deze doelstelling mag op zich als verfrissend beschouwd worden en verdient daarom alle steun, doch moet op de eerste plaats helder en geloofwaardig gedefinieerd worden. De samenwerking moet bovenal een krachtig Zeeland uitstralen.

Doel.

De formulering "één, voor de bewoners herkenbare overheid in Zeeland" roept, zo is intussen al gebleken, misverstanden en verwarring op en kan daarom beter niet worden gebezigd. Dit is immers uit te leggen als een streven naar wijzigingen in de bestuurlijke organisatie, het doorbreken van bestaande structuren of gemeentelijke herindelingen.

Rol volksvertegenwoordigingen.

De rol van de volksvertegenwoordigingen (gemeenteraden, algemene waterschapsvergadering en Provinciale Staten) in dit proces wordt wel genoemd bij de aandachtspunten, maar is verder nog niet uitgewerkt. Dat kan vragen oproepen rond de informatievoorziening, hoe de volksvertegenwoordigingen worden meegenomen in dit proces, en hoe de controlerende taken van de volksvertegenwoordigingen worden gewaarborgd. Het is wenselijk om in een planning helder te maken hoe, wanneer en waarover besluitvorming van de volksvertegenwoordigende organen is voorzien, niet op de laatste plaats als het gaat om financiële consequenties.

Communicatie.

Wij vinden het belangrijk en noodzakelijk om te laten zien dat in het hele proces maximale openheid en transparantie wordt nagestreefd. Via

een professioneel communicatieplan op de eerste plaats, maar ook in de afweging van welke stukken waar worden geagendeerd; niet alleen eind-, maar ook deelproducten, al dan niet ter vaststelling. Zo willen wij graag het definitieve plan van aanpak bespreken en vaststellen.

*Definitieve vaststelling plan van aanpak.
Het definitief vaststellen van het plan van aanpak van de drie sporen, inclusief de financiële uiteenzetting per deelnemende partij, gebeurt onder voorbehoud van onze (PS) goedkeuring en wel op z'n vroegst in september 2014.*

Dit amendement krijgt nr. 1.

Ik wijs erop dat wij nu spreken over een concept-zienswijze in de vorm van een brief. De vraag die aan de Staten wordt voorgelegd, is: kunt u met deze zienswijze instemmen? Het wijzigen van de zienswijze kan formeel met een amendement, maar het kan ook met het benadrukken van punten die men gewijzigd of aangevuld wil zien, hetgeen tot aanpassing kan leiden.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Wij zien dit amendement als een rijper stuk, met interessante wijzigingen. De vraag rijst echter of de indieners het, gelet op de ontstane situatie, nog mogelijk achten dat, met inachtneming van het bestaande tijdspad, de zaak nog wordt gerepareerd, zodat er in dit proces nog enige productiviteit en effectiviteit gaan ontstaan.

De heer **Robesin** (PvZ). Met dat probleem worstelen wij inderdaad. Wij willen vooral dat het op een goede, deugdelijke en vooral communicatief optimale manier gebeurt, en daarvoor is tijd nodig. Ik wil suggesties als "resetten" en "pas op de plaats" niet herhalen, maar daar heeft het wél mee te maken. Wij moeten écht de tijd nemen die nodig is om dit goed te doen en om weer met iedereen on speaking terms te komen. Het waterschap is weggelopen van de Tafel van 15, maar daarover kan worden gepraat. Wat is daarvan nu de oorzaak geweest? Heeft men iets niet goed begrepen? Denkt men dat men te weinig invloed heeft? Ik zou zeggen: communiceren, communiceren, communiceren. Inderdaad, dat kost tijd terwijl het zomerreces nabij is. Natuurlijk wordt het lastig, maar wat mij betreft wordt er niet vastgehouden aan september 2014. Wanneer hiervoor meer tijd nodig blijkt te zijn, moeten wij die tijd nemen.

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter. Ik ben bijzonder tevreden met de discussie over dit onderwerp, zowel in de gemeenten als in de Staten. Ik probeer al jaren om die discussie op gang te brengen. In vroeger tijden heb ik al eens de

nota "De driehoek rond" geschreven, waarin deze problematiek ook aan de orde komt, en intussen zie ik steeds meer de noodzaak om met elkaar te praten opdat wij als bestuurlijk Zeeland, zij het met eigen verantwoordelijkheden, gezamenlijk oplossingen kunnen bieden voor de problemen waarmee burgers, bedrijven en instellingen worden geconfronteerd.

Voorzitter. Er is nog niet één gemeente die iets over de zienswijze heeft ingezonden, maar niettemin zijn er nu al mensen die zeggen: ze doen niet mee. Dat komt omdat wij in deze discussie maar één "document" gebruiken, en dat is de PZC. Ik gun het die jongens wel, maar dit is toch geen manier van besluitvorming. De bedrijven hebben documenten verspreid, de onderwijsinstellingen hebben een visie gegeven enz. Bij alles komt naar voren: mensen, ga nou samenwerken. Ik vind de Waterwet een goed voorbeeld. Waarom moet men nu naar drie adressen? Maak nou toch één loket, één frontoffice. Daarachter zit natuurlijk het waterschap, de provincie en de gemeenten, maar dit is voor de burger zo belangrijk. De huidige situatie is voor de burger bijzonder lastig.

Ik sta hier al vanaf 1987... Voorzitter, er is wat rumoer in de zaal... Ik weet dat sommigen het leuk vinden dat ik weg ga, maar nu sta ik er nog en ik lees wat er gebeurt en zie om mij heen welke belangen wij hebben, ook in Vlaanderen, Brabant en Zuid-Holland. Ook op het landelijke niveau wordt er gezegd: er moet worden samengewerkt. Welnu, als wij een orgaan hebben in de vorm van "De tafel van..." waarin voorstellen kunnen worden behandeld aan de hand van de drie genoemde sporen... Voorzitter, hierover waren wij het eens. Alle 15 zijn ze met deze opzet akkoord gegaan. Dat er nu eentje afvalt, vind ik niet gek. Dat de gemeente Schouwen-Duiveland kwaad is, vind ik niet gek. Ik vind het ook niet gek dat Reimerswaal zegt: denk aan je centen. Neen, want wij hebben in communicatieve zin niet sterk opgetreden. Dat moeten we hier gewoon zeggen want daar komt die argwaan vandaan. Wij hebben wat vage dingen gezegd omdat wij niet verder konden komen.

Hoe dan ook, er wordt eindelijk eens gepraat over een onderwerp waarover al jaren eens goed gesproken moet worden, ten behoeve van Zeeland. Gisteren zat ik hier te praten met mensen van de universiteiten van Leiden en Utrecht, mensen van bedrijven en instellingen, waarbij de vraag aan de orde kwam: hoe gaan wij hier in Zeeland met elkaar om? Wij hebben elkaar nodig, ook de gemeente Reimerswaal...

De heer **Babijn** (PvZ). Voorzitter. Ik ben ervan overtuigd dat niemand tegen samenwerking is, maar als je de brief leest... Daarin staat onder meer: "De werkgroep stelt voor om als experiment in een gebied binnen Zeeland nu al te werken als ware het één herkenbare overheid. Het gebied is

Zeeland in het klein. Met een experiment wordt een duidelijk signaal afgegeven richting het kabinet. Er wordt ervaring opgedaan om in de toekomst als één herkenbare overheid te werken. Deze ervaring wordt meegenomen in het organisatorische en bestuurlijke spoor. Daarnaast kan het experiment ook een stuwende kracht zijn om tot het einddoel van één herkenbare overheid te komen."

Voorzitter, de gedeputeerde zal het toch met mij eens zijn dat dit heel verwarrend werkt als er alleen maar over "samenwerking" wordt gesproken.

De heer **Van Heukelom** (GS). Als u alles negatief wenst in te vullen, heeft u gelijk. Echter, als je durft te besturen, staat daar niet méér dan dat wij het voor burgers, bedrijven en instellingen gemakkelijker, beter en efficiënter gaan maken. Als je het negatief benadert, kun je wel élk woord negatief uitleggen. Dat is kennelijk uw keuze. Dat komt neer op: ik blijf hangen, ik doe niks, het zal wel over mij komen. Welnu, dan voorspel ik u dat Zeeland met grote problemen wordt geconfronteerd.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Ik meen dat er sprake is van een misverstand. Het gaat erom dat wij komen tot de best mogelijke invulling. Er ligt nu een zienswijze voor ons en daar mogen wij op schieten. Wij mogen er op- en aanmerkingen over maken. Stel je voor, dat dat niet kon... Vervolgens gaat dat huiswerk naar de stuurgroep. Dergelijke reacties moeten van alle kanten komen. Dat is een volwassen proces. Onze fractie staat daar zeer positief tegenover en bedoelt het zeker niet negatief.

De heer **Van Heukelom** (GS). Ik dank u zeer.

Voorzitter. Natuurlijk hebben wij het niet over een superprovincie of over supertoestanden. Ik erken dat wij --toen wij de plannen hoorden voor de superprovincie in het noorden-- daarvan schrokken. Dat is inderdaad één van de redenen geweest om te zeggen: zullen wij niet eens gezamenlijk nagaan wat ons antwoord hierop kan zijn? Echter, dat was niet de diepste reden. De diepste laag is toch de fundamentele urgentie om samen te werken, gericht op een toekomstbestendig bestuur. Immers, de vragen en de problemen zijn complex. Ik verwijs naar de participatiewetgeving, de jeugdzorg enz. Wij zullen het gezamenlijk moeten doen. Dan is het heerlijk om in Den Haag te horen: wat zijn jullie in Zeeland aan het doen? Ze zijn nieuwsgierig en luisteren ineens.

Nogmaals, het moet innovatief, vernieuwend zijn. Wij moeten goed in de gaten houden --het is cruciaal-- wat de wensen van burgers, bedrijven en instellingen zijn. Die moeten wij inventariseren. Dat staat dan ook in het plan van aanpak. Dat is ons leidende motief, en geen herindeligen. Daar moeten wij niet over praten. En wij moeten het ook

niet hebben over de "Zeeuwse ziekte". Als je dat doet, geef je zelf al aan dat je er geen zin in hebt, dat je het niet ziet zitten. Ik stel daar tegenover: laten wij vandaag uitspreken dat wij een zienswijze leveren, dat wij afwachten wat de andere partijen zeggen, dat wij met het waterschap gaan praten om te vernemen welke argumenten men heeft. Laten wij nou niet gelijk zo vastzitten. Kom op, laten wij nou eens een hand uitsteken. Als er nu weer over de Zeeuwse ziekte wordt gesproken, helpt ons dat niet. De Zeeuwse ziekte is weg.

De heer **Colijn** (CU). Was die maar weg, voorzitter. Die ziekte is kennelijk weer opgekomen. Het is een wederkerend virus. Gedeputeerde, u behoeft wat ons betreft geen gloedvol betoog te houden. Wij geloven beslist in de noodzaak van samenwerking tussen gemeenten, waterschap en provincie. Echter, er is nu als gevolg van slechte communicatie een situatie ontstaan, waarin wij betwijfelen of u kans zult zien om deze wagen weer op de rit te krijgen, binnen het tijdspad dat u zelf heel krap heeft gesteld. Het gaat ons dus niet om de noodzaak; daarvan zijn wij al heel erg lang overtuigd. Wij hebben ervoor gepleit om dit in de context van "2040" te plaatsen. Dan kan er opnieuw worden begonnen. Maar u zegt: wij gaan hiermee door en zien welk of alle kikkers weer in de kruiwagen komen. Hoe gaat u dat doen? Acht u de kans dat dit lukt, groot? Hoe dan ook, er is wél een ongelukje gebeurd.

De heer **Van Heukelom** (GS). Ik wil niet vervelend doen, maar u baseert uw verhaal op krantenberichten. Daarentegen hebben wij met vertegenwoordigers van gemeenten, burgemeesters, gesproken en gehoord hoe de discussie hierover is verlopen.

De heer **Colijn** (CU). Maar u heeft niet gesproken met volksvertegenwoordigers. Dat is het probleem want dáár zit de pijn.

De heer **Van Heukelom** (GS). Dat is nou "opleggen". Ik kan toch niet zeggen dat ik met de volksvertegenwoordigers van Schouwen-Duiveland ga praten? Wij hebben het over een democratisch proces dat nu bezig is.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Voorzitter. Ik ben het eens met de heer Colijn. Natuurlijk baseren wij ons niet uitsluitend op krantenartikelen. Neen, wij hebben ook contacten gehad met volksvertegenwoordigers en andere betrokkenen. De gedeputeerde kan wel zeggen dat het niet is zoals wordt gemeld in negatieve artikelen, maar het is écht zo.

De heer **Van Heukelom** (GS). "Het is écht zo"... Voorzitter. Ik ga verder.

De SP-fractie wil de waterschappen opheffen. Voorzitter, als dat gebeurt, is de "tafel" weer compleet...

Aangesproken voel ik mij wanneer wordt gezegd dat het bij de Tafel van 15 niet gaat om democratisch gekozen bestuurders. Voorzitter, als je ziet hoe een burgemeester wordt benoemd... Dat is toch óók democratisch? Daar gaat de raad over. Kennelijk verlangt men dat er veel meer sprake is van democratische controle. Welnu, dat is een opgave voor de stuurgroep. Terecht wordt hiervoor de aandacht gevraagd en er moet goed over worden nagedacht hoe dat kan worden geregeld.

De VVD-fractie stelt vragen over het krantenartikel waarin ik uitspraken heb gedaan. Voorzitter, ik sta daar als gedeputeerde, verantwoordelijk voor SCOOP, en ik krijg van onderzoekers aangeboden het rapport "De staat van Zeeland". Dat rapport gaat over vier thema's, en elk thema wordt afgesloten met conclusies en beleidssignalen. Eén van die signalen is: u moet opereren als ware u één gemeente. Dat, voorzitter, is de Tafel van 15. Althans, dat dacht ik.

Ik heb voorheen in Amsterdam, op uitnodiging, wel eens over dit onderwerp gesproken. Toen ging het nog over de landsdelen. Ik leverde toen een bijdrage waarmee het college had ingestemd, maar die ik toch uitsprak als zelfstandig denker, een soort Zeeuwse ZZP'er op dit gebied. Ik heb bij die gelegenheid aangegeven dat --als je denkt aan de toekomstige inrichting van een gebied, aan landsdelen, aan grotere gemeenten, aan situaties elders in Europa-- voor Zeeland mogelijk één gemeente het beste zou zijn. Daar schaam ik mij niet voor. Het gaat om een discussie die gevoerd moet worden, maar dat betekent niet dat ik voor Zeeland het tot stand brengen van één gemeente voorsta. Helemaal niet. Wie ben ik toch? Ik ben toch niet zó'n sufferd dat ik in een zaal met tien wethouders ga zeggen dat er één gemeente Zeeland moet komen? Het gaat om een discussie die ik zelf, voor mijzelf, voer. Mede op grond van de participatiewetgeving vraag ik mij op dit moment af: zou het eigenlijk niet kleiner moeten, in plaats van grotere bestuurlijke eenheden? Ik zou zeggen: lees nog eens de nota "De driehoek rond".

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter, nu wordt de SP-fractie erg blij, want datgene wat de gedeputeerde nu zegt, zegt zij al jaren. Het moet niet groter, maar juist kleiner omdat dat de schaal is waarmee de mensen écht kunnen worden geholpen.

De heer **Van Heukelom** (GS). Je ziet het ook in de jeugdzorg, in de participatiewetgeving, in de vraag die van de burgers komt. Vervolgens rijst de vraag hoe het bestuur er dan uit moet zien en hoe het zit met de democratische controle. Dergelijke vragen

moeten worden bestudeerd, waarna er gezamenlijk naar een oplossing moet worden gezocht.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Ik constateer toch dat er zeer veel wantrouwen zit bij de raden. Zij hebben het idee --het wordt soms ook met zoveel woorden gezegd-- dat er sprake is van een verborgen agenda die erop is gericht om uiteindelijk tot herindeling te komen. Tegen die achtergrond is het bedoelde krantenbericht toch uitermate ongelukkig. Daarmee wordt het denken gevoed dat er inderdaad uiteindelijk een herindelingsverhaal achter zit. Ik vraag de gedeputeerde of hij deze mening deelt.

De heer **Van Heukelom** (GS). Absoluut niet. Ik vind dit écht vreemd. Natuurlijk, je kunt niet ontkennen dat je, wanneer je zo'n pad opgaat, vragen krijgt als: wat bedoelt u nu precies? Dat is normaal. Het is ook normaal dat er wantrouwen is. Moet je kijken hoe de RUD is gevormd... Dat is ook met z'n allen, met 15, gebeurd. Het was één groot brok wantrouwen. Ik kan er een boek over schrijven. Voorzitter, dat is in dergelijke processen normaal en dat betekent dat je open en transparant moet communiceren. Ik zeg hier duidelijk dat de provincie niets heeft met herindelingen, grenzen of wat dan ook. Wat ons betreft is dat alleen maar "buitenkant". Daarmee los je de problemen niet op. Wij willen naar de inhoud, naar oplossingen voor problemen. Nogmaals, ik vind het niet erg dat er sprake is van wantrouwen. Daar schrik ik helemaal niet van. Het gaat nu eenmaal om een moeilijk, zwaar maar ook zeer belangrijk proces.

Voorzitter. Er is voor gepleit om meer lucht te geven, om te "resetten", om de voet van het gaspedaal te halen. Ik wijs erop dat er gemeenten zijn die later over dit onderwerp zullen spreken. De uitspraak van het waterschap heb ik in de krant gelezen, maar ik weet niet waarom die uitspraak is gedaan. Ook daarover moet dus nog worden gesproken. Al met al komt er dus wel wat lucht in dit proces en zal er tijd worden genomen om een en ander goed af te ronden. Er is ook een gemeente die aandacht heeft gevraagd over het financiële aspect. Natuurlijk, voorzitter, berust het budgetrecht bij gemeenteraden en Staten. Er komt een plan en als daar een financiële component inzit, komt dat in deze zaal aan de orde. Er moeten goede afspraken over worden gemaakt.

De heer **Babijn** (PvZ). In de stukken wordt duidelijk aangegeven dat men die bevoegdheden mandateert aan de stuurgroep. De Staten hebben als gevolg daarvan nog slechts indirecte invloed.

De heer **Van Heukelom** (GS). Ik stel mij voor dat het hele plan wordt besproken, inclusief het financiële aspect, en dat de Staten wordt gevraagd hoe hiermee moet worden omgegaan. Vervolgens

kunnen de Staten mandateren. In het dualisme is een DB altijd gemandateerd. Als je gedeputeerde bent is dat wat anders dan wanneer je statenlid bent. Daar heb je spelregels voor. De bevoegdheden liggen bij de Staten maar ik wordt erop uitgestuurd om een en ander uit te voeren. Ja, de tijden veranderen, voorzitter; zo langzamerhand hebben wij 39 gedeputeerden... Wij komen erop terug.

Voorzitter. De fractie van GroenLinks wil meedenken en geeft nog een borrel, maar daarvoor heeft ze nu nog geen geld... De CDA-fractie heeft het over regionale ambtelijke samenwerking, maar dat kan niet. Dat is immers levensgevaarlijk. Stel je voor dat mijn ambtenaren regionaal zitten samen te werken en ik er bestuurlijk niets aan kan doen, zo in de zin van: u gaat uw gang maar...

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Op het terrein van de back-office gebeurt dat natuurlijk al. Ik denk aan bijvoorbeeld personeelszaken. Wij bedoelen dat de samenwerking op dergelijke terreinen wordt versterkt.

De heer **Van Heukelom** (GS). Dan zijn wij het eens.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Wij denken aan de situaties waarin het niet goed gaat en er behoefte bestaat aan meer samenwerking.

De heer **Van Heukelom** (GS). Wij zijn het eens. Wij hebben het al gehad over al die knellende gemeenschappelijke regelingen. Dat is een verschrikking. Kunnen wij nou niet eens nagaan wat er al is en goed gaat --daar doen we niets aan-- en naar datgene wat kan worden verbeterd? Het moet efficiënter. Daarover zijn wij het eens. Voorzitter. Ik wacht een nader oordeel van de CDA-fractie in tweede termijn af.

Voorzitter. Het door de heer Robesin ingediende amendement heb ik nog niet kunnen bestuderen.

De heer **Colijn** (CU). Ik constateer, gedeputeerde, dat u mijn eerder gestelde vraag niet duidelijk beantwoordt. Er is een bepaalde situatie ontstaan en wij vragen u wat u daaraan gaat doen. U zegt dat er wat meer aan communicatie wordt gedaan maar wat gaat u nu precies doen? Acht u het tijdpad dat u bij de zienswijze heeft gevoegd, haalbaar?

De heer **Van Heukelom** (GS). Ik ben ingegaan op de opmerkingen over "resetten" en "voet van het gaspedaal". Dat zal moeten omdat er gemeenten zijn die pas later over de zienswijze zullen spreken. De krant meldt bovendien dat het waterschap is uitgestapt. Ook daarover zal moeten worden gesproken. Er komt dus lucht in het proces.

Wellicht krijgt u gelijk wanneer u stelt dat een volgend college van GS hierover zal moeten gaan. U heeft dan het voordeel dat ik geen deel meer uitmaak van het college. Ik vul het zelf maar even in...

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Soms is het wijs om --wanneer er iets niet goed is gegaan-- een en ander tijd te geven. Het gaat mij niet om de persoon maar om het feit dat iets soms gewoon niet goed gaat.

De heer **Van Heukelom** (GS). Het is best mogelijk dat, wanneer wij in dit proces wat verder zijn, wij tot de conclusie komen dat het later, bijvoorbeeld in het kader van "2040" moet worden aangepakt. Dat zou kunnen, maar daarover moeten wij het hier eens worden.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Het beeld dat nu bij mij dreigt te ontstaan, is dat de provincie hierover gaat. Ik onderstreep dat de provincie maar één van de partijen is. Ik denk dat straks in gezamenlijkheid moet worden nagegaan hoe met de zienswijze moet worden omgegaan, wat verstandig is. Wij geven nu aan wat wij denken dat verstandig is, maar straks zullen --dat hoop ik althans-- alle partijen rond de tafel zitten om te bepalen hoe dit verder moet worden aangepakt.

De heer **Van Heukelom** (GS). Zeker, en er zijn aspecten, zoals het budgetrecht, waarover goed moet worden gepraat.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Voorzitter. De gedeputeerde heeft nog niet gereageerd op onze vraag of naar zijn oordeel het proces haalbaar is met minder partijen dan de beoogde 15. Kan er dan nog wel worden gesproken over één Zeeuws geluid?

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter. Het beantwoorden van als-dan-vragen is altijd heel moeilijk. Ik weet het niet, maar zou willen zeggen: laten wij nou eens positief zijn en ervan uitgaan dat wij met 14, wellicht 15, op deze weg verdergaan. Hoe dan ook, wij sluiten aan, met onze zienswijze. Vallen er gemeenten af, dan rijst de vraag of wij hiermee verder moeten gaan en, zo ja, hoe er dan moet worden gehandeld. Wij hebben dan een nieuw probleem.

De heer **Babijn** (PvZ). Voorzitter. Ik heb nog een technische vraag. Aan 13 gemeenten en het waterschap is gevraagd om een besluit te nemen over het al dan niet toetreden tot de Tafel van 15. Ons wordt gevraagd om een zienswijze in te dienen. Waarom is voor deze vorm gekozen?

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter. Ik stel voor dat technische vragen in de commissie worden beantwoord. Dan zitten de ambtenaren erbij. Volgens mij moest het op de manier waarvan nu sprake is omdat men het erover eens was het zo te doen. Misschien zeg ik nu iets doms, maar als er zó'n vraag wordt gesteld... Wij hebben het over de te volgen werkwijze gehad en op een gegeven moment ging het over rollen en taken. De conclusie was dat het goed zou zijn om een zienswijze te vragen. Dat gebeurt wel vaker; ik verwijs naar de RUD.

De heer **Babijn** (PvZ). Ik vind dit toch een vreemde vorm van besluitvorming. Immers, als men vóór een bepaalde datum niet had gereageerd middels een zienswijze, werd men geacht akkoord te gaan. Dat komt neer op een indirecte besluitvorming. Wij dringen erop aan dat het college zich in de toekomst beperkt tot gewone besluitvorming, en niet kiest voor omwegen.

De heer **Van Heukelom** (GS). Ook deze opmerking nemen wij mee.

De **voorzitter**. Ik stel voor dat men zich in tweede termijn concentreert op de zienswijze. Immers, daarop is de besluitvorming gericht. Daarnaast ligt er een amendement dat men in de lunchpauze kan bekijken.

Verder kan van de pauze gebruik worden gemaakt om een jarige in ons midden, Bayram Erbisim, te feliciteren.

De vergadering wordt voor enige tijd geschorst.

De **voorzitter**. Ik heb begrepen dat er sprake is van een gewijzigd amendement.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Dat gewijzigde amendement is nog niet gereed. Om nu een schorsing te vragen... Dat is nogal wat. Wél kan ik nu al zeggen dat het gewijzigde amendement een gevolg is van onderling overleg naar aanleiding van een initiatief van de fracties van de PvZ en de CU. De heer Colijn zal aangeven welke wijzigingen worden aangebracht. Voorts hebben wij begrepen dat nu ook de fractie van het CDA met dit amendement "meedoet".

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. De CDA-fractie heeft aangegeven met betrekking tot het amendement dezelfde beweegredenen te hebben als de fracties van CU en PvZ. Tegen die achtergrond wordt nu het gewijzigd amendement uitgewerkt. In grote lijnen komt het op het volgende neer. Er is een verkeerde start gemaakt. De doelstellingen van de Tafel van 15 worden door de

partijen die het amendement onderschrijven, gedeeld. Zij vinden nog steeds dat er moet worden overlegd, maar zij zijn ook van oordeel dat inspanningen moeten worden geleverd om alle deelnemers weer rond de tafel te krijgen. Daar is rust voor nodig, een adempauze.

Voorzitter. Wat ons betreft zit de angel dan ook in het aangegeven tijdpad en het laatste gedeelte van het dictum. Wij willen daar de datum uithalen en bepleiten dat de Staten met betrekking tot het tijdpad later nog een besluit nemen. Op manier blijft de intentie op tafel --wij vinden echt dat er gezamenlijk over de toekomst moet worden gesproken-- maar wordt er ook op de voorzitter van de Tafel van 15 een beroep gedaan om alle partijen weer rond de tafel te krijgen. Vervolgens kan worden nagegaan hoe er, voorzichtig, weer gas kan worden gegeven.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter. Wij hebben overwogen om het amendement te steunen, maar denken nu dat er slechts sprake is van uitstel en dat er toch een Tafel van 15 komt. Daarom zullen wij zowel het voorstel als het amendement niet steunen.

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter. Uit de eerste ronde heb ik opgemaakt --ook verwijs ik naar berichten in de pers die de afgelopen weken zijn verschenen-- dat er drie zaken door elkaar lopen: de Tafel van 15, het proces zoals het tot op heden is verlopen --er bestaat consensus over dat dat lang niet altijd goed is gegaan-- en de inhoud van het plan van aanpak. De fractie van de VVD wil hier een scheiding aanbrengen. Zij hecht eraan dat het doel, datgene waarvoor wij dit doen, voorop blijft staan: een bestuur in Zeeland dat toekomstbestendig en veerkrachtig is, zodat op een goede wijze datgene kan worden gedaan wat in het belang van Zeeland en haar inwoners is.

In een dergelijk proces is het belangrijk dat ieder zijn eigen verantwoordelijkheid neemt, en ook niet méér dan dat. Wij gaan over de provincie en de raden gaan over de gemeenten. Daarnaast hebben de bestuurders ook een verantwoordelijkheid, met name waar het gaat om voorbereiding en uitvoering.

Wat mijn fractie wil voorkomen, is dat er in deze zaal een besluit valt dat ertoe leidt dat er twijfel blijft bestaan over de Tafel van 15 en het ten aanzien daarvan verder te volgen proces. Dat zou niet goed zijn. Daarom roep ik de andere partijen op om het doel voorop te blijven stellen, om met dit proces verder te gaan en om zelf de regie te blijven houden over de toekomst van Zeeland. Laten wij tegen die achtergrond een zienswijze vaststellen. Immers, dat is vanuit deze Staten een goed signaal. Ik twijfel er niet aan dat er nogal wat gemeentebestuurders benieuwd zijn naar datgene wat wij hier besluiten. Laten wij een zienswijze

vaststellen waarmee recht wordt gedaan aan wat zojuist, in eerste termijn, door een grote meerderheid is ingebracht.

Wij zijn benieuwd naar de tekst van het gewijzigde amendement. Ik verzoek u, voorzitter, om straks de vergadering even te schorsen zodat wij dat gewijzigde amendement goed kunnen bekijken.

Voorzitter. Enerzijds wil ik de gedeputeerde bedanken voor zijn bevoegenheid, getoond tijdens zijn beantwoording in eerste termijn. Ik hoop dat die bevoegenheid er ook tijdens het vervolg van dit proces zal zijn. Anderzijds hoop ik dat de gedeputeerde voldoende oog blijft houden voor de gevoeligheden die er nu eenmaal zijn. Ook hoop ik dat de gedeputeerde heeft geleerd van datgene wat gisteren in de krant stond. Wellicht is hij het met mij eens dat het op sommige momenten beter is om maar helemaal te zwijgen.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Voorzitter. Al eerder heb ik gesteld dat mijn fractie de Tafel van 15 echt een kans willen geven, gelet op het feit dat een goede samenwerking tussen overheden van essentieel belang is. Bovendien dient er in de richting van Den Haag één Zeeuws geluid te gaan. Immers, Den Haag ziet nu dat wij hier in Zeeland flink aan het discussiëren zijn over de wijze waarop wij een en ander willen gaan regelen.

Wij kunnen ons verenigen met de zienswijze zoals die nu voor ons ligt. Er is nu sprake van een gewijzigd amendement maar over het oorspronkelijke amendement maken wij een kritische opmerking, namelijk waar het gaat om die éne herkenbare overheid. Ik ben het ermee eens dat er wat dat betreft in het plan van aanpak geen sprake is van duidelijkheid. Die moet er in het definitieve plan wel komen. Echter, wij vinden het van groot belang dat er gevolg wordt gegeven aan de één loket-gedachte. Wij wachten de tekst van het gewijzigde amendement af en hopen dat het proces op weg naar de Tafel van 15 weer in balans komt.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. Het voorstel zullen wij steunen, maar met het amendement hebben wij het nog wat moeilijk. De oorspronkelijke versie bevat passages waarmee wij het niet zo eens zijn. Ook wij wachten nu de tekst van het gewijzigde amendement af. Hoe dan ook, voor mijn fractie is van belang dat dit proces doorgaat en daarbij stellen ook wij het doel voorop: bestuurlijke en organisatorische verbetering en innovatie. Al datgene wat daaraan kan bijdragen, krijgt onze steun.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Dit proces gaat onder andere over onszelf. Dat leidt ertoe dat het soms lastig discussiëren is; het gaat immers ook om onze eigen bestuurlijke toekomst.

Mijn fractie geeft steun aan het voorstel. Het gewijzigde amendement ken ik nog niet goed maar naar aanleiding van datgene wat ik daarover heb gehoord, denk ik dat daarin staat wat ook in de voorliggende concept-reactie is opgenomen. Wij willen met deze inspraakreactie de rol van de volksvertegenwoordigingen onder de aandacht brengen. Verder denk ik dat de gedeputeerde voldoende toezeggingen heeft gedaan en voldoende duidelijk heeft gemaakt dat hij alle ruimte wil bieden om iedereen weer binnenboord te krijgen. Anders vallen ze in het water van het waterschap... Ik meen dat dit ook door het gewijzigde amendement wordt afgedekt. De gedane toezegging is voor mij voldoende zodat ik op dit moment geen behoefte heb aan het gewijzigde amendement.

Voorzitter. Wij kunnen stil blijven staan. Dat doen in Egypte de piramides al vele eeuwen. Wat gebeurt er dan? Dan word je uiteindelijk nog slechts een toeristische attractie. Welnu, dat is iets wat de fractie van GroenLinks absoluut niet wil.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Ons doel is dat er in Zeeland wordt gekomen tot een meer intensieve bestuurlijke samenwerking, gericht op een goede uitvoering van taken waaraan burgers en bedrijven behoefte hebben. Wij vinden het bijzonder fijn dat de gedeputeerde niet bij de eerste tegenslag die zich blijkbaar gaat aandienen, het hoofd in de schoot legt --dat hadden wij ook niet van hem verwacht-- maar met des te meer enthousiasme en inzet dit proces wil gaan vervolgen. Hij krijgt daarvoor onze steun.

Dat neemt niet weg, voorzitter, dat ook wij aandacht vragen voor de gevoeligheden die er binnen het Zeeuwse zijn. Wij bepleiten dat daarmee in voldoende mate rekening wordt gehouden, met inachtneming van het doel waar het ons allemaal om gaat.

Communicatie en proces zijn niet vlekkeloos verlopen. Ze vormen voor de toekomst belangrijke aandachtspunten. Dat geldt vooral voor de communicatie, ook met volksvertegenwoordigers. Echter, de gedeputeerde heeft al duidelijk laten blijken dat hij hiervoor oog heeft. Wij verwachten dat hij voldoende inzet zal tonen om de communicatie te verbeteren en zijn uiterste best zal doen om alle partijen weer aan tafel te krijgen voor een gesprek over de bestuurlijke toekomst van Zeeland.

Over het gewijzigde amendement zullen wij pas een oordeel geven nadat wij de tekst ervan hebben gelezen.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Voorzitter. Wij hebben al aangegeven dat wij niet tegen maar juist absoluut voor samenwerking zijn. Echter, wij zullen de huidige, voorliggende visie niet steunen. Daarom hebben wij, samen met de

fracties van PvZ en CU, een amendement geformuleerd. Wij hopen dat met de gewijzigde versie daarvan de valse start goed kan worden gemaakt. Immers, het tijdpad, de tijdsdruk en de nodige zorgvuldigheid vinden wij zeer belangrijk. Hetzelfde geldt voor het terugbrengen van alle partijen rond de tafel. Wij hopen zeer dat het gewijzigde amendement wordt aangenomen.

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter. Ik hoor mevrouw De Milliano zeggen dat haar fractie "de visie" niet steunt. Wij gaan natuurlijk het gewijzigde amendement serieus bekijken, maar als dát de achterliggende gedachte is, denk ik niet dat wij met deze werkwijze kunnen instemmen. Ik moet zeggen dat ik deze uitspraak verrassend vind. Ik meen toch dat de heer Colijn zojuist iets heel anders heeft gezegd.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter, zullen we nu schorsen? Dan kan er worden gelezen en dan kunnen de zaken beter op een rij worden gezet.

De **voorzitter**. De vraag rijst of het gewijzigd amendement na de schorsing wordt ingediend. Of gebeurt dat nog vóór de schorsing?

De heer **Colijn** (CU). Vóór de schorsing.

De **voorzitter**. Dan is het goed dat ik er nog vóór de schorsing kennis van kan nemen en het de Staten kenbaar kan maken. Dan heeft men iets om tijdens de schorsing over te praten.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Ik vind de opmerking van de heer Bierens interessant. Ook mij is opgevallen dat de CDA-fractie "de visie" niet deelt. Gaat het om een verspreking of deelt zij écht de visie niet? Als het laatste het geval is, denk ik dat wij een probleem hebben.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Wij delen de visie die betrekking heeft op samenwerking en op het "gezamenlijke", wél.

De **voorzitter**. Mij wordt nu een amendement voorgelegd waarvan ik begrijp dat het in de plaats komt van het eerder ingediende amendement van de fractie van de PvZ. Dat amendement is dus ingetrokken en vervolgens hebben wij te maken met een nieuw amendement van de fracties van PvZ, CDA en CU.

Dit amendement, ingediend door de leden Robesin, Colijn en De Milliano, luidt als volgt:

Staten van Zeeland, bijeen op vrijdag 4 juli 2014;

Zienswijze Provinciale Staten op plan van aanpak Zeeland ZO (Tafel van 15).

Geacht college.

In reactie op uw brief van 27 mei 2014 brengen wij u ter kennis onze zienswijze op het plan van aanpak Zeeland ZO (Tafel van 15).

Steun.

Op 20 juni 2014 heeft de statencommissie Bestuur, Financiën en Welzijn gesproken over het plan van aanpak. Daarbij is waardering uitgesproken voor het gezamenlijk initiatief van de bestuurlijke vertegenwoordigers van de 15 Zeeuwse overheden om de onderlinge samenwerking, op basis van gelijkwaardigheid, organisatorisch en bestuurlijk vernieuwend te optimaliseren, zonder dat daarbij sprake is van het creëren of nastreven van een nieuwe dan wel vervangende bestuurslaag. Deze doelstelling mag op zich als verfrissend beschouwd worden en verdient daarom alle steun, doch moet op de eerste plaats helder en geloofwaardig gedefinieerd worden. De samenwerking moet bovenal een krachtig Zeeland uitstralen.

Doel.

De doelstelling van het plan van aanpak is niet helder. Bovendien roept de formulering "één, voor de bewoners herkenbare overheid in Zeeland" misverstanden en verarring op en kan daarom beter niet worden gebezigd. Dit is immers uit te leggen als een streven naar wijzigingen in de bestuurlijke organisatie, het doorbreken van bestaande structuren of gemeentelijke herindelingen.

Rol volksvertegenwoordigingen.

De rol van de volksvertegenwoordigingen (gemeenteraden, algemene waterschapsvergadering en Provinciale Staten) in dit proces wordt wel genoemd bij de aandachtspunten, maar is verder nog niet uitgewerkt. Dat kan vragen oproepen rond de informatievoorziening, hoe de volksvertegenwoordigingen worden meegenomen in dit proces, en hoe de controlerende taken van de volksvertegenwoordigingen worden gewaarborgd. Het is wenselijk om in een planning helder te maken hoe, wanneer en waarover besluitvorming van de volksvertegenwoordigende organen is voorzien, niet op de laatste plaats als het gaat om financiële consequenties.

Communicatie.

Wij vinden het belangrijk en noodzakelijk om te laten zien dat in het hele proces maximaal draagvlak en maximale openheid en transparantie worden nagestreefd. Via een professioneel communicatieplan op de eerste plaats, maar ook in de afweging van welke stukken waar worden geagendeerd; niet alleen eind-, maar ook

deelproducten, al dan niet ter vaststelling. Zo willen wij graag het definitieve plan van aanpak bespreken en vaststellen.

*Definitieve vaststelling plan van aanpak.
Het definitief vaststellen van het plan van aanpak, inclusief de financiële uiteenzetting per deelnemende partij, gebeurt onder voorbehoud van onze (PS) goedkeuring.*

Dit amendement krijgt nr. 2.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Voordat er grote verwarring ontstaat, wijs ik erop dat de essentie van het oorspronkelijke amendement recht overeind blijft. Als de CDA-fractie er nu ineens anders over zou denken... Misschien kan mevrouw De Milliano haar standpunt nog wat nuanceren. In elk geval willen wij dat dit proces voortgaat. Wij hebben het uitsluitend over het tijdpad. De bedoeling blijft overeind. Prioriteit nummer één is dat de zaak op een goede manier weer op de rails wordt gezet.

Overigens, mijn fractie heeft ook nog een motie voorbereid die handelt over bevoegdheden en financiële consequenties. Om de zaken in goede banen te leiden, houden wij die motie nog even in de binnenzak. Het gestelde in het amendement heeft absoluut voorrang, maar wij vernemen nu wel graag duidelijk van de CDA-fractie hoe zij denkt over de nu voorgestelde vorm van bestuurlijke samenwerking.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Voorzitter. Ik denk dat wij het gewoon eens zijn. Met amendement nr. 2 wordt in feite aangegeven hoe de valse start kan worden gecorrigeerd. Vervolgens zal er weer een plan van aanpak aan de Staten worden voorgelegd en gaan wij opnieuw bekijken wat het resultaat is. Wij blijven er natuurlijk bovenop zitten. Ik denk niet dat wij van mening verschillen.

De vergadering wordt voor enkele minuten geschorst.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. De schorsing is benut om nog even over amendement nr. 2 te overleggen, hetgeen nog een kleine wijziging heeft opgeleverd. Onder het kopje "Doel" wordt in de derde zin het woord "streven" vervangen door de woorden "doel op zich".

De **voorzitter**. Ik constateer dat amendement nr. 2 op de aangegeven wijze is gewijzigd.

Ik merk op dat dit amendement feitelijk kan worden gelezen als een alternatief voor de concept-zienwijze zoals die voorligt.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Dit alternatief wijkt in onze ogen niet principiële af van de zienwijze zoals die er ligt, maar het levert op een aantal punten wel een goede en nuttige precisering op. Vandaar dat wij blij zijn met dit alternatief en met het feit dat partijen zich hierin kunnen vinden. Geconstateerd kan worden dat er in de Staten toch vrij breed steun is voor voortgang in dit proces. Ook door de CDA-fractie is nu aangegeven dat men met dit proces verder wil gaan. Wij beschouwen het als een goede zaak dat de Staten van Zeeland zo breed uiting geven aan hun mening over het plan van aanpak.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. Het gewijzigde amendement nr. 2 lezend, komt mijn fractie tot de conclusie dat zij het niet zal steunen. Dat komt omdat wij in dit proces op enig moment bestuurlijke veranderingen acceptabel en zelfs noodzakelijk achten. Heb ik dit amendement goed begrepen, dan wordt daar in feite afstand van genomen. Wij zullen dus het voorstel wel, maar het amendement niet steunen.

De **voorzitter**. Het lijkt mij goed om aan te geven dat, als het gewijzigde amendement nr. 2 wordt aangenomen, het geen zin meer heeft om de concept-zienwijze, zoals die nu voorligt, in stemming te brengen. Immers, het amendement kan feitelijk worden gelezen als een alternatief voor de zienwijze.

De heer **Hijgenaar** (D66). Dat begrijp ik, voorzitter; ik heb dus nog hoop...

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Ik vind dat er in procedurele zin sprake is van een wat merkwaardige gang van zaken. Immers, in de commissie hebben wij uitvoerig over deze zienwijze gesproken, waarbij fracties hun bedenkingen kenbaar maakten. Dat de zienwijze nu zo ingrijpend wordt gewijzigd, zou men kunnen zien als een politiek novum, maar goed, het kan en het is gebeurd.

Voorzitter. Mijn fractie heeft geen behoefte aan het gewijzigde amendement nr. 2. Mijns inziens bevat het concept dat nu voor ons ligt, eigenlijk hetzelfde als getracht wordt om in het amendement te verwoorden. De gedeputeerde heeft bovendien ruimhartig een aantal toezeggingen gedaan. Ik krijg de indruk dat het amendement meer beperkingen oplevert dan wellicht wordt bedoeld. Een "nieuwe dan wel vervangende bestuurslaag" --wat daarmee ook wordt bedoeld-- kan een punt van discussie zijn tijdens het overleg in de Tafel van 15, maar dat moeten wij hier nu niet uitsluiten. Kortom, mijn

fractie stemt niet in met het amendement maar wel met de conceptbrief die nu voorligt. Er is vervolgens in het kader van de Tafel van 15 alle vrijheid om uiteindelijk tot een oordeel te komen.

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter. Ook in verband met het gewijzigde amendement nr. 2 willen wij het doel voor ogen houden. Men kan best wat opmerkingen maken over bepaalde zinsneden in de oorspronkelijke zienswijze, maar ons gaat het om de strekking. Welnu, die kunnen wij onderschrijven. Wij zijn blij met de aanpassing die zojuist, mede op ons verzoek, is aangebracht.

Wij delen niet het standpunt van de fractie van D66 dat zienswijze en amendement bestuurlijke veranderingen zouden uitsluiten. Als dat zo zou zijn, zouden wij opnieuw om een schorsing vragen om ons standpunt nader te bepalen. Wij steunen het gewijzigde amendement graag en het is ons best wat waard geweest om in de Staten tot een breed gedragen standpunt te komen.

De heer **Hijgenaar** (D66). Ik wijs erop, voorzitter, dat in het amendement onder het kopje "steun" onder meer wordt gesteld: "zonder dat daarbij sprake is van het creëren of nastreven van een nieuwe dan wel vervangende bestuurslaag.". Voorts wordt onder het kopje "doel" gesteld: "Dit is immers uit te leggen als een streven naar wijzigingen in de bestuurlijke organisatie.". Uit de context blijkt duidelijk dat men dat niet wil. Dit betekent mijns inziens dat een nieuwe dan wel vervangende bestuurslaag of wijzigingen in de bestuurlijke organisatie worden uitgesloten. Daarmee is elke vorm van bestuurlijke vernieuwing onmogelijk.

De heer **Bierens** (VVD). Het is jammer, voorzitter, dat de heer Hijgenaar de tekst van het oorspronkelijke amendement nr. 2 gebruikt, waarin het woord "streven" voorkomt. Daarom hebben wij nou juist voorgesteld om dit onderdeel aan te passen. Er is een beperkte wijziging aangebracht, in die zin dat het woord "streven" wordt vervangen door de woorden "doel op zich". Het is een wijziging die is bepleit door de fracties van VVD, PvdA en SGP.

De heer **Hijgenaar** (D66). Inderdaad, het staat nog niet op papier maar is mondeling meegedeeld.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Het is geenszins de intentie van de indieners van het amendement geweest om eventuele, in de toekomst gewenste ontwikkelingen te blokkeren. Komt een ontwikkeling voort uit het overleg in het kader van de Tafel van 15, dan zij dat zo. Wél moet worden voorkomen dat de Tafel van 15 an sich een nieuwe bestuurslaag zou worden.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Is het dan niet verstandig --ik vraag de indieners om erover na te denken-- om in de eerste alinea, tweede zin, een punt te zetten achter het woord "optimaliseren"? Het vervolg van deze zin --"zonder dat daarbij sprake is van het creëren of nastreven van een nieuwe dan wel vervangende bestuurslaag"-- is, gelet op de uitleg van de heer Colijn, overbodig. Als deze wijziging wordt aangebracht, kan ik het amendement steunen.

De heer **Hijgenaar** (D66). Dat geldt ook voor mijn fractie, voorzitter.

De **voorzitter**. Ik constateer dat door de fracties van GL en D66 wordt voorgesteld om het amendement op de aangegeven wijze nader te wijzigen.

De heer **Haaze** (PvZ). Voorzitter. Als de indieners met deze wijziging kunnen instemmen, kan mijn fractie het aldus nader gewijzigde amendement steunen.

De **voorzitter**. Het lijkt mij goed dat de indieners zich even beraden.

De vergadering wordt voor enkele minuten geschorst.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Ik ben het eens met degenen die vinden dat er sprake is van een bijzondere gang van zaken. Omdat daarmee een breder draagvlak kan worden verkregen, wijzigen wij het al gewijzigde amendement als volgt: in de tweede zin onder het kopje "steun" worden de woorden "zonder dat daarbij sprake is van het creëren of nastreven van een nieuwe dan wel vervangende bestuurslaag" geschrapt. Wat ons betreft liggen alle opties open. De intentie is dat er zo goed mogelijk wordt samengewerkt en die intentie moet via de zienswijze worden "meegegeven", aan de mensen aan de Tafel van 15.

De **voorzitter**. Ik constateer dat er nu, als gevolg van deze aanpassing, sprake is van een nader gewijzigd amendement nr. 2. Ik heb waardering voor de wijze waarop wordt geprobeerd om hiervoor een zo breed mogelijk draagvlak te verkrijgen.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Voorzitter. Ook wij zijn blij dat er nu een breder draagvlak is voor het proces waarover wij spreken en dat ons inziens doorgang moet vinden. Wij kunnen instemmen met het nader gewijzigde amendement.

In stemming komt het nader gewijzigde amendement nr. 2 van de leden Robesin, Colijn en De Milliano-van den Hemel.

De **voorzitter**. Ik maak de leden erop attent dat, wanneer dit amendement wordt aanvaard, de tekst ervan in de plaats komt van de aan de orde zijnde concept-zienswijze.

Het amendement wordt bij handopsteken aangenomen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de SP tegen dit amendement hebben gestemd.

30. Statenvoorstel totstandkoming Kennis- en informatieplatform voor Zeeland (ONTW-155)

De heer **Haaze** (PvZ). Voorzitter. De taakstelling die ZB en SCOOP opgelegd hebben gekregen, is vanaf 2016 2 miljoen per jaar. De samenwerking tussen ZB en SCOOP in de vorm van de Kenniswerkplaats past binnen de provinciale kerntaken, aldus het college. De inzet van GS is erop gericht geweest, de kosten van deze transitie, ook wel frictiekosten genoemd, zoveel mogelijk te beperken. Het college is van mening dat het maximaal 4,5 miljoen mag kosten om de Kenniswerkplaats op weg te helpen.

Het voorstel lezend, voorzitter, wordt het ons duidelijk dat --om de bezuiniging van 2 miljoen te kunnen halen in de periode 2014-2017-- de formatie moet worden teruggebracht met 26 plaatsen. Gelet op de rechtspositie van het personeel kiezen ZB en SCOOP voor een pakket aan maatregelen: natuurlijk verloop, uitkering ineens, invorderen, bevorderen van de uitstroom van personeel, bevorderen van herinzet en omscholing en maatwerk voor een klein gedeelte dat niet herplaatsbaar is.

De belangrijkste taken van onze Staten hebben te maken met regelgeving, budgetrecht, kaderstelling en controle van GS. Het college heeft bijlagen vertrouwelijk ter inzage gelegd omdat het van mening is dat het hierbij gaat om informatie over bedrijfs- of persoonsgegevens. Voorzitter. Artikel 25 van de Provinciewet handelt over het geheimhouden van stukken. Er dient sprake te zijn van een zogenaamd "belang". In genoemd artikel wordt voor dit "belang" verwezen naar artikel 10 van de Wet openbaarheid bestuur. In lid 1 van dit artikel staat dat de bescherming van persoonsgegevens een belang kan zijn. Dit belang

is er echter niet wanneer de verstrekking geen inbreuk maakt op de persoonlijke levenssfeer.

De door het college tot vertrouwelijk bestempelde bijlage bevat jaartallen, bedragen en maatregelen. In tegenstelling tot de mededeling van de gedeputeerde, gedaan in de vergadering van de commissie BFW van 20 juni, is mijn fractie van mening dat het, met de vermelde wetteksten vers in het geheugen, zeer de vraag is of alle in de bijlage opgenomen informatie onder de strekking van de genoemde wetsartikelen valt, of alle informatie dus wel als vertrouwelijk bestempeld dient te worden. Deze constatering is, wat mijn fractie betreft, ernstig. Het is nu immers niet mogelijk om in het openbaar het debat op een goede manier te voeren en na te gaan of de genoemde 4,5 miljoen echt nodig is om de Kenniswerkplaats goed op weg te helpen.

Voorzitter. Ik leg de gedeputeerde enkele vragen voor. Zit in de genoemde 4,5 miljoen een bedrag dat nodig is omdat de taakstelling niet wordt gehaald? Is de gedeputeerde echt van mening dat alle informatie in de als vertrouwelijk bestempelde bijlage valt binnen de daarvoor opgenomen artikelen in de Provinciewet en de Wet openbaarheid bestuur?

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. Als de ondernemingsraden van ZB en SCOOP je met klem adviseren om toch vooral met dit voorstel in te stemmen, wat kun je dan nog doen? Toch staat deze oproep in schril contrast met de signalen die de SP-fractie de afgelopen maanden heeft ontvangen. Ik denk aan medewerkers die ons opbellen en soms bijna in huilen uitbarsten omdat een schitterend instituut naar de knoppen wordt geholpen. Ook denk ik aan het personeel dat het vertrouwen in de raad van toezicht opzegt en vervolgens wordt genegeerd, en aan medewerkers die spreken over een angstcultuur en intimidatie. Daarmee is natuurlijk verklaard waarom de ondernemingsraden geen enkele reactie kregen toen zij het personeel opriepen om twijfels over de fusie vooral te melden.

Voorzitter. Dat deze hele zaak stinkt, is voor de SP-fractie duidelijk. Ik kan vandaag een bloemlezing houden over namen en rugnummers die via het detachingsbedrijf zijn aangesteld, over de gesplitste taken van de raad van toezicht (controleerend) en de raad van bestuur (uitvoerend), over de telefoongesprekken vanuit dit huis met Jikkie van der Giessen en Cees de Hooge. Echter, vandaag moet er vooral het groene licht komen voor de fusie van de ZB en SCOOP, een fusie tussen een gerenommeerde Zeeuwse instelling en een onderzoeksbureau dat in de samenvatting van rapporten stelt dat het zijn onderzoeksgegevens vooral haalt uit publicaties van CPB, CBS, RaboBank en ING.

Niettemin is dat groene licht nodig, vooral ook omdat er geen weg terug meer is, vooral omdat het personeel nu duidelijkheid nodig heeft en vooral omdat dit de enige manier is om nog iets van een sociaal plan voor de werknemers te realiseren, hoewel hier de term "sociaal" tussen aanhalingstekens moet worden geplaatst. Immers, hoe sociaal kun je het noemen om 1,8 miljoen te bezuinigen op de personele inzet? Van de 2 miljoen bezuinigingen in totaal moet immers 90% op de personele inzet worden gerealiseerd. Hoe kan het dat een bedrag van 90% van de 4,5 miljoen nodig is om de formatie van 148 voltijdsbanen terug te brengen tot 122 voltijdsbanen? Voor 26,2 FTE komt dit neer op anderhalve ton per FTE.

Voorzitter. Laat de gedeputeerde mij alsjeblieft garanderen dat hier geen vertrekpremies voor topfunctionarissen zoals Boerma en, meer recent, Van Leersum, bij zitten. Ik zou zeggen: neem bij een fusie of bij tegenvallende resultaten een voorbeeld aan de CEO van Nintendo die onlangs zijn salaris halveerde, of aan Daniël Savilla, de topman van het Zwitserse Novartis, die zijn vertrekpremie weigerde door de aldaar ontstane commotie.

Het college stelt dat eventuele tegenvallers, optredend in het kader van deze fusie, ten laste komen van de reserves van ZB en SCOOP. Heeft de gedeputeerde de jaarrekening van de ZB al eens bekeken? De accountant is daar vernietigend over. Bij een niveau van 10% zou de ZB een bedrag van 1 miljoen als ondergrens van de reserve moeten aanhouden, maar men heeft minder dan twee ton. Hoe reëel is het dan om te eisen dat tegenvallers ten laste worden gebracht van de reserve? Wat gaat de provincie doen wanneer de ZB, mede als gevolg van deze wilde plannen, dreigt om te vallen? Stonden wij erbij en keken wij ernaar?

De heer **Werkman** (VVD). Voorzitter. Het dossier betreffende ZB en SCOOP zal wellicht de geschiedenis ingaan als een veel door de Staten besproken onderwerp. Zeker de afgelopen periode zijn hier de nodige debatten over gevoerd. Dat is ook vandaag het geval. Hopelijk is het het laatste waar het gaat om de fusie en de provinciale bijdrage ter bestrijding van de frictiekosten.

De VVD-fractie heeft zich altijd kritisch tegenover dit dossier opgesteld en dat is ook vandaag het geval. Echter, zij heeft ook steeds de insteek gehad om er uit te komen. Onze lijn was, is en blijft consistent: de jaarlijkse bijdrage aan ZB en SCOOP moet worden teruggebracht, SCOOP moet meer op afstand worden gezet en men dient meer opdrachten uit de markt te verwerven. De wetenschappelijke functie is voor mijn fractie zeer belangrijk. Graag zouden wij dan ook zien dat die functie op een adequate manier verder invulling krijgt.

Voorzitter. Tijdens de commissievergadering van 20 juni en ook in debatten in de Staten hebben wij aangegeven dat wij meer inzicht verlangen in de omvang van de frictiekosten en de desbetreffende bijdrage van de provincie. De aanvankelijk gevraagde bijdrage van 10 miljoen was voor de VVD-fractie onacceptabel. Ook andere partijen hebben zich in deze zin uitgesproken. Op dit moment kan worden geconstateerd dat het voorliggende voorstel een fors lager niveau aangeeft: maximaal 4,5 miljoen. Echter, naar de mening van de VVD-fractie gaat het nog altijd om een fors bedrag.

De frictiekosten waren, zijn en blijven voor mijn fractie een zwaarwegend punt. Wij staan ook vandaag niet te juichen bij deze bijdrage, maar wij willen tegelijkertijd niet weglopen voor verantwoordelijkheden die de provincie heeft. Daarom zijn wij van oordeel dat er nu een knoop moet worden doorgehakt, zodat er voor de medewerkers aan de onzekerheid een einde kan worden gemaakt. Niettemin, voor mijn fractie geldt dat het écht om maximaal 4,5 miljoen gaat, niet méér; het mag wel minder.

In de aanvullende brief van het college wordt ingegaan op de wijze van beschikbaarstelling van de bijdrage. Het college lijkt tegemoet te komen aan de wens van onder meer de VVD-fractie om de bijdrage in diverse termijnen uit te betalen. Is onze conclusie juist dat de bijdrage op basis van periodieke declaraties gefaseerd zal worden uitbetaald en dat via een eindafrekening de definitieve provinciale bijdrage zal worden bepaald?

Voorzitter. Het college spreekt over geheimhouding waar het gaat om de samenstelling van de benodigde bijdrage. Onze fractie is van mening dat met enkele aanpassingen deze gegevens openbaar gemaakt hadden kunnen worden. Wij zullen op dit moment respecteren dat dit niet is gebeurd, maar dringen er wél op aan dat dit, wanneer zich in de toekomst een vergelijkbare situatie voordoet, op een andere manier wordt aangepakt.

Wat de wetenschappelijke steunfunctie van de ZB betreft, lezen wij in het voorstel dat er sprake zal zijn van een andere vorm dan tot nu toe het geval is geweest, meer gericht op de vraag van de Hogeschool Zeeland en de University College Roosevelt. Mijn fractie zal deze ontwikkeling blijven volgen. Ik heb al gezegd dat zij veel waarde hecht aan deze functie, van belang voor het hoger en het academisch onderwijs, maar ook voor de burgers die zich op bepaalde gebieden willen verdiepen en ontwikkelen.

Voorzitter. De VVD-fractie vraagt voorts aandacht voor het uit de markt halen van opdrachten door de nieuwe instelling. Dit is in de ogen van onze fractie een belangrijk punt daar dit voor de nieuwe organisatie een wezenlijk onderdeel is van de jaarlijks op te stellen begroting. Wanneer

blijkt dat de verdiensten op grond van opdrachten van de markt niet groot zijn, mag het niet zo zijn dat de nieuwe instelling bij de provincie aan de deur klopt om extra ondersteuning te verkrijgen. Graag horen wij hoe het college hier tegenover staat.

De heer **Van Dijen** (SP). Ik hoop dat ik het mis heb, maar u komt bij mij over als een echte hardliner. U spreekt immers over maximaal 4,5 miljoen en u vindt dat de instelling --wanneer het met opdrachten uit de markt tegenzit-- niet bij de provincie mag aankloppen. Dat kan een opvatting zijn, maar dan rijst wél de vraag bij wie men dán moet aankloppen. Of accepteert u dat de instelling dan failliet gaat?

De heer **Werkman** (VVD). Inderdaad, wij willen maximaal 4,5 miljoen beschikbaar stellen. Verder heb ik geleerd dat iets pas een probleem is als het ook echt zo aan de orde is. Wij gaan nu uit van het niveau van 4,5 miljoen. Wanneer straks blijkt dat het anders uitpakt, zullen wij op dat moment tot een beoordeling komen. Wij gaan nu niet op zaken vooruitlopen.

De heer **Van Dijen** (SP). Mijn conclusie is, voorzitter, dat het woord "maximaal" vooral duidt op een grondhouding. Als later blijkt dat het toch anders uitpakt, wordt op dat moment de zaak op haar merites beoordeeld. Dat is duidelijk.

De heer **Werkman** (VVD). Neen, voorzitter, het is absoluut geen grondhouding. Wij staan er heel strak en consistent in. Wat ons betreft is dit het limit.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Voorzitter. Mijn fractie heeft er nooit een geheim van gemaakt dat zij een voorstander is van het tot stand komen van een Kennis- en informatieplatform voor Zeeland, bestaande uit de huidige organisaties ZB en SCOOP. Dit platform kan de onderwijs- en kennisinfrastructuur van Zeeland versterken en mijn fractie is een groot voorstander van het verbreden van kennis en onderwijs in Zeeland. Ook de medewerkers van ZB en SCOOP hebben er vertrouwen in dat er gezamenlijk op een goede manier aan de weg kan worden getimmerd en dat er een mooie nieuwe organisatie van gemaakt kan worden. Dat hebben beide voorzitters van de ondernemingsraden ons in de commissie BFW en in gesprekken met onze fractie laten weten. Het is van groot belang, voorzitter, dat er nu duidelijkheid komt voor de medewerkers van ZB en SCOOP. Al te lang verkeren zij in onzekerheid; daar moet nu echt een einde aan komen.

Het maximale bedrag van 4,5 miljoen, ter bestrijding van de frictiekosten, is een resultaat van onderhandelingen tussen GS en de instellingen, dat voor de PvdA-fractie aanvaardbaar is. Beide

organisaties hebben een dermate gelieerdheid met de provincie dat er, bij een bezuiniging op de subsidies, voor de provincie nu eenmaal een bepaalde verantwoordelijkheid is met betrekking tot het vergoeden van frictiekosten.

De weg die dit dossier heeft gevolgd, heeft grote hobbels vertoond. Er moet nu écht een klap op worden gegeven. Beide organisaties moeten vooruit, met name in het kader van het tot stand brengen van een Kennis- en informatieplatform. Aan stilstand hebben wij niets in Zeeland. Mijn fractie kan zich verenigen met dit statenvoorstel.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Over het voornemen dat is verwoord in dit voorstel, is intussen al heel wat gezegd. De fusie van ZB en SCOOP ging bepaald niet vanzelf. Onze fractie is hierover bijzonder kritisch geweest en was bang dat er een organisatie zou ontstaan met een takenpakket dat niet geheel in lijn zou liggen met de kerntaken van de provincie. Bovendien vonden wij de frictiekosten zó hoog dat dat niet uit te leggen was.

Wij zijn dan ook blij dat aan beide bezwaren fors tegemoet is gekomen. Er wordt met nadruk gesteld dat de onderwerpen waarmee de nieuwe organisatie zich bezig gaat houden, in lijn moeten liggen met de vastgestelde kerntaken. Daarnaast zijn de frictiekosten fors teruggebracht. Deze kosten worden, als gevolg van de kortingen op het budget, in een paar jaar terugverdiend.

Voorts vinden wij het heel verstandig dat er meer afstand wordt genomen en partijen op een meer zakelijke manier met elkaar omgaan. Dat de nieuwe organisatie ruimte krijgt om de markt op te gaan, is ons inziens noodzakelijk, ook al zal dit een flinke klus zijn.

Voorzitter. Aangezien het personeel bij het solliciteren voor de provincie de status krijgt van een interne sollicitant, vinden wij het belangrijk dat de Staten hierin bij de evaluatie een helder inzicht krijgen. Voorkomen moet worden dat er een soort achterdeur ontstaat waardoor uiteindelijk de frictiekosten toch nog oplopen.

Wij blijven kritisch gestemd, voorzitter. Immers, afgelopen woensdag werd de Staat van Zeeland gepresenteerd en daarin wordt het grote belang aangegeven van hoger onderwijs in Zeeland. Door dat hoger onderwijs is bij herhaling aangegeven dat een goede basisinfrastructuur op wetenschappelijk terrein van cruciaal belang is. Hoe blijft nu de wetenschappelijke functie van de ZB gewaarborgd? Hoe kan worden voorkomen dat middelen, door de provincie voor dat doel beschikbaar gesteld, voor andere activiteiten worden benut? Met andere woorden: komen er straks in de prestatieafspraken duidelijke indicatoren en doelstellingen op dat gebied? Als dat niet het geval is, is het dan mogelijk om een soort schot aan te brengen in de financiering, door

middelen enerzijds beschikbaar te stellen voor de bibliotheekfunctie en anderzijds voor de onderzoeksfunctie? Ik doel op een soort gelabeld geld, zoals ook door de rijksoverheid wordt toegepast bij de lagere overheden.

Voorzitter. Mijn fractie zal de nieuwe organisatie positief-kritisch blijven volgen. Wat de prestatieafspraken betreft zullen wij vooral nagaan of de activiteiten passen bij de kerntaken van de huidige provinciale organisatie. Wij stemmen in met dit voorstel en wensen de nieuwe organisatie en haar medewerkers veel succes toe.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. Er is al gewezen op het belang van de instelling die nu tot stand komt. Ik zal daar niet verder op ingaan; ik onderschrijf de woorden die hieraan zijn gewijd.

Ik deel ook de woorden van de sprekers die het tot op dit moment hebben gehad over de problemen die er zijn geweest en over de ongelukkige situatie waarin het personeel van beide instellingen zich thans bevindt. Reorganiseren waarbij mensen overtollig raken, is nooit leuk, en het duurt nu al erg lang. Daarom is ook mijn fractie blij dat wij vandaag inderdaad een knoop kunnen doorhakken. Ik ga er althans van uit dat dat gaat gebeuren.

Niettemin zijn er enkele zaken waarover ik mij zorgen maak. De heer Beekman heeft al aandacht gevraagd voor het scheiden van de bibliotheek- en de onderzoeksfunctie. In het verleden heb ik gevraagd om het scheiden van de diverse producten die wij überhaupt willen subsidiëren via de nieuwe bibliotheek. Mijns ziens moeten de boekhouding en de bedrijfsvoering van de bibliotheek daarop zijn aangepast. Graag zou ik de gedeputeerde horen zeggen dat dat gaat gebeuren.

Voorzitter. Ik hoorde zojuist een van de sprekers voorrekenen dat er per scheidend personeelslid anderhalve ton wordt uitgetrokken. Ik heb het even snel nagerekend. Volgens mij gaat het om 173.000 euro. Dat vind ik erg veel.

De heer **Van Dijen** (SP). Het gaat om 26,2 FTE, waarmee je op een niveau 148.900 euro uitkomt.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter, laat ieder van de statenleden het maar even voor zichzelf uittikken op de iPad... Ik ga de discussie hierover nu liever niet aan. Duidelijk is in elk geval dat het om veel geld gaat.

En toen kwam er een probleempje, voorzitter, want er lag een vertrouwelijk stuk bij de griffie ter inzage. Ik heb het niet gelezen, uit protest. Immers, het had niet vertrouwelijk mogen zijn en ik wil geen stukken meer, die niet vertrouwelijk hadden moeten zijn, vertrouwelijk aangeboden krijgen. Daarom heb ik geweigerd om het te lezen. Als gevolg daarvan moet ik nu de gedeputeerde

vragen hoe dat niveau van 173.000 euro tot stand is gekomen. Ik weet het niet; ik heb het niet tot mij kunnen nemen.

Voorzitter. Vervolgens richt ik mij op de hoogte van het totale bedrag an sich. Ik heb wat dat betreft een amendement voorbereid dat ik nu indien. Het betreft een toevoeging waarmee wij willen bereiken dat het maximale bedrag dat de provincie beschikbaar wil stellen, de 4,5 miljoen, een richtbedrag is. Het hoeft niet op.

Voorts, voorzitter, geven wij --wanneer de door ons gestelde voorwaarden op een positieve manier worden ingevuld-- steun aan de ingeslagen weg, dat wil zeggen: voor zover het voorstel voor ons controleerbaar is, gelet op de vertrouwelijkheid.

De **voorzitter**. Door de leden Hijgenaar en Aafls is het volgende amendement ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 4 juli 2014;

amenderen het Statenvoorstel Totstandkoming kennis- en informatieplatform Zeeland (ONTW-155) als volgt:

in het voorstel als vijfde aandachtspunt van het dictum toevoegen:

- Meevallers in de frictiekosten worden niet herbested maar direct in mindering gebracht op de bijdrage van de provincie.

Dit amendement krijgt nr. 3.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Dit voorstel is een onderhandelingsresultaat. Partijen hebben elkaar hierin kunnen vinden, nadat zij lang rond de tafel hadden gezeten. Het niveau van de frictiekosten is aanzienlijk lager dan het aanvankelijke bedrag van 10 miljoen; het wordt zo ongeveer gehalveerd. Op zich zou dit kunnen leiden tot een compliment voor beide partijen. Ze hebben zich er beide voor ingespannen. Echter, het voorstel is mijns inziens nog niet af want aan beide zijden kunnen nog verliezen worden geleden. Het komt er voor de toekomst op aan dat, als situaties zich voordoen -- het kunnen mee- of tegenvallers zijn, maar ik denk nu met name aan tegenvallers-- partijen elkaar weten te vinden en elkaar in redelijkheid weten vast te houden. Er zijn aan dit voorstel risico's verbonden.

De lange aanloop naar deze besluitvorming, voorzitter, heeft geen goed gedaan. De onderbouwing die destijds voor de besluitvorming werd gegeven, het ombuigen, vond mijn fractie niet nodig; laat ik het maar netjes zeggen. Dat heeft zich destijds vertaald in een neen tegen het

oorspronkelijke voorstel. Dat er nu sprake is van een compromis, heeft onze grote waardering, maar in de toekomst kan dit alsnog tot bepaalde verplichtingen leiden. Ik sta er wat dat betreft iets anders in dan de VVD-fractie die zegt: dit is het. Zo wil ik de arena niet ingaan. Wij nemen nu een besluit maar partijen blijven elkaar wél met open vizier benaderen, en dat kan gevolgen hebben.

Voorzitter, partijen moeten door, en dat heeft onze steun. De essentie van het verhaal is nu dat het gaat om een samenlevingsopbouw waarbij ZB en SCOOP het initiatief moeten nemen en samen moeten optrekken met andere partijen, zulks in het belang van de nieuwe visie en van de maatschappij.

Voorzitter, ik neem afstand van het vierde onderdeel van het dictum, de geheimhouding.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Het heeft lang geduurd voordat dit statenvoorstel aan ons kon worden voorgelegd, maar laten wij daar niet te veel op terugkijken. Immers, positief is dat er nu een voorstel ligt en dat wij gezamenlijk tot een besluit kunnen komen. Het gaat daarbij om twee zaken, in de eerste plaats om een Kennis- en informatieplatform met een globale taak, en in de tweede plaats om het vaststellen van een bedrag voor de frictiekosten.

Wat betekent nu het laatste? Voorzitter, het betekent dat de provincie maximaal 4,5 miljoen beschikbaar stelt om structureel 2 miljoen per jaar te besparen. Dat is ons inziens op zich een heel goede inzet. Het bedrag van 4,5 miljoen blijft in de ogen van mijn fractie veel geld. Tien miljoen was wel érg veel, maar ook dit niveau is hoog. Echter, er zijn nu eenmaal frictiekosten en in formele zin zijn er nu eenmaal zaken waaraan de provincie gebonden is. In die zin moeten wij onze taak verstaan.

Voorzitter. In de laatste brief die het college ons heeft toegezonden, staat nadrukkelijk dat het om maximaal 4,5 miljoen gaat. Er zijn suggesties gedaan voor de wijze waarop er wordt betaald: controle vooraf en uitbetaling daarna. Mijn fractie vraagt het college en de instellingen om er alles aan te doen opdat de frictiekosten uitkomen op een lager niveau dan de genoemde 4,5 miljoen. Dit vergt de komende tijd de nodige inspanningen. Deelt het college onze opvattingen?

In de brief van het college wordt gesproken over controle. Gesteld wordt dat er na de controle 4,5 miljoen wordt uitbetaald. Ik mag hopen, voorzitter, dat hier expliciet wordt bedoeld dat daar werkelijke kosten tegenover moeten staan. Graag hoor ik dit door het college bevestigd.

Er moeten nog prestatieafspraken worden gemaakt. Als wij vandaag een besluit nemen over de instelling van het beoogde platform en de globale taak daarvan, moet dat wordt gevolgd door concrete prestatieafspraken. Mijn fractie hoort

graag bevestigd dat zij er terecht van uitgaat dat er vanaf vandaag daadwerkelijk met snelheid aan die afspraken wordt gewerkt en dat de Staten op z'n minst inzage krijgen in de resultaten van dat werk.

Voorzitter. Het platform moet voldoende tijd krijgen om de fusie gestalte te gaan geven. Vervolgens komt er in 2016 een evaluatie. Dat is ons inziens het jaar waarin zal worden nagegaan hoe het platform zich heeft ontwikkeld. Tot dat moment moeten wij ervoor zorgen dat er rust is rondom de kenniswerkplaats. Als zich geen significante negatieve ontwikkelingen voordoen, willen wij het platform in financiële zin die rust gunnen.

Voorzitter. Er moet worden gekomen tot een omslag, in die zin dat er meer werk wordt gehaald uit de markt. Dit zal het nodige vergen en het betekent ook een andere cultuur. Daaraan zal in onze ogen echt moeten worden gewerkt.

Door andere woordvoerders is al aandacht gevraagd voor de wetenschappelijke functie van de bibliotheek. Dat hebben wij al eerder in de commissie BFW gedaan, maar vanwege het grote belang hiervan doen wij dat nu opnieuw. Ik onderstreep dat er wat dit betreft ook morele verplichtingen zijn tegenover de UCR.

Voorzitter. Ook mijn fractie meent dat geheimhouding tot het uiterste moet worden beperkt. Met betrekking tot de gegevens die nu nog geheim zijn, verwachten wij van het college dat het, zodra dat mogelijk is --in elk geval in 2016-- volledig inzicht zal geven in de concrete ontwikkelingen ten aanzien van de onderdelen die nu in het geheime stuk te vinden zijn.

De heer **Babijn** (CDA). Voorzitter, collega's, geïnteresseerden. Dit statenvoorstel is het voorlopige sluitstuk van de afronding van de kerntakendiscussie, gevoerd op 21 december 2012. Daarover is diverse malen --met de nodige emotie en ook met een motie van wantrouwen-- in deze Staten uitvoerig van gedachte gewisseld. Het is ons allen genoegzaam bekend welk een moeizaam proces dat is geweest. Ik beperk mij nu tot het voorliggende voorstel.

Het gaat om twee componenten: aanvaardbare frictiekosten en de totstandkoming van het Kennis- en informatieplatform Zeeland. Wat als "aanvaardbare frictiekosten" zou kunnen worden geaccepteerd bij een dergelijke grote ingreep bij twee organisaties, is lange tijd ongewis gebleven en gelaten. Dat is jammer. Het ligt niet alleen aan de provincie; het heeft ook te maken met zaken in de organisaties. Naast de morele verplichting die een overheid heeft bij vermindering van subsidies --in dit geval uiteindelijk 2 miljoen op jaarbasis-- was er ook de grote hobbel van de juridische verplichting die de provincie had en heeft ten aanzien van het personeel op grond van de rechtspositieregeling.

En nu ligt het onderhandelingsresultaat op tafel, en wordt het aanvankelijk genoemde bedrag van 10 miljoen beperkt tot maximaal 4,5 miljoen. Is dit nu aanvaardbaar? Voorzitter. De beoordeling hiervan blijft lastig omdat geheimhouding is opgelegd over alle ins en outs van de toch wel erg summiere notitie; meer mag ik er nu niet over zeggen want het gaat om vertrouwelijke bedrijfs- en persoonsgegevens, die bovendien nog niet zijn gedeeld met medewerkers.

Voorzitter. Na inspraak door de ondernemingsraad was het de CDA-fractie in de commissie duidelijk geworden dat, bezien vanuit de organisatie, een bijdrage van 4,5 miljoen toch wel een minimumvariant was, het hoogst haalbare om de kosten die gepaard gaan met reorganisatie en fusie te dekken, aangevuld met reserves. Die waren gelukkig openbaar; ik meen dat het gaat om 976.000 euro van SCOOP en 150.000 euro van de ZB.

Is hiermee voor de organisatie nu de kou uit de lucht? Ja, voorzitter, voor dit moment wel, als het voorstel wordt aangenomen. Echter, zonder op de toekomst vooruit te lopen, concluderen wij dat dit voor de organisatie een forse opgave zal zijn. Risico's die eerder veelal bij de provincie lagen, zijn nu verschoven naar de organisatie, tot een niveau van naar ik meen 5,5 miljoen. Bij de evaluatie over twee jaar zal het allemaal wel duidelijk worden, en dus verschuiven wij dit naar de toekomst.

Eén van de belangrijke voorwaarden is dat de nieuwe organisatie daadwerkelijk kans van slagen krijgt om met nieuwe producten en diensten in te verdienen. Daarbij hoort dat de organisatie de komende jaren ongemoeid wordt gelaten waar het gaat om verdere bezuinigingen.

Voorzitter. Op de schaal van Zeeland blijft het naar de mening van mijn fractie noodzakelijk dat de provincie over een zelfstandig Kennis- en informatiecentrum beschikt van voldoende omvang, dat kan inspelen op sociaal-economische leefbaarheidsvraagstukken. Ook noem ik in dit verband de wetenschappelijke functie van de bibliotheek. In het fusieverhaal van de Kenniswerkplaats Zeeland wordt hiervoor een goede aanzet gegeven die overigens nog de nodige uitwerking vergt.

De nieuwe organisatie zal voor de middelen die zij van de provincie ontvangt, moeten aansluiten bij de kerntaken van de provincie. De rest moeten ze bij een ander halen. Dat is dan die grote opgave. De provincie zal in verband met de door haar beschikbaar gestelde middelen prestatieafspraken moeten maken. Dat is gebruikelijk. Wij vragen het college om, wanneer die afspraken zijn gemaakt -- wij gaan ervan uit dat dat na de zomer het geval zal zijn-- deze ter kennis te brengen van de Staten, zodat zij kunnen nagaan op welke onderdelen welke afspraken zijn gemaakt.

Mijn fractie hoopt, voorzitter, dat de nieuwe organisatie met het nodige elan een bijdrage kan blijven leveren aan de Zeeuwse samenleving.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Deze week is door SCOOP de Staat van Zeeland gepresenteerd. Ik kan mij herinneren --misschien geldt dat ook voor andere katholieken onder ons-- dat er vroeger sprake was van een Staat van Berouw. Ik weet niet of die intussen is afgeschaft, maar als dat is gebeurd, pleit ik ervoor dat die weer even terugkomt. Voorzitter, voor ons is de Staat van Zeeland de Staat van Berouw. Wij hebben er schoon genoeg van.

Wij kunnen ons dan ook heel goed vinden in het betoog van de heer Werkman, dat neerkomt op: tot zover, en niet verder. Ook vierehalf miljoen is nog altijd een fors bedrag. Nog afgezien daarvan tref ik in de Staat van Zeeland passages aan als: "Dorpen zijn er om te wonen en in steden dienen voorzieningen en werkgelegenheid te worden geconcentreerd. Daarvoor moeten provincie en gemeenten de krachten bundelen en veel meer kijken naar het regionale en provinciale belang.". Voorzitter, alsof wij dat niet allang doen... "Het is noodzakelijk", zo zegt Dick van der Wouw van SCOOP, "om afscheid te nemen van het kleine dorp als de maat der dingen.". Daaraan, voorzitter, zou ik --denkend aan de Staat van Berouw-- willen toevoegen: het wordt tijd dat wij afscheid nemen van SCOOP als de maat der dingen.

De heer **Babijn** (CDA). Voorzitter, ik vind dit een erg negatieve benadering. Er staat méér in dat rapport. Naar onze mening verdient deze organisatie een kans. Zij gaat in op allerlei vraagstukken, geeft daarover informatie, cijfers, beleidsadviezen enz. Het zou goed zijn wanneer de heer Robesin dit niet alleen negatief zou benaderen, maar ook zou trachten om iets positiefs over deze organisatie en haar doelstellingen te zeggen. Het kan niet zo zijn dat het gras bij de buurman altijd groener is dan dat van SCOOP.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter, was dit nu een vraag of een aanvullend betoog?

De heer **Babijn** (CDA). Ik heb het over uw negativiteit.

De heer **Robesin** (PvZ). Inderdaad, wij zijn hier heel negatief over, absoluut. Dat zijn wij vandaag nog niet geweest, maar nu wel.

Voorzitter. In eerdere periodes hebben wij er steeds op gehamerd dat wij dergelijke organisaties --wij hebben toen ook de ZMF genoemd-- meer op afstand zouden zetten om er op een gegeven moment ook eens een keer afscheid van te nemen. Ik zeg nú --gelet op de wens die de VVD-fractie, wij en mogelijk ook andere fracties hebben inzake een

nieuwe kerntakendiscussie-- dat bij die discussie moet worden betrokken het in de toekomst voortbestaan van dergelijke met de provincie gelieerde, gesubsidieerde instellingen. Blijven dat kerntaken voor de provincie? Gaat wij ermee door of gaan wij er niet mee door?

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. De heer Robesin heeft het over een nieuwe kerntakendiscussie en geeft aan dat hij de gelieerde instellingen niet ziet als kerntaken van de provincie. Ik wijs hem erop dat een veerpont óók geen kerntaak van de provincie is. Wil de heer Robesin ook die voorziening kwijt?

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter, wat zegt de heer Harpe?

De heer **Harpe** (GL). Ik begrijp dat u het niet wilt horen, maar de pont tussen Vlissingen en Breskens is geen provinciale kerntaak, maar een rijkstaak. Als u zo kortzichtig uitspraken doet, zou ook die voorziening eronder vallen.

De heer **Robesin** (PvZ). Ja, ik doe een kortzichtige uitspraak, en dat doe ik bewust, met mijn volle verstand...

Voorzitter. Ook voor ons is het bedrag van 4,5 miljoen the limit, absoluut. Daar valt verder niet over te praten. Wij kunnen voorts instemmen met het amendement van collega Hijgenaar. Wanneer blijkt dat dat geld niet nodig is, om welke reden dan ook, keert het terug bij de provincie. Overigens, waarom ging het aanvankelijk om 10 miljoen? Ik heb deze vraag eerder gesteld en kreeg toen het advies om te wachten tot dit moment. Hoe zit het nu eigenlijk? Eerst was er sprake van 10 miljoen, en daar heb ik nog altijd een slecht gevoel bij. Waarom was het toen 10 en waarom is het nu 4,5 miljoen? Ik reken erop dat de gedeputeerde het nu heel goed kan uitleggen.

Mijn fractie beseft dat in formele zin onze handen zijn gebonden. Daar gaan wij niet voor op de loop. Wij lopen niet weg voor verantwoordelijkheden die wij in dezen hebben. Wij steunen het statenvoorstel, maar verlangen dat er met het oog op de toekomst kritisch wordt gekeken naar de wijze waarop dit zich gaat ontwikkelen. Over kwaliteit oordeel ik niet, maar ik zet hier toch heel grote vraagtekens bij. Dat blijf ik doen.

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. De heer Robesin spreekt over instellingen in relatie met kerntaken. Zijn mening is dat SCOOP maar moet worden opgeheven; zo vertaal ik het even. Ik wijs hem erop dat er straks, na de fusie, geen sprake meer is van SCOOP of van de ZB, maar van één organisatie. Als de heer Robesin SCOOP wil opheffen, heeft dat gevolgen voor de ZB. Of is hij van oordeel dat die hele Kenniswerkplaats wel mag worden opgeheven?

De heer **Robesin** (PvZ). Dat zeg ik helemaal niet. Ik zeg dat wij er kritisch naar moeten kijken. De fractie van de PvZ gaat nu niet opzij voor de verantwoordelijkheid in dezen, maar wij zouden graag zien dat het nieuwe fenomeen dat nu ontstaat, meer uit de markt weet te halen, dus zoveel mogelijk de eigen broek ophoudt. Wij moeten daar niet bij helpen. Dáár gaat het om.

De heer **Babijn** (CDA). Maar wilt u deze nieuwe organisatie gedurende een paar jaar de kans geven om tot mogelijkheden voor inverdiene te komen?

De heer **Robesin** (PvZ). Dat is een goede vraag. Door verschillende sprekers is gesteld dat er nu rust nodig is. Daar gaan wij mee akkoord. Laat het nu maar even rusten, maar ik wilde toch duidelijk onze mening hierover ventileren. Niettemin is het niet onze bedoeling om al op voorhand stokken in het wiel te steken. Ons gaat het erom dat hierover wordt nagedacht, zéker in het kader van een mogelijke nieuwe kerntakendiscussie.

De heer **De Reu** (GS). Voorzitter. Het is goed dat wij vandaag spreken over het eindvoorstel inzake, zoals het nu heet, het Kennis- en informatieplatform Zeeland. In de commissie heb ik gezegd dat datgene wat de Staten de twee nu nog afzonderlijke instellingen hebben opgedragen, geen sinecure is. De opdracht krijgen om structureel 2 miljoen per jaar in te leveren --dat gaat de provincie dus per jaar structureel minder uitgeven-- is geen kleinigheid. Het gaat immers om organisaties die tot nu toe vrijwel volledig hebben gedraaid op subsidies van de overheid, en daar wordt nu tegen gezegd: gaat u de markt op, althans voor een deel. Welnu, de instellingen hebben die handschoen opgepakt. Ze zijn dus niet bezig geweest --op een enkeling na-- om te proberen "stokken in het wiel te steken".

Er ligt nu een voorstel voor dat is ontstaan na een langdurig proces van onderhandelingen en besprekingen met bestuurders en toezichthouders. Dat voorstel wordt met de instemming van de ondernemingsraden aan de Staten voorgelegd. De instellingen wachten met spanning de beslissing van de Staten af. Wordt het voorstel aanvaard, dan kunnen ze direct aan de slag. Dat is de bedoeling. Zij hebben gewacht met allerlei acties die logisch voortkomen uit de opdracht die zij zich nu hebben gesteld. Ik denk in dat verband aan een bedrijfspand en aan onderhandelingen met medewerkers in verband met de frictiekosten. Daarbij is van belang dat de rechtspositie van een groot gedeelte van de medewerkers van nu nog de ZB identiek is aan die van provinciale medewerkers. Daarvan kan worden gezegd --gelukkig doet niemand in de Staten dat meer--

"stuur die mensen maar weg, want zo gaat dat tegenwoordig". Neen, voorzitter, zo is het niet.

Voorzitter. Ik heb veel respect voor de instellingen die dit traject in de afgelopen periode hebben gevolgd en de contouren hebben geschetst die nu aan de Staten zijn voorgelegd. Het college is er --mede gelet op de aanbevelingen, verwoord in het rapport "De slimme kracht van Zeeland"-- van overtuigd dat dit een verrijking voor de Zeeuwse samenleving zal zijn, zij het met de scepsis en alle vraagtekens die er nog zijn.

Voorzitter. Ik heb goed nieuws voor de heer Robesin: SCOOP wordt straks opgeheven. In het nieuwe Kennis- en informatieplatform zal een aantal zaken terugkomen, zulks tegen de achtergrond van de opdracht van college en Staten in het kader van de kerntaken. Zo hebben wij het overigens altijd gedaan. Niemand heeft daar dingen zitten te bedenken op grond van eigen hobby's. Er is altijd gewerkt aan de hand van prestatieafspraken die met de instellingen waren gemaakt, en dat blijven wij doen.

Natuurlijk zijn er zorgen, en die heb ik ook bij de Staten beluisterd. Er zijn ook nogal wat "als-vragen" gesteld. Voorzitter. Zo'n proces, leidend tot de overgang van een volledig door de overheid gefinancierde naar een voor een deel op de markt opererende instelling, is geen sinecure. Het is niet zo dat een paar ondernemers een bedrijf zijn begonnen. Neen, het gaat om mensen die altijd op een bepaalde manier, gelieerd aan de overheid, hebben gewerkt. Zij moeten nu een gigantische omschakeling doormaken. Het lijkt mij goed dat de Staten vanmiddag, door middel van hun besluitvorming, aangeven dat dit ook naar hun oordeel leidt tot meerwaarde voor de Zeeuwse samenleving.

Dat neemt niet weg dat naar aanleiding hiervan kritische vragen en opmerkingen naar voren kunnen worden gebracht. Op een aantal daarvan ga ik in. Voorzitter. De nieuwe instelling zal, naast datgene wat wij via de prestatieafspraken opdragen, ook voor andere klanten gaan werken. Dat zullen ook overheden zijn, bijvoorbeeld de gemeente Middelburg die graag de openbare bibliotheek-functie wil behouden. Men heeft ons per brief laten weten dat men dit volledig ondersteunt. Daarnaast zal het ook om andere overheden gaan, ook buiten Zeeland, en om niet-overheden. Dat zal men moeten doen in het kader van de opdracht die men zichzelf stelt.

Terecht vraagt de heer Babijn zich af, hoe dit zich in 2016 zal hebben ontwikkeld. Daarbij hebben wij het over twee jaar, voorzitter, en het is nogal wat om in die periode tot de beoogde culturomslag te komen. Er zal druk op moeten worden gezet en spoed moeten worden betracht om dit allemaal te realiseren. De resultaten zullen wij in de vorm van een evaluatie aan de Staten voorleggen.

Tegen die achtergrond vind ik het lastig om nu in te gaan op "wat als-vragen". Als ik dat toch moet doen, moet ik zeggen: het zou kunnen. Het enige wat wij nu de Staten voorleggen, is de vraag of zij bereid zijn om een bedrag van maximaal 4,5 miljoen ter beschikking te stellen. Dat bedrag wordt uit de algemene reserve gehaald en gereserveerd; dat moet ook van de accountant. Vervolgens zullen wij rapporteren over datgene wat de nieuwe instelling met haar medewerkers overeenkomt. Kritisch zullen wij nagaan wat voor regelingen dat zijn.

Natuurlijk is het niet zo dat berekeningen, die hier nu even op een manchet worden gemaakt, zonder meer worden bewaarheid. Er wordt een pakket van maatregelen samengesteld en dat wordt met de medewerkers besproken. In dat pakket zullen ongetwijfeld regelingen zitten die geld kosten, maar het gaat niet aan om nu zomaar even te zeggen: "4,5 miljoen gedeeld door 20,6 is per persoon zoveel". Dan, voorzitter, behoeven wij ook met betrekking tot de bijlage geen geheimhouding op te leggen, want dan is dát het besluit. Een dergelijke werkwijze zou ik de Staten niet aanraden. Immers, dan hebben wij geen pakket meer; dan regelt men hier de arbeidsvoorwaarden voor de medewerkers. Welnu, dat is niet onze bevoegdheid.

Waarom nu die geheimhouding? Daarover zijn terecht vragen gesteld. Voorzitter. Het stuk dat er inzage is gelegd, is niet voor 100% geheim. Onderdelen ervan zijn geheim. De heer Werkman suggereert dat het met een eenvoudige aanpassing wel anders gedaan zou kunnen worden. Dat zou ook ik nog wel kunnen bedenken, maar het is aan de bestuurders van de instellingen om dit te bepalen. Zij hebben met ons onderhandeld en zij hebben de voorzitters van de ondernemingsraden van een en ander in kennis gesteld, maar het is nog niet met de medewerkers besproken. In het bedoelde stuk staan kolommen aan de hand waarvan men heel eenvoudig kan nagaan of er met iemand een bepaalde regeling getroffen zou kunnen worden, en welk bedrag daarbij hoort.

Voorzitter, ik zou dat als werkgever ook niet doen, in de zin van: dit is het budget en daar gaan wij het over hebben. Immers, dan geef je je onderhandelingspositie al op voorhand prijs. Het is op grond hiervan dat bestuurders van beide instellingen bezwaar maken tegen de mogelijkheid dat dit niet geheim zou zijn. Overigens, het gaat hierbij om een bevoegdheid van de Staten. Zijn zij in meerderheid van mening dat dit stuk niet geheim hoeft te zijn, dan kan het openbaar worden gemaakt, maar dat zou ik de Staten toch ten sterkste willen afraden. Ik denk dat wij dan het proces voor een gedeelte over zouden moeten doen.

De heer Robesin vraagt hoe het toch mogelijk is dat het eerst om 10 en later om 4,5

miljoen ging. Voorzitter. Ik herinner hem eraan dat wij de Staten nooit een voorstel met het bedrag van 10 miljoen hebben voorgelegd. Verder wijs ik erop dat de instellingen een sociaal plan hadden opgesteld en daarover overeenstemming hadden bereikt met ondernemingsraden, vakbonden enz. Uit dat plan kwam een bedrag naar voren van ongeveer 7 miljoen. Het ging onder meer om maatregelen die onderhevig waren aan boetes, zoals ook wij die moeten betalen voor ons personeel in het kader van de non-activiteitsregeling. Collega Van Heukelom heeft vervolgens een keer in de commissie gezegd: met de natte vinger denk ik dat die boete op dik 2 miljoen uitkomt. Zo, voorzitter, kom je dan uit op bijna 10 miljoen.

Dat hierover overeenstemming was ontstaan, begrepen wij wel, maar wij hebben daarvan gezegd: dat gaan we dus niet doen. Het was allemaal behoorlijk ingewikkeld en het moest allemaal nog voorgelegd en besproken worden, maar het niveau moest worden teruggebracht tot een niveau dat wij, als college, aanvaardbaar zouden kunnen vinden. Dat is het bedrag van maximaal 4,5 miljoen. Natuurlijk, als het ook minder kan, wordt dat door ons toegejuicht. Het is aan het bestuur om ons een en ander voor te leggen. Vervolgens verbinden wij daar al dan niet ons akkoord aan, mede gelet op het totaal van het pakket.

Voorzitter. Ik wil de Staten de aanvaarding van het amendement van de D66-fractie afraden. Ik vind het heel bijzonder dat men ervan uitgaat dat er meevallers zouden kunnen optreden met betrekking tot de frictiekosten. Die veronderstelling is, benaderd vanuit de instellingen, bizar. Vanuit de Staten kan ik mij haar wel voorstellen, althans wanneer naar de portemonnee wordt gekeken. Voorzitter, er komen geen meevallers, en ook geen tegenvallers. Wij gaan binnen het kader dat hopelijk straks door de Staten wordt vastgesteld, de bestuurders vragen om ons een pakket van maatregelen voor te leggen. Zij zullen moeten aangeven wat dat pakket precies inhoudt, en de uitvoering van een en ander kost dan maximaal 4,5 miljoen.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. De gedeputeerde zegt dat er met betrekking tot de frictiekosten geen mee- en geen tegenvallers zullen zijn. Is mijn conclusie juist dat hij bedoelt dat er geen risico's zijn, dat het bedrag van 4,5 miljoen niet alleen voor de provincie het maximum is en dat de frictiekosten nooit hoger zullen uitvallen? Is het niet mogelijk dat een aantal aannames in de praktijk gunstiger uitvallen?

De heer **De Reu** (GS). In de commissie heb ik gezegd dat, als het totale pakket van maatregelen leidt tot een niveau dat lager is dan 4,5 miljoen, ik

dat natuurlijk toejuich, zulks met het oog op de provinciale financiën. Dan is het niet aan de orde dat het anders zou gaan dan wordt gesteld in het amendement van de fractie van D66: "meevallers in de frictiekosten worden niet herbested maar direct in mindering gebracht op de bijdrage van de provincie". Natuurlijk wordt er dan niet "herbested". Waarom zouden wij dat doen? Voorzitter, wij hebben het nu niet over een subsidiebedrag maar over een onderhandelingsresultaat in verband met frictiekosten. Die kosten leiden tot een niveau X en wij stellen voor dat dit wordt gemaximeerd op 4,5 miljoen. Als het 4 miljoen is, of 4,275 miljoen, dan is dát het bedrag. Wij zeggen dan niet: oh, het valt mee en dus krijgt u een douceurtje in de vorm van het verschil, dat u in vrijheid kunt besteden. Natuurlijk niet, voorzitter, en daarom vind ik het amendement overbodig.

De heer **Hijgenaar** (D66). Het is niet ongebruikelijk, voorzitter, dat bij fusies medewerkers hun eigen plan trekken, en het is niet onwaarschijnlijk dat in het proces ter vaststelling van de frictiekosten een aantal medewerkers, waarvan voorzien is dat ze de instelling onvrijwillig verlaten, gewoon een andere baan zoeken. Dat levert dan een meevaller op, zowel voor de desbetreffende medewerker als voor de instelling als voor de provincie, dat wil zeggen wanneer daaraan wordt meegewerkt, en dat wordt met dit amendement beoogd. Volgens mij is dat niet overbodig.

De heer **De Reu** (GS). Zoals u het nu zegt, klopt het helemaal maar de formulering dat meevallers niet worden herbested door de instelling, vind ik overbodig. Natuurlijk gebeurt dat niet. Wij hebben het over een maximum, en als het minder wordt, dan is het dát.

Voorzitter. Door de fractie van de PVV is de vraag gesteld of in het bedrag dat nodig is, bepaalde zaken zijn voorzien. Ik heb deze vraag niet goed begrepen.

De heer **Haaze** (PVV). De vraag is: zit er in de genoemde 4,5 miljoen een bedrag dat nodig is in verband met de mogelijkheid dat de taakstelling niet wordt gehaald?

De heer **De Reu** (GS). En wat bedoelt u dan met "de taakstelling"?

De heer **Haaze** (PVV). De taakstelling van structureel 2 miljoen per jaar, vanaf 2016.

De heer **De Reu** (GS). Neen, de taakstelling is 2 miljoen per jaar, en daar is verder geen discussie over mogelijk. Ik probeer uw redenering te volgen en neem aan dat u denkt aan een bedrag dat in

reserve wordt gehouden om de taakstelling wél te halen. Hoe moet ik dit nu interpreteren?

De heer **Haaze** (PVV). Ik kan mij voorstellen dat in een bepaald jaar de taakstelling niet wordt gehaald. Dan is er een bedrag nodig om de taakstelling alsnog te halen. Dat geld moet toch ergens gedekt zijn.

De heer **De Reu** (GS). Het zit er niet in.

Door de fractie van de SP is in verband met de ondernemingsraad gesteld dat de zaak stinkt, dat er sprake is van een angstcultuur enz. Voorzitter, daar ga ik maar niet op in. Wij gaan ervan uit dat de ondernemingsraad een gekozen orgaan is en dat die raad niet zomaar uitspraken doet. Dat wordt gedaan op grond van de gevoelens die bij de medewerkers leven. Het is mogelijk dat dit door de SP-fractie ter discussie wordt gesteld, maar daar ben ik nu even niet mee bezig. Nogmaals, ik ga er verder niet op in.

Voorts is door deze fractie de vraag gesteld: als er tegenvallers komen, waarvan komen die dan ten laste? Voorzitter, dit is een cruciaal punt. Eén van de redenen waarom wij dat bedrag van 10 miljoen hebben teruggebracht tot 4,5 miljoen --dat is mijns inziens toch niet gering-- is dat de instellingen nog enige reserve hebben, zij het niet veel, en dat daarmee risico's moeten worden afgedekt. Inderdaad, dat is nogal wat. De vraag kan worden gesteld: en wat moet er gebeuren als dat niet lukt? Voorzitter, op dit "wat als" gaan wij nu maar even niet in. Komt men in een dergelijke situatie bij ons terug, dan is het vervolgens aan de Staten. Ik kan daar nu moeilijk op vooruitlopen. Wij krijgen wel meer verzoeken om ergens geld aan te besteden. Het is dan aan de Staten om daarover een besluit te nemen. Dat doen wij niet nu.

De heer **Van Dijen** (SP). Natuurlijk kan worden gesteld dat, wanneer zich tegenvallers voordoen, de organisaties dat zelf moeten opvangen. Echter, je moet ook reëel zijn en in dit geval naar de jaarrekening van de ZB kijken. Het is niet zo dat die organisatie nog veel vet op de botten heeft. Sterker nog, het gaat om minder dan twee ton, terwijl de accountant in verband met de jaarrekening duidelijk stelt dat voor de ZB-reserve in feite een ondergrens van 1 miljoen zou moeten worden aangehouden. Het verschil is groot. Deze situatie betekent dat men nu eigenlijk al bijna in het rood staat. En dan zegt het college doodleuk: ja, maar tegenvallers komen ten laste van uw reserve... Voorzitter. Dit komt erop neer dat deze organisatie tot op het bot wordt uitgekleed.

De heer **De Reu** (GS). U zou ook kunnen zeggen dat we ze flink de duimschroeven aandraaien. En verder staat het u vrij om de bijdrage van 4,5 miljoen te verhogen. Als u daarvoor in de Staten

een meerderheid krijgt, zal ik dat de instellingen meedelen. Ik zou daar niet tegen zijn, maar het is nu even niet aan de orde. Ik verwijs naar het totaal van het pakket dat wij met de besturen van de instellingen overeen zijn gekomen.

De heer **Van Dijen** (SP). Ik weet wel dat er sprake is van een totaalpakket maar ik heb het over uw opmerking dat eventuele tegenvallers direct ten laste komen van de reserves van de instellingen. Ik zou graag zien dat u nagaat in hoeverre dat haalbaar is. Wij verlangen dat u, wanneer blijkt dat de nieuwe instelling het gewoon niet kan betalen, eerst naar de Staten komt, vóórdát de instelling kapot gaat. Dat dreigt mijns inziens wél.

De heer **De Reu** (GS). Dat oordeel laat ik voor uw rekening. Het is niet het oordeel van beide besturen. Anders zouden ze niet met dit pakket akkoord zijn gegaan. Voorzitter, ook dit is weer een typische "als wat-vraag". Het antwoord daarop is: wij zien het wel op het moment dat een en ander zich eventueel voordoet. Daar kunnen wij nu niet op vooruitlopen.

De heer **Babijn** (CDA). Voorzitter, deze kwestie komt toch aan de orde bij de behandeling van de evaluatie? Men krijgt nu 4,5 miljoen en heeft 1 miljoen aan reserves. Er is op aangedrongen dat er nu even "rust in de tent" is, maar ik kan mij voorstellen dat in 2016 een en ander duidelijk is geworden. Wij hopen dat het resultaat dan positief is in plaats van het doemscenario waarover nu wordt gesproken.

De heer **De Reu** (GS). Dat kan ik onderschrijven, voorzitter. Overigens, 2016 is niet zo ver weg en wij hopen niet dat het dan daarna alsnog gebeurt. Nogmaals, daarop kunnen wij nu niet vooruitlopen.

Voorzitter. Ik ben blij met de bijdrage van de fractie van de PvdA, en dat geldt vooral voor haar op de toekomst gerichte opmerkingen.

De fractie van de CU is kritisch gestemd, maar kan het geheel ondersteunen. Zij stelt een specifieke vraag over eventuele schotten en labels met betrekking tot de financiële bedrijfsvoering. Voorzitter, daarover hebben wij diverse malen gesproken, ook vóórdát er sprake was van een fusie. Bij de ene instelling was de financiële huishouding volstrekt kraakhelder, bij de andere niet. Het was heel diffuus. Wij hebben hierover ook met het college van B&W van Middelburg gesproken, ook omdat wij wilden nagaan in hoeverre het bedrag, toegekend voor de openbare bibliotheek-functie, een reëel gedeelte was. Mijn conclusie is dat het toedelen van allerlei functies bijzonder lastig is. Dat is ook altijd het verhaal van de ZB geweest: de portier en de telefonist werken én voor de openbare bibliotheek én voor de

wetenschappelijke bibliotheek. Hoe precies de verdeling is, wordt niet bijgehouden.

Voorzitter. Ik zou het ook nogal wat vinden om in verband met de bedrijfsvoering een dergelijke opdracht aan de besturen mee te geven. Ik vind dit hun eigen verantwoordelijkheid. Waar het gaat om onze kerntaken en datgene wat is vastgelegd in de prestatieafspraken, wordt er gewerkt met kengetallen, bijvoorbeeld met betrekking tot personeel, materialen en activiteiten. Daar kunnen wij mee leven en wat ze verder doen, dat is aan de instellingen, zoals wij het met álle instellingen doen.

De heer **Hijgena** (D66). Voorzitter. De vraag hierover is gesteld door de heer Beekman, maar ook ik heb hierover gesproken omdat ik dit punt belangrijk vind. Het valt mij nu op dat de gedeputeerde dit wat gemakkelijk ter zijde schuift. Volgens mij is het helemaal niet zo ingewikkeld om dit bij te houden. Dat heet een "productbegroting" en dergelijke begrotingen worden door heel veel instellingen, waaronder universiteiten, gehanteerd. Alle producten staan gewoon op de begroting en zaken als vierkante meters, PC's, personeelsleden enz. worden aan een bepaald product toegeschreven of ze worden over een aantal producten verdeeld. Het is even een kwestie om het op te zetten maar daarna komt keurig in beeld waar het geld binnenkomt en waar het vervolgens naar toe gaat.

De heer **De Reu** (GS). Ik ben het helemaal met u eens voor het gedeelte waarvoor wij, in relatie met onze financiële bijdrage, prestaties verwachten. Als dat voor een andere klant, een andere overheid, niet geldt, bemoeien wij ons daar niet mee. Dat is dan aan die andere klanten van de nieuwe instelling. Ik richt mij op datgene wat wij betalen op basis van de prestatieafspraken. Of men dat nu een "productbegroting" noemt of niet, dat laat ik even in het midden. Als bijvoorbeeld de gemeente Middelburg een en ander precies wil weten waar het gaat om de openbare bibliotheek, dan moet men ernaar vragen. Daar gaan wij hier niet over, althans, wanneer de Staten met ons van oordeel zijn dat de provincie op afstand van de nieuwe instelling moet staan.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. De achtergrond van de hierover gestelde vraag is dat het risico bestaat dat, op het moment dat men met de onderzoeksfunctie de vrije markt opgaat, daarmee niet het succes wordt behaald dat nu wellicht wordt verwacht, hetgeen ten koste zou kunnen gaan van de wetenschappelijke functie. Het is dát risico dat wij willen ondervangen. De manier waarop dat kan worden gedaan, is van belang. Het zou kunnen worden gedaan via de bekostiging, maar wellicht kan het ook via de prestatieafspraken. In elk geval is helder dat het niet zo kan zijn dat tegenvallers

aan de éne kant uiteindelijk opgevangen worden door middelen te halen uit een potje aan de ándere kant. Op die manier zou het ten koste gaan van een functie die wij van wezenlijk belang achten.

De heer **De Reu** (GS). U wordt nu wat specifieker en met datgene wat u nu zegt, kan ik instemmen. Wij zullen prestatieafspraken maken met betrekking tot die wetenschappelijke functie. Een van de opdrachten zal zijn: u dient te laten zien wat u hiervoor precies gaat doen. Dat kan dan weer worden gekoppeld aan opmerkingen die hier zijn gemaakt, bijvoorbeeld dat een en ander niet alleen beschikbaar dient te zijn voor hogeschool en university-college, maar ook voor burgers. Een gedeelte van het bedrag dat wij nog subsidiëren, gaan wij voor dat gedeelte bestemmen. Dit komt overeen met één van de mogelijkheden die u al noemde, namelijk de prestatieafspraken.

De heer **Werkman** (VVD). Voorzitter. Worden die afspraken ook betrokken bij de evaluatie in 2016?

De heer **De Reu** (GS). Ja, en ook daarvóór zijn ze al aan de orde. Immers, ik meen dat de heer Babijn heeft gevraagd wanneer wij hiermee beginnen, en het antwoord daarop is: vanavond, bij wijze van spreken. De mensen van de instellingen zitten erop te wachten, zoals ze op méér zaken wachten. Zij vragen ons: kunnen wij maandag aan de slag? Welnu, dat is afhankelijk van het besluit dat de Staten straks nemen. Wordt het voorstel aangenomen, dan zullen er al in verband met de begroting voor 2015 prestatieafspraken moeten worden gemaakt. Wij zullen die vervolgens aan de Staten doen toekomen, zoals wij dat steeds hebben gedaan en zullen blijven doen. Daarmee wordt niet gewacht tot 2016. Op dat moment kan wel worden teruggekeken, in de zin van: kunnen wij hierover tevreden zijn?

De heer **Muste** (NZ). Voorzitter. De problemen die met instellingen en frictiekosten ontstaan, zijn mijns inziens terug te voeren op het sociaal statuut. Ik zie dat statuut als een erg luxe voorziening. Ik wijs erop dat op dit moment de rijksambtenaren een veel mindere regeling hebben dan nu voor de provincie en de gelieerde instellingen geldt. Wordt het niet tijd om daar eens kritisch naar te kijken? Als dit wordt herzien, kunnen in de toekomst een hoop frictiekosten en problemen worden voorkomen.

De heer **De Reu** (GS). Voorzitter, ik wacht de voorstellen van de fractie van Natuurlijk Zeeland af met betrekking tot de arbeidsvoorwaarden en de rechtspositie van het provinciale personeel. Collega Van Heukelom is hiermee op het landelijke niveau bezig, in het kader van de CAO-onderhandelingen, maar dat proces is geen onderdeel van het onderhavige voorstel.

De heer **Muste** (NZ). Voorzitter, zal ik de heer Reu de huidige regelingen voor de rijksambtenaren geven? Dan heeft hij meteen een goed inzicht...

De heer **De Reu** (GS). Ja, maar ik kan u nog méér regelingen laten zien. Daarover heb ik ook in de commissie al iets gezegd. Ik denk aan de regelingen die bij Philip Morris en andere bedrijven worden getroffen. Als dát als norm wordt genomen, zijn wij er nog niet, voorzitter. Dan gaan wij het niet redden met 4,5 miljoen. Ik vind het nogal gemakkelijk om dit uitsluitend te koppelen aan regelingen voor rijksambtenaren. Wij hebben nu te maken met de rechtspositie van mensen die bij ons in dienst zijn. Daar moeten de bestuurders mee dealen en wat dat betreft gaan wij --in verband met de kosten die dit met zich brengt-- uit van maximaal 4,5 miljoen. Nemen de Staten in deze zin een besluit, dan gaan wij hiermee aan de slag.

De heer **Haaze** (PVV). Voorzitter. Ik meen dat de gedeputeerde heeft gesteld dat het vertrouwelijk ter inzage gelegde stuk ook informatie bevat waarvoor geen geheimhouding geldt. Is deze conclusie juist?

De heer **De Reu** (GS). Dat klopt. Er zijn onderdelen, bijvoorbeeld met betrekking tot totaalbedragen, die niet geheim zijn. Daarnaast zijn er onderdelen die wél geheim zijn omdat ze te herleiden zijn naar individuele regelingen. Ik denk dat de bestuurders gelijk hebben als zij stellen dat deze onderdelen geheim moeten zijn. Wij kunnen wel allerlei zaken gaan "weglakken", maar zoals het onderhandelingsresultaat er nu ligt, is het te herleiden naar persoonlijke regelingen. Men zal kunnen begrijpen dat in deze bijlage niet elke komma en elk punt geheim is.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Is mijn conclusie juist dat de gedeputeerde heeft toegezegd dat frictiekosten nauwgezet zullen worden gecontroleerd voordat er tot betaling wordt overgegaan? Kan de gedeputeerde, ter voorkoming van misverstanden, nog even uitleggen wat precies onder frictiekosten wordt verstaan?

De heer **De Reu** (GS). Ik heb al in de commissie gezegd, voorzitter, dat "frictiekosten" op zich niet bestaan. Zoekt men dit begrip in het woordenboek op, dan vindt men het niet. Het woord "frictie" staat er wél in, en de betekenis ervan is: wrijving. Er ontstaat wrijving op het moment dat je instellingen de opdracht geeft om per jaar 2 miljoen te bezuinigen. Ze geven aan dat ze er niet aan kunnen ontkomen om mensen te ontslaan en op materiële kosten te bezuinigen. De verwachting is dat het daarbij gaat om een niveau van ongeveer 10%. Tegen die achtergrond ontstaat er frictie

tussen de huidige en de gewenste situatie, en dat kost wat.

De heer **Werkman** (VVD). Voorzitter. De gedeputeerde heeft in verband met onze woorden over de geheimhouding gesproken over "eenvoudige aanpassingen", maar wij hebben het gehad over "enkele aanpassingen". Hij heeft in dit verband verwezen naar het standpunt van de instellingen, maar ik hoop dat in het vervolg rekening wordt gehouden met de opmerkingen die hierover zijn gemaakt. Als de gedeputeerde zegt "dat zouden wij ook kunnen doen", zouden ook de instellingen het kunnen doen, en dat had dan waarschijnlijk een heel ánder debat opgeleverd.

Het is goed om te horen dat de gedeputeerde achter ons verhaal staat inzake de taakstelling met betrekking tot de markt, in relatie met de taakstelling van 2 miljoen. Dat tegenvallers moeten worden opgevangen met middelen uit de reserve, heb ik al in eerste termijn gesteld.

Vervolgens rijst nog de vraag of periodieke declaraties gefaseerd zullen worden uitbetaald, waarna aan de hand van een eindafrekening de definitieve provinciale bijdrage wordt bepaald. Daarop is mijns inziens de gedeputeerde nog niet ingegaan.

De heer **Haaze** (PVV). Voorzitter. De gedeputeerde heeft aangegeven dat niet alle informatie die onder geheimhouding aan ons is voorgelegd, geheim is. Dat vind ik jammer. Als ik in het desbetreffende stuk het een en ander lees over het pakket aan maatregelen, bepaalde toevoegingen en keuzes, rijzen er bij mij vragen. Echter, omdat de gedeputeerde geen zin had om te knippen en te plakken --ik chargeer nu-- of omdat het met lakken onduidelijk zou worden, is nu het héle stuk in dit debat niet te gebruiken. Dat vind ik jammer. Het leidt tot een bepaald zweem, in de zin van: jongens, doe het maar onder geheimhouding want dan krijg je er geen lastige vragen over. Wellicht is dat helemaal niet zo, maar die sfeer hangt nu toch boven tafel.

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. Frictie betekent wrijving, zo stelt de gedeputeerde. Ik heb geleerd dat, als er ergens wrijving optreedt, de dingen stroef gaan en dat je, als de dingen stroef gaan, moet smeren.

De heer **De Reu** (GS). Of ze gaan glanzen...

De heer **Van Dijen** (SP). Ik zou met betrekking tot dit dossier de combinatie "smeren" en "geld" niet willen maken...

Voorzitter. Ik begin met de enige door mij gestelde vraag die wél is beantwoord, namelijk die over het dekken van tegenvallers met middelen uit de reserve. Van de reactie van de gedeputeerde

krijg ik het idee dat in feite wordt gezegd: na ons de zondvloed; dat zien wij dan wel; als het dan op ons dak komt, pakken we het wel op. Voorzitter, dat vind ik jammer. Juist met betrekking tot dit dossier -er is al zoveel gebeurd en er is al zoveel discussie geweest-- moet je heel voorzichtig zijn en ervoor zorgen dat de nieuwe organisatie met die 4,5 miljoen uit de voeten kan en dat tegenvallers zoveel mogelijk worden uitgesloten.

Nog geen antwoord heb ik gekregen op mijn vraag of de gedeputeerde kan garanderen dat er geen vertrekpremies worden uitbetaald aan topfunctionarissen, zoals Boerma en Van Leersum. Het laatste dat wij straks moeten hebben, is dat er in het maatschappelijke veld commotie ontstaat over de hoogte van vertrekpremies van bepaalde hoge functionarissen, directeuren. Graag verkrijgen wij wat dit betreft een garantie van de gedeputeerde.

Voorzitter. Het klinkt in het amendement heel positief: "meevallers in de frictiekosten worden niet herbested maar direct in mindering gebracht op de bijdrage van de provincie", maar je kunt het ook andersom benaderen. Juist als een organisatie geld krijgt om frictiekosten te kunnen betalen en weet dat een eventueel overschot moet worden terugbetaald, zal men wellicht geneigd zijn om alles op te maken. Een overschot wordt dan niet gebruikt om met betrekking tot het nieuwe platform tot een goede bedrijfsvoering te komen. In die zin zou het amendement een averechts effect kunnen hebben.

De heer **Babijn** (CDA). Voorzitter. Ik dank de gedeputeerde voor de gegeven antwoorden en de wijze waarop hij een en ander uiteen heeft gezet. Ik hoop dat men nu met dit proces op de goede weg voort kan gaan.

Verder neem ik aan dat het college ons actief zal blijven informeren, vóór de statenvergadering van 14 november, waarin Najaarsnota en begroting worden behandeld. Ik neem aan dat wij dan kunnen beschikken over de prestatieafspraken. Daar wil ik de gedeputeerde aan houden.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Ook wij danken de gedeputeerde voor zijn beantwoording.

Wij vinden de toezegging van de gedeputeerde in verband met eventuele meevallers voldoende en zien in het amendement geen toegevoegde waarde. Op een later moment zullen wij nagaan in hoeverre het nakomen van prestatieafspraken is geborgd.

De heer **De Reu** (GS). Voorzitter. In antwoord op de in tweede termijn door de VVD-fractie gestelde vraag merk ik het volgende op.

De directies gaan nu aan de slag om met hun mensen het hele pakket van maatregelen aan de orde te stellen. Ik kan niet voorspellen in welk tempo welke onderdelen daarvan aan bod komen.

In de loop van dit jaar, voorafgaande aan de beoogde fusiedatum 1 januari 2015, zal een en ander zijn beslag krijgen. Echter, ik kan mij voorstellen --maar het heeft geen deel uitgemaakt van het overleg dat ik met de bestuurders heb gehad-- dat men, als een bepaald onderdeel aan uitvoering toe is, tegen ons zegt: wat dit onderdeel betreft zijn wij eruit en daarvoor dienen wij nu een declaratie in, waarbij wij uitleggen waarvoor het geld bestemd is. Vervolgens kan het college daarmee instemmen en worden de Staten daarover tussentijds geïnformeerd. Ik kan wat dit betreft niets voorspellen. Het is ook mogelijk dat de directies tot de conclusie komen dat er sprake moet zijn van een totaalpakket dat bijvoorbeeld op 1 december gereed moet zijn, zodat men bij wijze van spreken op 2 december naar ons toe komt.

Wij blijven onze projectorganisatie in stand houden, voor het hele traject, tot 1 januari 2015. Wij zullen nader met de directies communiceren over de wijze waarop een en ander precies gaat, maar het uitgangspunt is dat zij komen met een concreet kostenoverzicht op grond van het totaal van het pakket, of met onderdelen. Daar kunnen wij dan al of niet mee akkoord gaan, binnen de maximering die de Staten vaststellen. Wij zullen de Staten hierover informeren. Het is mogelijk dat op enig moment blijkt dat het om minder gaat dan de 4,5 miljoen. Het zij dan zo.

Door de SP-fractie is gesproken over topfunctionarissen, en daarbij zijn twee namen genoemd: Boerma en Van Leersum. Ging het in het geval van Boerma niet om 1,5 miljoen? Lijkt me niet, voorzitter, dat wij dat moeten doen, van die 4,5 miljoen... Als met topfunctionaris wordt bedoeld op de directeur, komt bij mij de gedachte op dat de SP-fractie mij van allerlei dingen beschuldigde toen ik het vorige jaar daarover een brief had geschreven. Niettemin was die brief volstrekt duidelijk: dit zou geen deel kunnen uitmaken van de frictiekosten. En dat weet men, voorzitter.

De heer Babijn, die in tweede termijn heeft gesproken over de actieve informatieplicht, zou ik willen zeggen: u kent mij en u weet hoe actief ik wat dit betreft ben... Die toezegging kan ik dus gemakkelijk doen.

Het amendement nr. 3 van de leden Hijgenaar en Aalfs wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van D66, de PVV, de PvZ en NZ voor dit amendement hebben gestemd.

Het statenvoorstel wordt bij handopsteken aangenomen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, de PvdA, D66, GL, het CDA, de VVD, de CU, de SGP en de PvdZ voor dit voorstel hebben gestemd.

31. Statenvoorstel Tour de France 2015 (ONTW-156)

De heer **Markusse** (PVV). Voorzitter. Toen mijn fractie hoorde van een mogelijke Tour de France-etappe in Zeeland, op 5 juli 2015, was haar reactie gemengd. Wat gaat dit de provincie kosten in een tijd waarin de mensen gebruik moeten maken van voedselbanken en de rijen daarvoor steeds langer worden? Wat is het voorstel van GS?

Het college stelt voor om een garantstelling te verstrekken van een half miljoen, als voorfinanciering. De provincie wil steun verlenen aan topsportevenementen met een bovenregionale uitstraling, in sporten waarin Zeeland goed is of sporten die bij Zeeland horen, zoals wielersport, water- en strandporten.

Voorzitter. De vraag is of er sprake is van een bovenregionale uitstraling en ons inziens is het economisch positieve effect voor Zeeland in theorie nul. En of de wielersport bij Zeeland hoort? In elk geval kunnen wij genieten van het in waaiers rijden en het uitbollen voor de wind. Helaas is er te weinig vals plat.

Wat het financiële aspect betreft blijkt dat voldoende bedrijven intentieverklaringen hebben getekend. Het totaal aan toezeggingen is ruim voldoende voor het dekken van het genoemde half miljoen. Men denkt enorme multiplier-effecten te kunnen genereren in de horeca, naast enorm veel media-aandacht.

Dit alles overziend, voorzitter, kunnen wij dit voorstel van harte ondersteunen. Onze aanvankelijke scepsis is geheel verdwenen.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter. De Tour de France komt naar Zeeland. De SP-fractie gelooft best dat, wanneer de televisieregie mooie plaatjes maakt, dat goed kan zijn voor Zeeland en zijn toeristische sector. Immers, Zeeland is mooi en kan zichzelf verkopen.

Voorzitter. Als de winst uiteindelijk bij het bedrijfsleven terechtkomt, vindt mijn fractie het niet meer dan logisch dat het bedrijfsleven ook de kosten betaalt. Die boodschap is door méér partijen afgegeven en de gedeputeerde heeft daarnaar geluisterd. Hij is teruggekomen met een bedrag dat hoger is dan het bedrag waarvoor de provincie zich vandaag garant stelt.

Niettemin heeft mijn fractie, gelet op de zuiverheid van de discussie, nog een aantal vragen. Zijn inmiddels de contracten met de

bedrijven getekend? Zijn hierbij bedrijven betrokken, waarvan de provincie aandeelhouder is? Met andere woorden: zouden die bedrijven, als ze hieraan niet zouden bijdragen, het desbetreffende bedrag als dividend kunnen uitkeren? Zitten er instellingen bij die door de provincie worden gesubsidieerd?

Als het bedrag dat bijeen wordt gebracht, hoger is dan nodig is --dat is volgens onze gegevens het geval-- wil het college dan de toezegging doen dat de 75.000 euro, benodigd voor de Eneco-tour, niet nodig is om de Tour de France te organiseren?

Afhankelijk van de door het college te geven reacties zal mijn fractie haar standpunt bepalen.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Ik mis in dit voorstel de mededeling dat de intentieverklaringen van bedrijven zijn vervangen door concrete overeenkomsten. Tegen die achtergrond is het wellicht handig dat het dictum van het voorstel wordt gewijzigd. Immers, daarin wordt nu gesproken over "voorfinanciering" en in mijn ogen zou dat niet nodig moeten zijn wanneer het bedrijfsleven hierover inderdaad zo enthousiast is. Zekerheid is er nu niet en de vraag rijst wanneer er zekerheid wordt geboden over de bedragen. Wordt er besloten overeenkomstig datgene wat nu in het dictum staat, dan komt dat neer op een blanco cheque. Immers, dan moet maar worden afgewacht of de bijdragen ook echt binnenkomen.

De Tour de France is doorgaans een feestje voor "bobo's"; dat is althans de mening van GroenLinks. Daarom doen wij de suggestie om ook bijzondere doelgroepen een plaatsje te geven bij dit evenement, zoals ook gebeurt bij bijvoorbeeld Concert af Sea; 700 kinderen mochten een concert bijwonen. Misschien is het ook een goed idee om Joannathan Duinkerke --wellicht herinnert men zich hem-- uit te nodigen. Hij glipte bij de Giro naar binnen en reed een poosje mee. Hij kreeg niet alleen landelijke bekendheid maar ook een bezoekje van de politie... Misschien kunnen wij dat een beetje goedmaken door hem uit te nodigen, zodat hij dit evenement als "bobo" kan bekijken.

De heer **Van Burg** (SGP). Voorzitter. Voor ons ligt het voorstel inzake een garantstelling van een half miljoen voor het mogelijk maken van de komst van de Tour de France naar Zeeland. Mijn fractie is van oordeel dat topsport niet met overheidsgeld moet worden betaald. Wij zien in topsport een aspect van mensverheerlijking en dat past ons niet, zo is onze overtuiging.

Naast deze mening dienen wij dit voorstel ook op inhoudelijke deugdelijkheid te beoordelen. Daarbij rijst de vraag of concrete toezeggingen van bedrijven binnen zijn en of --als er meer geld binnen is gekomen dan nodig is-- de provinciale bijdrage kan worden verminderd.

Overigens, voorzitter, vinden wij het knap van de gedeputeerde dat hij door middel van deze constructie zoveel geld uit het bedrijfsleven haalt voor een gebeurtenis. Wat ons betreft verdient dit navolging voor zaken, niet zijnde topsport.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Wij vragen de gedeputeerde om uit te leggen wat de intentieverklaringen van het bedrijfsleven nu precies waard zijn. Stel nu eens --het kan gebeuren-- dat er iets met een "toezegger" gebeurt... Gaat het om voorlopige contracten waarin clausules zijn opgenomen die het financiële risico voor de provincie zo gering mogelijk maken? Overigens bedoel ik dit niet negatief. Immers, een toezegging is een toezegging, ook in juridische zin.

Ook wij hebben er waardering voor dat de gedeputeerde erin is geslaagd om dit fantastische evenement naar Zeeland te trekken. Dat geldt in het bijzonder voor de wijze waarop hij met het bedrijfsleven is omgesprongen. Dat verdient alle lof.

Voorzitter. Onder het onderdeel "wat mag het kosten" wordt gesteld: "Gezien de bereidheid van het bedrijfsleven om mee te werken aan het evenement gaan wij er vooralsnog van uit dat er geen extra provinciale autonome middelen beschikbaar moeten worden gesteld.". Ik vraag aandacht voor het woord "vooralsnog". Wat betekent dit nu precies?

De heer **De Reu** (GS). Voorzitter. Het is prettig om te horen dat mensen met aanvankelijk scepsis van mening kunnen veranderen. Ik doel nu op de fractie van de PVV. Ik meende een kenner in het betoog van de heer Markusse te ontdekken, waar hij sprak over wind en waaiers.

Voorzitter. Tijdens de avond voor de beoogde sponsors hebben wij een intentieverklaring gepresenteerd waarin concreet staat wat het bedrijf toezegt en wat het bedrijf daarvoor terugkrijgt. Wij hebben die verklaringen van al die bedrijven ontvangen en wij hebben de tekst ervan laten toetsen door onze juristen. Zij hebben hierover gezegd: dit is gewoon een overeenkomst. Dat neemt niet weg dat wij wat specifiek, in de vorm van een contract, nadere voorwaarden willen uitwerken. De conclusie kan zijn dat de toezeggingen nu zwart op wit staan, dat de verklaringen zijn ondertekend en juridische geldig zijn.

Stel nu eens dat er iets met een van de bedrijven gebeurt, nog vóór er is betaald. Voorzitter. Wij gaan die betaling zo snel mogelijk regelen. Sommige bedrijven, de wat kleinere, willen in twee keer betalen, in 2014 en in 2015. Dat vinden wij geen probleem. Er kan natuurlijk altijd iets gebeuren met een bedrijf, maar ik voorzie niet dat in verband met een bijdrage van ongeveer 75.000 euro een bedrijf als Dow failliet gaat... Ik heb er dus alle vertrouwen in.

Gevraagd is of de provincie van bijdragende bedrijven aandeelhouder is. Ja, voorzitter; dat geldt voor DELTA. Dat bedrijf heeft aangeboden --zoals het dat ook voor Concert at Sea doet-- om het geheel te verzorgen met elektriciteit, water, internet enz. Er zullen zo'n 3.000 journalisten aanwezig zijn, en dat kost nogal wat. Wij zijn dus blij met het feit dat DELTA dit doet en dat ons eigen energiebedrijf er op deze manier voor zorgt dat deze gebeurtenis in Zeeland kan plaatsvinden.

Zijn er bij de sponsors instellingen die door de provincie worden gesubsidieerd? Neen, natuurlijk niet, voorzitter. Ik voeg hieraan toe dat wij geen bedrijven subsidiëren. Het is mogelijk dat hier en daar ooit eens een innovatieproject is gesubsidieerd, maar dat kan ik nu niet overzien. Het zijn allemaal bedrijven die hun eigen inkomsten genereren.

Voorzitter. Het college vraagt de Staten nu om in te stemmen met een garantie in verband met de overeenkomst die wij inmiddels hebben getekend. Wij hebben in verband hiermee een geheime commissievergadering belegd. Die geheimhouding zal worden opgeheven; dat komt er aan. Ik heb bij die gelegenheid gevraagd of men ermee kon instemmen dat wij de overeenkomst gingen ondertekenen. Een en ander was geheim vanwege het feit dat wij de presentatie hiervan wilden koppelen aan de bijeenkomst in het kader van de Four Freedoms Awards, de aanwezigheid van de koning en de directeur van de Tour de France. Meer was het niet, minder ook niet.

Wij hebben het contract dus getekend, en wij hebben al een rekening binnen, terwijl wij nog niet de bedragen hebben van de bedrijven die de intentieverklaring hebben getekend. Wij moeten nu als de gesmeerde bliksem een hele projectorganisatie, een begroting enz. opzetten. Dat werd pas mogelijk nadat het contract was getekend. Overigens, wij hebben niet het volledige bedrag betaald, maar een voorschot daarop, inherent aan het gestelde in het contract dat wij met de ASO hebben gesloten. Het gaat om 500.000 euro.

Voorzitter. Wij zijn volop bezig om voor dit evenement een totale projectbegroting op te stellen. Dat gaat niet meer lukken vóór het reces. Het ministerie van VWS subsidieert dit soort evenementen, zij het onder bepaalde voorwaarden. De startplaats Utrecht doet een beroep op deze subsidiemogelijkheid, en dat doen wij ook. Binnenkort treden wij in overleg met de gemeente Utrecht om na te gaan of wij gezamenlijk een aanvraag kunnen indienen of dat wij dat afzonderlijk moeten doen.

Nogmaals, wij moeten een totale begroting opstellen. Wij zijn er natuurlijk niet met die 500.000 euro. Wij gaan met en voor onze sponsors allerlei activiteiten organiseren waardoor datgene wat in de intentieverklaring is beloofd, wordt waargemaakt.

Wij weten op dit moment niet wat daar bovenop nodig zal zijn om de gehele route veilig te maken. Er zal stellig hier en daar een verkeerszuil moeten worden verwijderd enz. Dat moet na afloop weer worden hersteld. Ook Rijkswaterstaat en het waterschap hebben aangeboden om in dat verband in natura een bijdrage te leveren, maar hoe precies en hoeveel... Wij moeten met de veiligheidsmensen van de Tour de France de route nog scannen om na te gaan wat nodig is. Kortom, wij hebben nog veel werk te verzetten om tot een goede begroting van kosten en inkomsten te komen. Pas wanneer wij de totale begroting rond hebben, kan worden nagegaan of uit ons reguliere sportbudget nog middelen nodig zijn.

Voorzitter. Er is voorts gesproken over de Eneco-tour in 2015. Wij hebben daarvoor geen contract. Wél was hiervoor een post begroot, zulks in het kader van de topsportevenementen. Wij hebben dat in de afgelopen periode voor de Staten inzichtelijk gemaakt. Welnu, wij hebben de organisatoren van deze tour gezegd: rekent u er niet op dat u hier in 2015 iets met onze middelen kunt organiseren; wij gebruiken, eventueel, dat geld voor de Tour de France of voor andere topsportevenementen.

Mevrouw **Van Unen** (SP). U haalt de middelen uit het reguliere budget en dus behoeft u in feite niet meer naar ons toe te komen. Als wij vandaag met dit voorstel instemmen, gaan wij akkoord met de garantstelling, maar eigenlijk zouden wij iets te vertellen willen hebben over het eigen geld dat de provincie hierin gaat steken.

De heer **De Reu** (GS). Dat hééft u ook te vertellen want dat heeft u vastgelegd tot en met 2015. Ik informeer u over datgene wat u heeft vastgelegd in het totale budget voor topsportevenementen. Wat dat betreft heeft u een bedrag van 75.000 euro kunnen zien, bestemd voor de Eneco-tour. Als we dat niet doen en het geld ergens anders voor bestemmen, past dat in financiële zin binnen het door de Staten aangegeven kader. Inderdaad behoeven wij hiervoor niet naar de Staten terug te gaan, maar ik geef actief informatie zodat de Staten weten hoe wij dit willen gaan doen.

Voorzitter. Is de Tour de France iets voor bobo's? Dat is óók het geval, maar ook aan de hand van documentaires blijkt dat heel veel mensen de Tour de France bezoeken. Ook dit jaar is dat weer het geval; aanstaande zaterdag gaat het spektakel beginnen. Welnu, er kunnen heel wat mensen langs de route van Utrecht naar Neeltje Jans gratis en voor niks van de Tour de France genieten. Bovendien: zoveel bobo's zijn er niet in Nederland. Niet iedereen kan bij de start- en finishstreep staan, maar de Tour de France-organisatie biedt aan de éne kant van de streep gereserveerde plaatsen voor sponsors en relaties,

en aan de andere kant een vrij vak voor het publiek. Je moet wél heel vroeg komen wil je aan de finishstreep kunnen staan. Dat de VIP's van de sponsors iets apart doen en dat daar niet iedereen naar toe kan, dat is logisch.

Ook de provincie wordt beschouwd als sponsor. De heer Harpe doet de suggestie om iemand uit te nodigen en die suggestie neem ik mee. Wij hebben al een lijstje van mensen die hiervoor graag door de provincie zouden worden uitgenodigd. Dat wordt nog heel wat... Ik kan nu geen toezegging doen, maar ik vind het een aardige suggestie.

Uiteraard, voorzitter, respecteren wij de benadering van de SGP-fractie waar het om topsportevenementen gaat. Het blijkt mogelijk te zijn om een enkele keer bij het bedrijfsleven een aanzienlijk bedrag op te halen. Dat zou ik ook graag willen doen, mijnheer Markusse, voor de voedselbanken, maar ik heb het vermoeden dat ik daarvoor bij de bedrijven niet een dergelijk bedrag zou kunnen ophalen.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter. Komt het college met de op te stellen begroting naar de Staten toe? Krijgen de Staten nog een moment om na te gaan of er al dan niet autonoom geld bij betrokken is? Voor ons is dit een cruciaal punt. Wij zijn geneigd om akkoord te gaan met de garantstelling, maar voor ons is de vraag van belang of er eigen geld in gaat zitten.

De heer **De Reu** (GS). Wat ik heb gezegd en wat er geschreven staat, dat is het eigen geld dat hierin gaat zitten. Het geld komt uit reguliere sport- en promotiebudgetten en daarbij blijven wij binnen de door de Staten gestelde kaders. Er komt verder niets bij. Die opdracht heb ik niet van de Staten gekregen en ik heb aan de hand van gesprekken in de wandelgangen begrepen dat wij daar ook niet mee moeten aankomen. Dat doen we dus ook niet.

Overigens mag men alles zien. Binnenkort wordt via het SIS de informatie verstrekt die wij de sponsors geven. Ik denk aan kengetallen met betrekking tot televisie-uitzendingen, economische spin-off enz. Wij willen ook wat dat betreft volstrekt transparant zijn.

Het voorstel wordt bij handopsteken aangenomen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PvdA, de SP, GL, D66, het CDA, de VVD, de PVV, de CU, NZ en de PvZ voor dit voorstel hebben gestemd.

32. Brief GS van 1 juli 2014 over het fietsvoetveer (14010204)

De heer **Van der Maas** (SGP). Voorzitter. De SGP-fractie is blij dat er vandaag gelegenheid is om over deze brief te spreken. Die brief zou anders in september worden behandeld door de commissie E&M. In de brief wordt aangegeven dat het college al met de uitwerking van een en ander aan de slag wil en daarom is het beter om hierover vanmiddag even te spreken. Vandaar het verzoek van de SGP-fractie om deze brief vandaag te behandelen. Graag breng ik vier punten naar voren.

Het eerste betreft het onderbrengen van het fietsvoetveer bij de provinciale organisatie omdat niemand naar aanleiding van de concessie heeft ingeschreven. Er zijn als gevolg daarvan maar twee oplossingen en uiteindelijk wordt ervoor gekozen om het fietsvoetveer onder te brengen bij de eigen provinciale organisatie. Waar wij weinig inzage in hebben --het gaat om een nogal korte brief-- is in de risico's die deze keuze met zich meebrengt.

In de tweede plaats wordt in de brief gesteld dat het om een tijdelijke periode gaat. Dat begrijpen wij, maar over welke periode spreken wij?

Ten derde rijst de vraag wat er gebeurt wanneer wij op termijn geen andere partij kunnen vinden die uiteindelijk wél inschrijft. Wij hopen natuurlijk dat er op termijn wel marktpartijen zijn die het fietsvoetveer willen exploiteren.

Ten slotte leggen wij het college de vraag voor wat de doorslaggevende voordelen van de nu gekozen optie zijn, vergeleken met de optie-NV Westerscheldetunnel.

De heer **Markusse** (PVV). Voorzitter. Wij zien het voorstel met betrekking tot het fietsvoetveer in september tegemoet; wij wachten het af. Blij zijn wij met de mededeling dat de kosten blijven binnen het budget dat de provincie hiervoor heeft vastgesteld. Voorts vragen wij ons af of het college een constructie kan bedenken waarbij geen BTW of vennootschapsbelasting behoeft te worden betaald.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Wij hebben ons wat verbaasd over het verzoek om vanmiddag over deze brief te spreken. Immers, de behandeling daarvan is voor de commissie geagendeerd. Op grond van de nu beschikbare informatie komen wij tot de conclusie dat wij eigenlijk helemaal niets kunnen. Immers, de nu voorgestelde oplossingsrichting is een keuze van het college. Er worden geen argumenten aangevoerd om duidelijk te maken op grond waarvan men deze keuze heeft gemaakt. Er wordt gewoon gezegd: dit is de beste keuze en wij willen deze oplossingsrichting verder onderzoeken. De vraag of hiermee de beste afweging wordt gemaakt, kunnen wij niet beantwoorden. Er is ook geen business case.

Wij zien niet in, voorzitter, waarom wij nu in deze richting zouden moeten bewegen. Voordat er meer duidelijkheid komt, kunnen wij in feite helemaal geen besluit nemen, zelfs niet het besluit om tegen het college te zeggen: kijkt u maar of deze richting goed is. Wij verlangen écht meer houvast dan alleen datgene wat in deze brief wordt gesteld.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Ik sluit mij aan bij de heer Colijn.

De heer **Van Geesbergen** (VVD). Voorzitter. Een feit is dat er geen partij te vinden is voor het exploiteren van het fietsvoetveer. Tijdens de vorige statenvergadering heb ik al gezegd dat wij het als een ereschuld beschouwen dat dit veer blijft varen. Dat is immers gekoppeld aan de Westerscheldetunnel. De insteek is dus duidelijk.

Gesproken wordt nu over onderbrengen bij de eigen provinciale organisatie, over een dochteronderneming. Er is een budget en er zijn inkomsten beschikbaar. Voorzitter, wat kan de provincie nu wél met deze middelen wat een ondernemer, die zich bezighoudt met vervoersprojecten, niet kan? De schepen zijn van ons en ik meen dat ook het onderhoud voor onze rekening komt. Wat zijn nu de risico's die wij hiermee lopen en wat zijn de risico's die de vervoerder altijd heeft gedragen? Kan de provincie deze veerdienst uitvoeren voor het bedrag dat beschikbaar is? Zo ja, waarom kan de provincie dat dan wél en kunnen vervoersbedrijven het niet?

Voorzitter. Kan het inschakelen van het Zeeuwse nautische bedrijfsleven bijdragen aan een goed exploitabele veerverbinding? Is het college bereid om dit te onderzoeken?

De heer **De Kaart** (PvdA). Voorzitter. Ook wij waren wat verbaasd over het feit dat deze kwestie voor vandaag op de agenda werd geplaatst. Immers, dit zou in september aan de orde worden gesteld in de commissie.

Het college wil de mogelijkheid onderzoeken om dit in eigen beheer te gaan doen. Wij waren voornemens om de uitkomsten daarvan af te wachten om vervolgens te besluiten. Ook wij zijn van mening dat er nu te weinig informatie beschikbaar is om een besluit te kunnen nemen. Ik ben benieuwd naar de beantwoording van de nu gestelde vragen.

Mevrouw **Meulenberg-op 't Hof** (CDA). Voorzitter. Komt deze kwestie nu wel of niet in september aan de orde in de commissievergadering? Het moest nu naar voren worden gehaald, kennelijk om de voortgang te bevorderen, maar ik neem aan dat hierover in september wordt gesproken, aan de hand van een uitgebreid voorstel waarin aandacht wordt gegeven aan de voors en tegens waarover

ook anderen al hebben gesproken. Het is inderdaad heel moeilijk om hierover nu al een besluit te nemen.

De heer **Babijn** (PvZ). Voorzitter. Als de kosten worden gedekt met middelen uit de bestaande budgetten, zou de voorgestelde opzet kunnen gaan ten koste van de vaarfrequentie. Komt er nog een moment waarop de Staten eventueel kunnen besluiten om hiervoor extra budget toe te kennen?

De heer **Van Tilborg** (SP). Voorzitter. Vanochtend heb ik al gezegd dat mijn fractie heel positief staat tegenover de mogelijkheid om het fietsvoetveer in eigen beheer te nemen. Ik hoop dat in de praktijk zal blijken dat deze opzet ook voor de langere termijn gunstig uitpakt, met name voor de reizigers. Daar gaat het toch om.

De heer Van Geesbergen vraagt zich af: waarom zou de provincie dit wél kunnen, en een bedrijf niet? Dat lijkt mij simpel, voorzitter. Immers, laat men het aan de markt over dan komt er een aspect bij: winst maken. Welnu, dat hoeft de provincie niet.

De heer **Van Heukelom** (GS). Had ik die brief maar niet gestuurd...

Voorzitter. Allereerst onderstreep ik dat wij wat dit onderwerp betreft heel veel haast hebben. Als wij straks helemaal niets hebben, kan het fietsvoetveer immers niet varen. Moeten wij doorgaan met Veolia, dan kost ons dat veel geld. Ik heb bekend gemaakt wat men vraagt: 1,4 miljoen.

Aanvankelijk hadden wij vier sporen: de Westerscheldetunnel, een eigen organisatie, Connexxion en het Zeeuws nautisch bedrijfsleven. Wij hebben de laatstgenoemde optie onderzocht. De vraag is gesteld of dit bedrijfsleven wat meer zou kunnen toevoegen. Welnu, in dit stadium nog niet. Er zijn ook anderen die willen helpen, en misschien komt dat later nog in beeld.

Wij hebben er met de NV

Westerscheldetunnel heel lang over gesproken. Het gaat om een in juridische zin heel ingewikkelde zaak. Zelf ziet men zich al geplaatst voor grote opgaven en men vraagt ons: waarom kom je nu bij óns? Het kost extra geld en er komt een laag tussen in de vorm van een BV. Al pratend, ook met juristen, kwam men tot de conclusie dat het beter was om te kiezen voor de optie waarover wij nu spreken, ook omdat wij in de komende periode moeten komen tot een nieuwe visie op het fietsvoetveer. Al met al hebben wij gezegd: wij kunnen het beter zelf doen. Iedereen was het daarover eens.

Vervolgens rijst de vraag: moet er sprake zijn van een BV of wordt het een eigen provinciale afdeling? Wij hebben ons uitgesproken voor de eerste mogelijkheid, hetgeen te maken heeft met het personeel. Ik herinner eraan dat de wetgeving

voorziet in uitstel gedurende twee jaar. Daarna moet ik wél de markt op, en dan zou je zitten met een eigen afdeling die moet worden afgestoten.

Voorzitter. Alles wijst op de nu verwoorde optie, gelet op aspecten als sturing, verantwoordelijkheid en prijs-kwaliteitverhouding. Connexxion wilde ook wel helpen, maar bij die werkwijze was er toch een gat van tonnen. Daaraan kan worden toegevoegd dat wij geen winstoogmerk kennen. Is er iets aan de hand met betrekking tot de afvaarten of de boten, dan kunnen wij heel snel reageren. Wat gaat er met de aantallen passagiers gebeuren in relatie met de wegen N61 en N62? Je ziet nu dat die aantallen dalen. Als het je eigen organisatie is, kun je direct ingrijpen. Wordt er met een marktpartij een overeenkomst gesloten, dan gaat het minimaal om twee jaar. Gedurende die periode kunnen wij dan niets meer doen.

Wij moeten alle zeilen bijzetten om dit voor elkaar te krijgen, óók waar het gaat om de vaarfrequentie. Wij hebben bekeken wat de mogelijkheden zijn die wij kunnen beïnvloeden. Welnu, dat kan te maken hebben met die vaarfrequentie, met een paar centen op de prijzen enz. Ik ga dat allemaal nog uitwerken. Ook heb ik contacten met het ministerie van BZK. Natuurlijk zou een en ander in september aan de commissie worden voorgelegd, maar ik dacht: dat duurt wel bijzonder lang. Waarom zou ik datgene wat ik met het college had besproken, niet ook even aan de Staten voorleggen? Daar gaat het eigenlijk om.

Door de CU-fractie wordt gesteld dat er nu niets kan worden gedaan, maar als ik geen tempo kan maken en geen vertrouwen krijg, zet ik het stil en dan moeten de Staten eind december de consequentie aanvaarden dat er 1,4 miljoen bij moet worden betaald. Immers, dan gaan wij met Veolia verder. Ik zit gewoon klem en ik probeer uit die klem te komen, zodat deze voorziening voor de burgers in stand blijft bij een in financieel opzicht verantwoorde opzet.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. De gedeputeerde zegt dat hij "in de klem zit", maar daarmee zet hij ook óns in de klem. Laten we eerlijk zijn: wat nu wordt voorgesteld, is niet niks. Het gaat erom dat de risico's van deze opzet goed kunnen worden ingeschat. Daarvoor is wel wat méér nodig dan een briefje. Voor een goede taakvervulling hebben ook wij deskundigen nodig die wij kunnen raadplegen. Voorzitter, wat wil de gedeputeerde nu eigenlijk op dit moment van de Staten? Gaat het er puur om dat een en ander nu is meegedeeld en worden in september alle opties onderbouwd aan de Staten voorgelegd zodat er dan gefundeerd over kan worden gesproken en besloten? Of wil de gedeputeerde nu al, op voorhand, weten dat hij gesteund wordt op de weg die hij nu inslaat?

De heer **Van Heukelom** (GS). Het laatste, voorzitter. Wat de risico's betreft verwijs ik naar datgene wat de Staten mogelijk hebben gemaakt door 1,4 miljoen autonoom geld in de boten te stoppen. Wij zijn er samen voor verantwoordelijk. Hoe dan ook, ik kom er in september op terug.

De **voorzitter**. Ik constateer dat er geen behoefte is aan een tweede termijn.

Zonder handopsteken wordt besloten, de brief voor kennisgeving aan te nemen.

33. Brief GS van 1 juli 2014 over voortgang sanering Thermphos (14010225)

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. In deze brief geeft het college aan dat het met de Staten informatie wil delen waarover alleen in beslotenheid kan worden gesproken. Het zal geen verrassing zijn dat GroenLinks daarvan geen voorstander is. Sterker nog, wij willen dit niet voor onze verantwoording nemen.

Zo langzamerhand ontstaat er een grote kennisachterstand, niet alleen bij mij maar ook bij de Staten als geheel. Vandaar dat ik eerder artikel 44-vragen heb gesteld. Naar aanleiding van de uitspraak van de voorzieningenrechter heb ik daaraan twaalf vragen toegevoegd. Ik vind het opvallend dat ik zelf die uitspraak heb moeten opvragen om erachter te komen wat daar nu precies instaat. Dat weet ik inmiddels maar deze gang van zaken staat toch in schril contrast met de actieve informatieplicht die het college tegenover de Staten heeft.

Voorzitter. Ik kom tot de conclusie dat veel informatie die kennelijk in beslotenheid is gedeeld, inmiddels al gewoon openbaar is. Als ik de uitspraak van de rechtbank lees en daar het zesde verslag van de curatoren naast leg, wordt duidelijk dat daar heel veel in staat dat ons gewoon in het openbaar had moeten worden meegedeeld. Ik vraag daarom het college om nu geen beslotenheid toe te passen zodat wij nu gewoon in het openbaar een debat kunnen voeren op grond van beschikbaar gestelde informatie.

In de uitspraak van de rechtbank staan zaken die mijns inziens écht voor discussie vatbaar zijn. Zo wordt gesteld dat de provincie pas na wijziging ter zitting van de incidentele vordering, heeft gevorderd zich te mogen voegen in de rechtszaak. Voor zover ik weet is het zeer ongebruikelijk om zoiets ter zitting te doen, zij het dat wel voorkomt. In een zo belangrijke zaak kondigt men dit vooraf schriftelijk aan. Waarom is dit op een zo laat moment gebeurd?

Wat ik niet wist, is dat Thermphos in 2003 het terrein aan Zeeland Seaports heeft verkocht, zulks onder voorbehoud van het recht van erfpacht en het recht van opstal. Voorzitter. Is met opzet voor deze constructie gekozen om de bodemsanering nog wat ingewikkelder te maken? Waarom is toen voor die constructie gekozen, terwijl men wist dat dat risico's kon inhouden?

Voorzitter. Tussen partijen is discussie ontstaan over de vraag of de opruimkosten te kwalificeren zijn als boedelschulden. De curatoren zeggen dat ze het eigenlijk niet weten. Waarom is nu --in afwachting van de prejudiciële vraag die aan de Hoge Raad is voorgelegd-- de zaak toch doorgezet, zonder AJMG erbij te betrekken? Dan vraag je toch om moeilijkheden?

Voorts wordt een aantal rechtsoverwegingen vermeld. Daar ga ik niet gedetailleerd op in maar ze brengen mij tot de conclusie dat door deze forse uitspraak van de voorzieningenrechter de onderbouwing van het standpunt van de provincie zonder meer van tafel is geveegd. Zelden heb ik een rechtbank zó kritisch gezien. Dit moet het college toch aan het denken zetten, in de zin van: jongens, wat is hier aan de hand; lopen wij geen risico?

Voorzitter. De rechter-commissaris heeft in de beschikking van 16 mei 2014 onder meer gesteld dat er reeds een vaststellingsovereenkomst tussen curatoren, Zeeland Seaports en de provincie tot stand was gekomen. Ik herhaal: "16 mei", voorzitter, en de Staten worden op 16 juni geïnformeerd over het feit dat er een vaststellingsovereenkomst moet worden gesloten. Misschien praten wij over twee verschillende zaken, maar ik maak uit de woorden van de rechter-commissaris op dat die overeenkomst er al was.

Het is moeilijk om in deze kwestie informatie te verkrijgen. Ik zag zojuist op mijn iPad dat ik bepaalde informatie mocht inzien. Dat zal ik misschien doen, voorzitter; ik weet het niet. Ik constateer verder dat --als het om grote bedragen gaat en ik vraag of offertes ter inzage kunnen worden gelegd-- mij wordt gezegd: die hebben wij niet. Kennelijk liggen die stukken dan bij Zeeland Seaports. Als het om dergelijke bedragen gaat, waarvoor wij medeverantwoordelijk zijn, kan toch eenvoudig tegen Zeeland Seaports worden gezegd: stuur die dingen eens even op, want ook wij gaan erover?

Voorzitter. Er zijn nog bijzonder veel onduidelijkheden, hetgeen mij voorlopig tot de conclusie brengt dat wij een groot risico lopen en dat hier gewoon eens klip en klaar in het openbaar over gesproken moet worden. In de uitspraak van de rechter staat dat er mogelijk een volgend appel komt. Ik begrijp heel goed dat, als het om zulke juridische procedures gaat, adviezen en andere stukken op een bepaald tijdstip niet aan de waslijn gehangen mogen worden, maar wat ik absoluut niet

begrijp is dat deze kwestie met zoveel beslotenheid wordt behandeld. Daarmee worden in wezen de Staten buitenspel gezet. Ik voel mij wat dat betreft écht door het college tekort gedaan.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. Wat is datgene wat het college in beslotenheid met ons zou willen bespreken, in die termen dat ons duidelijk wordt gemaakt waarom dat in beslotenheid moet worden besproken? Welk belang wordt er geschaad wanneer wij daarover in openbaarheid besproken?

Voorts vraag ik mij af wat nu precies de situatie is nu de rechter de curatoren heeft verboden om met ons de overeenkomst inzake de 35 miljoen te sluiten. Ik zou bijna zeggen: verzin een list, Tom Poes. Of heeft Tom Poes wellicht al een list verzonnen?

De heer **Van Dijk** (PVV). Voorzitter. Op vrijdag 16 juni, tijdens onze vorige statenvergadering, heb ik in een schorsing, voorafgaande aan het besluit om in beslotenheid te gaan vergaderen over Thermphos, duidelijk gesteld dat wat mijn fractie betreft besloten vergaderingen alleen in uiterste noodzaak toelaatbaar zijn. Wij zijn die keer nog akkoord gegaan, zij het onder de voorwaarde dat op 4 juli, vandaag, volledige openheid zou worden geboden.

Het college stelt nu voor, vandaag de gevraagde openheid niet te geven maar om weer besloten te vergaderen. Welnu, voorzitter, mijn fractie ziet hiervoor geen enkele aanleiding. De curator heeft op 1 juli niet getekend en het laatste rechterlijke vonnis is ons inziens volstrekt duidelijk. De Zeeuwse burger heeft er nu recht op om te weten wat er aan de hand is. Over vier maanden loopt deze zaak al twee jaar, en het is werkelijk te gek voor woorden dat men geheimzinnig blijft doen over een debacle dat onze mooie provincie aan de bedelstaf zal brengen.

Nog eergisteren hebben wij een deskundige geraadpleegd. Zijn bevindingen, uitsluitend gebaseerd op openbare rapporten van de curator, zijn nog veel somberder dan wij al begin vorig jaar konden melden. Wij vroegen het college toen om een voorziening van 23 miljoen op te nemen in de jaarrekening-2012. Inmiddels moeten wij rekening houden met minimaal 38 miljoen en mogelijk zelfs aanzienlijk méér. Dit betekent voor elke Zeeuw, van baby tot en met 100-jarige, een bedrag van duizend euro of meer.

Voorzitter. Democratie heeft een nadeel en dat is dat men transparant moet zijn. Ik ben bang dat de verkiezingen, te houden in 2015, mogelijk eerder plaatsvinden dan dat er met betrekking tot dit dossier uitsluitel wordt verkregen. Misschien moeten wij er maar eens over na gaan denken om gebruik te maken van ons enquête recht.

De heer **Van Burg** (SGP). Voorzitter. Op pagina 2 van de brief, bovenaan, wordt gesteld dat de Staten op 16 juni hebben ingestemd met een overeenkomst. Voor zover ik weet, werd die beslissing in beslotenheid genomen, en weet dus niemand dat...

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter. Ik heb nog een vraag over bevoegd gezag en aansprakelijkheden in het kader van de kernenergiewetgeving. Ik leef in de veronderstelling dat de minister op dit punt bevoegd gezag is, maar in de voorliggende brief wordt aangegeven dat de provincie dat is. Ik verzoek de gedeputeerde om hierop in te gaan.

Voorzitter. Wat ik met mij voorgaande sprekers deel, is dat wij het zicht aan kwijt raken op het geheel. Ik heb er begrip voor dat sommige onderdelen in vertrouwelijkheid moeten worden gedeeld, maar wij komen er keer op keer niet aan toe om nou eens in openbaarheid het hele debat over Thermphos te voeren. Ik weet dat de vorige keer niet werd afgesproken dat het college op 4 juli openheid zou geven; gesteld werd: "zo snel als mogelijk, zo snel als het kan". Die nuancering is er dus, maar het lijkt mij toch goed om een moment te kiezen waarop aan de hand van al datgene wat aan informatie beschikbaar is en openbaar is, in het openbaar het debat wordt gevoerd. Wij weten dat wij het nu nog niet kunnen doen, maar het moment waarop het dan wél kan... Het is inderdaad mogelijk --zoals door anderen al is gesteld-- dat het nog maanden aanloopt. Wij weten niet wat op enig moment door de rechter wordt beslist, terwijl met betrekking tot de kosten van het beheer de teller doorloopt.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Voorzitter. Het is ook voor mijn fractie elke keer weer een worsteling wanneer zij voor de afweging wordt gesteld: wanneer wél geheimhouding en wanneer niet? Als ik de uitspraak lees naar aanleiding van het kort geding -het is ideaal dat in het kader daarvan alle feiten op een rij worden gezet-- is mijn conclusie dat er toch heel veel openbare informatie is. Het college vraagt de Staten nu om wederom, na afloop van deze statenvergadering, in beslotenheid te vergaderen, maar ook ik wil van de gedeputeerde horen wat daarvoor de redenen zijn. Nogmaals, er is al heel veel informatie openbaar.

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. Ook mijn fractie krijgt het idee dat er bij herhaling in beslotenheid wordt vergaderd terwijl de informatie die daarbij aan de orde komt, allang openbaar is gemaakt via andere gremia. Ik verwijs naar het faillissementsverslag van de curatoren en naar de uitspraak van de rechter. Ik onderstreep dat volksvertegenwoordigers in principe in het openbaar vergaderen. Er moeten echt zwaarwegende redenen zijn om in beslotenheid te

vergaderen. De vorige keer hebben wij daarmee ingestemd, zij het met pijn in het hart, maar wij zijn niet voornemens om dat opnieuw te doen.

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter. De Staten hóeven niet in beslotenheid te vergaderen. Het zijn de Staten die hierover gaan. Dat ik vraag om vergaderen in beslotenheid, is op dringend advies van onze advocaten. Of het terecht is... Ik heb inmiddels wel in de gaten dat de advocatuur geen exacte wetenschap is. Ik weet het dus niet, maar men heeft mij dit dringend verzocht. Ze hebben ook gezegd: als je die vragen van de fractie van GroenLinks in het openbaar gaat beantwoorden... Voorzitter, als gevolg van elke opmerking die je hierover in het openbaar maakt, kom je dadelijk jezelf tegen. En dan gaat het niet om een miljoen, maar over veel meer geld. Als de Staten nu zeggen dat zij dit niet doen...

Ook vanmiddag heb ik weer telefonisch vergaderd met de curatoren, Zeeland Seaports en ambtenaren. Er gaat wéér wat gebeuren... Misschien is het wel aardig om die door de heer Van Dijk bedoelde enquête te houden, zij het achteraf. Dan krijg je het héle dossier te zien, maar op dit moment denk ik: wat is dát nou weer? Er lopen verschillende procedures.

Ik hoor juristen zeggen: als je de uitspraak van de rechter goed leest, moet de conclusie zijn dat het klaar is. Onze advocaten hoor ik zeggen: dit is een bizarre uitspraak omdat die helemaal niet over de inhoud gaat, maar alleen over het proces dat de rechter-commissaris heeft gevolgd. Dáár gaat het over, en niet over de inhoud. Nogmaals, er zijn juristen die stellen dat het heel duidelijk is, maar dat geldt niet voor mij. En dan zit ik daar in "m'n uppie" in... Ik denk dan: ik volg de veilige weg.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). De vorige keer, voorzitter, verkeerden wij in dezelfde positie. Ook toen zei de gedeputeerde dat elk woordje juridisch werd gewogen, dat het gevaar dreigde dat wij juridische procedures zouden verliezen en dat er goed moest worden opgelet omdat het anders helemaal verkeerd zou kunnen gaan, ook wat de overeenkomsten betreft. Echter, de dag daarna volgde er een uitspraak van de kort geding-rechter, waarin álles werd vermeld, in openbaarheid.

De heer **Van Heukelom** (GS). Dat weet u niet.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Uw advocaten --laten wij het maar keihard zeggen-- hebben daar gewoon verloren. Ze hebben verweren gevoerd die zonder meer door de rechter van tafel zijn geveegd. We kunnen hoog of laag springen, maar in dit land is met betrekking tot juridische zaken de rechter gewoon de baas. De rechter heeft keihard gesteld dat de rechter-commissaris haar werk gewoon niet goed heeft gedaan. Een en ander wordt nu door de

rechtbank gecontroleerd. Voorzitter, koppelt de gedeputeerde dit dan niet terug naar zijn advocaten, met de mededeling dat er ook nog volksvertegenwoordigers zijn die in openbaarheid moeten vergaderen?! Wat zijn nu die verplichtende redenen?

De heer **Van Heukelom** (GS). Professor Reinout Vriesendorp, één van onze advocaten, hoogleraar in Tilburg, werkzaam bij De Brauw, zegt dat er sprake is van een bizar vonnis. Hij is het totaal met u oneens.

Voorzitter, Ik weet het niet --ik ben maar een "boeren-gedeputeerde"-- maar als ze mij waarschuwen en zeggen "kijk uit, jongen, want je gaat er aan", ga ik toch maar aan de voorzichtige kant zitten. Misschien is het allemaal niet nodig, maar ik durf gewoon niet met datgene wat ik de Staten aan informatie wil voorleggen, in de openbaarheid te gaan.

Er is gesteld dat er sprake is van een grote informatie-achterstand. Voorzitter, de één zegt dat hij alle informatie kan vinden in stukken van andere gremia, en de ander heeft het over informatie-achterstand. Dan denk ik, ja...

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Ik ben teleurgesteld door de beantwoording van de gedeputeerde...

De heer **Van Heukelom** (GS). Dat zal wel...

De heer **Harpe** (GL). ... met alle waardering, overigens. Hij gebruikt nu voor de tweede keer een argument dat er op neerkomt dat wij hier door advocaten worden geregeerd. Zij zeggen: dat moet je niet doen. Welnu, ik vind het in procedures als deze heel normaal dat tegenover de éne advocaat een andere staat. Als de argumentatie van het college is dat over een en ander niet in het openbaar mag worden gesproken omdat advocaten dat afraden, vind ik dat een heel slecht advies. Ik zeg niet dat het slechte advocaten zijn...

Ik voeg hieraan toe --ik verwijs naar mijn vraag nr. 10-- dat de voorzieningenrechter zo ongeveer de vloer aanveegt met de verdediging die namens de provincie is gevoerd. Dat komt niet echt lekker over, voorzitter. In het vonnis tref ik ten aanzien van bepaalde onderdelen argumenten aan --je mag aannemen dat dat waarheden zijn-- op grond waarvan ik tot de conclusie kom dat het niet echt slim is gespeeld. Zeggen de advocaten nu dat er niet in het openbaar over mag worden gesproken, dan denk ik dat zij daarmee het publieke debat verstoren. Als geheimhouding écht moet, ben ik het daar gauw mee eens, maar op deze manier wordt het publieke debat voorkomen. Wij kunnen ons niet verantwoorden tegenover de mensen waarvoor wij hier zitten. Als dit het advies van de advocaten is, adviseer ik het college om

maar andere advocaten te nemen. Immers, dit klopt niet.

De heer **Van Heukelom** (GS). Er lopen er tientallen rond...

Voorzitter. Als de Staten besluiten dat hierover in het openbaar moet worden gesproken, gooi ik alles in het openbaar, alles. Dat wil ik graag doen, maar dan moet men mij wel even de tijd geven en dat kost een paar uur. Nogmaals, dan gooi ik alles in het openbaar. Ik kan het haast uit het hoofd... Ik geef nu alleen maar aan hoe ik erin sta en hoe moeilijk dit proces op het ogenblik is. Net als met aandelen het geval is, wijzigt dit zich per dag. Dan is dit een mogelijkheid, dan weer is dát een mogelijkheid. Dan krijgen we dadelijk weer een proces dáárover...

Voorzitter. In maart 2015 volgt de bodemprocedure in het kader waarvan eindelijk zal worden beslist of de schade bij de boedel hoort of niet. Ook dat hangt ons nog boven het hoofd...

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Mijns inziens gaat het bij deze discussie vooral over de rollen en de taken die de provincie en die de gedeputeerde heeft. Tegen die achtergrond vind ik dat in dit proces zaken door elkaar lopen. Gelet op de noodzaak van schadebeperking probeert de gedeputeerde de rekening voor de provincie zo laag mogelijk te krijgen, maar die poging verlamt college en Staten terwijl de provincie toch een duidelijke, wettelijk taak heeft, namelijk: handhaven en opruimen, althans voor zover dat onder de provinciale verantwoordelijkheid valt. Ik vraag de gedeputeerde om een poging te doen om de verschillende rollen van college en Staten wat duidelijker te onderscheiden, zodat de Staten besluiten kunnen nemen over datgene waarover zij besluiten móeten nemen. Immers, nu worden wij min of meer gegijzeld door geheimhouding. Wij mogen zo ongeveer over het hele dossier niets meer zeggen, en dat is bijzonder vervelend.

De heer **Van Heukelom** (GS). Nu zegt u, zomaar even in een bijzin, dat wij verplicht zijn om op te ruimen. Als ik daar "ja" op zeg, dan hangen we. Dan gaat de tegenpartij mij voor ten minste 35 miljoen ophangen. Dat heb je ervan... Ik zeg dus dat dat absoluut niet waar is. Zo krijg je een heel gevaarlijke...

De heer **Colijn** (CU). Ik begrijp dat u dit op grond van uw rol zegt, en dat prijs ik alleen maar. Echter, het gaat om de vraag: wat is nu wél uw zuivere opdracht en wat niet, en wat mag u van de Staten verwachten opdat ook zij hun zuivere opdracht kunnen uitvoeren, namelijk in openheid besluiten nemen over datgene waarover zij besluiten kunnen nemen. Wij verkeren nu in een impasse, vanwege

de vrees dat wij een enorme rekening gepresenteerd krijgen.

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter. In de commissie heb ik voorbeelden gegeven. Ik verwijs naar het juridische pleidooi namens Beelen, waarin ik ben geciteerd naar aanleiding van een video-opname, gemaakt tijdens een commissievergadering. Daarbij gaat het om één woordje: gedeputeerde Van Heukelom zegt "we".... Dat éne woordje is er door de tegenstander bijgehaald. Zo gaat het in Nederland. Nogmaals, ik wil alles in de openbaarheid gooien --ik wil er meteen mee beginnen; mij maakt het niet uit-- maar de adviezen die ik heb gekregen, geven een andere richting aan. Men kan zeggen dat ik mij daarachter verschuil; dat snap ik. Niettemin ben ik alleen maar bezig om ervoor te zorgen dat de kosten, verbonden aan het beheer van de site, een keer worden beëindigd en dat wij het geld van de curatoren kunnen gebruiken waarvoor wij het willen gebruiken. Dáár ben ik mee bezig. Het is "loei" ingewikkeld.

De heer **Van Burg** (SGP). Nog even, voorzitter, en dan behoeven wij niet meer in beslotenheid te vergaderen omdat wij álles, in het openbaar, al weten. Datgene wat de heer Colijn zojuist heeft gezegd, vinden wij de volgende week terug in een brief... Het is een standpunt dat juridisch niet is onderbouwd, maar dat wij nu wel, als volksvertegenwoordiging, naar voren brengen. Welnu, mooier kan je het niet hebben, als advocaat van de andere partij. Hier moet je écht mee oppassen; ik meen het serieus. Het zal niet voor het eerst zijn dat een gemeenteraadslid of een statenlid zijn uitspraak terugziet en van het doen daarvan heel veel spijt krijgt.

De heer **Harpe** (GL). Je moet advocaten vooral hun werk laten doen en vervolgens word ik daar koud noch warm van...

Voorzitter. Straks komt er een keer een einde aan en moeten de Staten oordelen. Gelet op de wijze waarop er wordt vergaderd en op de gigantische kennisachterstand --ik spreek nu even voor mijzelf-- ben ik niet in staat om zo meteen op verantwoorde wijze een besluit te nemen. Ik denk dan ook dat er heel veel voor te zeggen valt om hier gewoon mijn twaalf vragen te beantwoorden. Immers, die vragen zijn gebaseerd op openbare informatie en het moet mogelijk zijn om er in het openbaar een antwoord op te geven. Als wij dat niet doen, strandt dit proces op enig moment. Dan kunnen wij de beslissing --áls wij die al moeten nemen; ook daarover heb ik een vraag gesteld-- niet op een verantwoorde wijze nemen. Wat mij betreft zal dat dan ook niet gebeuren.

De **voorzitter**. Als voorzitter wil ik even een opmerking maken, ook al schroom ik een beetje; ik wil graag rolvast blijven. Ik ben, ook als burgemeester, opgevoed in de traditie dat, als er onderhandelingen zijn en iets onder de rechter is, daarover niet in het openbaar wordt gesproken. Op gemeentelijk niveau komt dat natuurlijk vaker voor dan ik hier tot nu toe bij de provincie heb meegemaakt. In gemeenteland is dit een soort lijn. Iets anders is dat een college, gaande onderhandelingen en juridische procedures, dilemma's wil delen en onderhandelingsposities wil bespreken. Immers, een college wil daarvoor politieke kaders en politieke steun verkrijgen, gelet op de opvattingen die het bij onderhandelingen en procedures wil inbrengen.

Daarmee is het dilemma geschetst waarmee wij nu te maken hebben. De Staten stellen terecht, gelet op hun openbare rol, dat er wellicht veel méér in openbaarheid kan dan nu het geval is. Het college geeft aan dat er bepaalde risico's zijn, die leiden tot de conclusie dat het beter is om dilemma's, onderhandelingsposities en keuzemogelijkheden in beslotenheid te bespreken. Anders laat men zich te veel in de kaart kijken.

Het is goed dat wij de verschillende rollen goed met elkaar bespreken, maar ik herhaal dat het gaat om een kwestie die onder de rechter is en ten aanzien waarvan onderhandelingen worden gevoerd. De Staten willen controleren en kaders meegeven en het college heeft met zijn brief getracht om al datgene wat openbaar kán zijn, ook openbaar te maken. Ook het feit dat de overeenkomst, eerder in beslotenheid vastgesteld, er nu is als vertaling van de termsheet, is door het college openbaar gemaakt. Over het feit dat de Staten hierover hebben besloten en over de hoofdlijnen, vermeld in de brief, kan in het openbaar worden gesproken, maar ik zou de Staten toch willen oproepen om het in het geding zijnde dilemma te respecteren --waar wordt écht het belang van de provincie geraakt?-- en dingen nog even niet in het openbaar te bespreken.

Die oproep zou ik willen doen, hoe moeilijk dat ook is. Wij hebben er, als provincie, niet elke dag mee te maken. Dat maakt het extra lastig.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Op zich ben ik het wel eens met uw opvatting, als u het zo stelt. Echter, ik heb geput uit openbare stukken, waaronder het zesde verslag van de curatoren, en de uitspraak van de voorzieningsrechter. Mag ik het even zwart-wit zeggen? Gelet op die uitspraak denk ik: nou, provincie, je hebt het bar slecht gedaan. Ik haal er zó een aantal dingen uit op grond waarvan je kunt zeggen: dat is niet slim geweest. Ik wil daar graag de discussie over aangaan, dus: op basis van openbare stukken. Dit gedeelte is inmiddels niet meer onder de rechter. Ik wil graag geïnformeerd worden. Hoe zit het nu

precies? Wie is verantwoordelijk en waarom is wie verantwoordelijk?

De heer **Van Heukelom** (GS). U leest die stukken en u zegt ons: u hebt het verloren. Welnu, die uitspraak is niet aan ons adres gedaan. Het gaat om de procesgang van de rechter-commissaris.

De heer **Harpe** (GL). Daar zijn wij het wel over eens.

De heer **Van Heukelom** (GS). Ja, maar u geeft ook aan dat er prejudiciële vragen zijn gesteld. Daarover zegt mijn advocaat dat het gaat om een bevoegdheid van de rechter. U zegt: dat hebben die drie gedaan. Nogmaals, het gaat om een bevoegdheid van de rechter en die rechter heeft een bepaalde keuze gemaakt. Verder verloopt het via de normale route: hoger beroep en cassatie. Dat duurt jaren. U leest het op een andere manier, en ik sta daar maar te kijken. Wat is nou wáár?

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Mijns inziens haalt de gedeputeerde nu verschrikkelijk veel dingen door elkaar.

De heer **Van Heukelom** (GS). Ja, dat zal wel...

De heer **Harpe** (GL). Er zijn prejudiciële vragen gesteld en dat gaat altijd via een bepaalde procedure. Dat weet de gedeputeerde ook. Daar zijn de partijen die aan tafel zitten, het over eens, maar terwijl die vragen nog in behandeling zijn, wordt er maar dóórgeprocedeerd... Mijn vraag is: is dat wel verstandig?

De heer **Van Heukelom** (GS). U gaat er telkens omheen. Nou zegt u nét tegen mij: ik heb het goed gelezen en de provincie gaat onderuit. Welnu, het wás niet tegen de provincie. Het is tegen de rechter-commissaris. Het is wel leuk dat u dat zo zegt... U zegt het constant, en dat is stemmingmakerij. Ik denk dan: zó kom ik er niet uit.

Dat u tegen beslotenheid bent, is uw goed recht. Ik wil het wel in de openbaarheid doen, maar daar gaan de Staten over.

De **voorzitter**. Ik stel voor dat de Staten een besluit nemen naar aanleiding van de vraag of zij ermee kunnen instemmen dat zij na afloop van deze openbare statenvergadering in beslotenheid door het college worden bijgepraat. Het gaat dus niet om besluitvorming maar om informeren.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Ik vraag het college om een openbaar debat over deze kwestie voor te bereiden. Dat debat behoeft niet vandaag te worden gevoerd. Desnoods kom ik ervoor terug. Ik doel op een openbaar debat op basis van de

bekende stukken. Aan vertrouwelijkheid heb ik geen behoefte meer.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Voorzitter. Ik verzoek u om de vergadering even te schorsen, zodat ik met mijn fractie kan overleggen.

De vergadering wordt voor enkele minuten geschorst.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Het is een eeuwigdurende worsteling: geheimhouding...

Commissaris, wij zijn gevoelig voor uw argumenten. Inderdaad, een en ander is nu onder de rechter. Wij kunnen akkoord gaan met een besloten informatiebijeekoms, na deze openbare statenvergadering. Echter, met de heer Harpe zijn wij van oordeel dat een openbaar debat moet worden voorbereid, zulks op grond van stukken die openbaar zijn. Wij verwachten van het college dat het ervoor zorgt dat het beoogde debat eind augustus, begin september kan plaatsvinden.

De heer **Pauwels** (CDA). Voorzitter. Mijn fractie is van mening dat u zojuist wijze woorden heeft gesproken. In juridische zin is het gewoon moeilijk om nu over deze zaken in openbaarheid te vergaderen. Dat zou niet slim zijn, vinden wij, mede omdat een en ander onder de rechter is. Wanneer in de toekomst blijkt dat wij hierover in openbaarheid kunnen debatteren, moeten wij dat doen maar op dit moment mag het van ons een besloten vergadering zijn.

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter. Ik sluit mij aan bij de woorden van mevrouw Evertz. Wij accepteren dat de Staten nu in beslotenheid worden bijgepraat, maar ook wij hebben behoefte aan een eind augustus, begin september te voeren openbaar debat dat zowel door college als door Staten goed kan worden voorbereid.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Wij sluiten ons aan bij de woorden van de heer Bierens. Ook wij wensen dat openbaar debat, maar daarbij dienen ook de door ons bedoelde rollen en taken te worden betrokken.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Wij hadden al besloten om, als er sprake zou zijn van een besloten vergadering, daaraan niet deel te nemen. Echter, gelet op het betoog van de gedeputeerde en op uw woorden voelen wij het gewicht van deze kwestie. Wij sluiten ons dan ook aan bij de woorden van mevrouw Evertz en de heren Bierens en Colijn. Wij zullen dus keurig blijven zitten.

De heer **Van Burg** (SGP). Voor ons geldt hetzelfde, voorzitter, maar ik voeg hieraan toe dat wij het beoogde debat heel goed voorbereid willen zien door het college. Verder is van belang dat wij bij dat debat allemaal over dezelfde stukken praten. Er zijn diverse stukken in omloop en voorkomen moet worden dat er tijdens die vergadering een stuk naar boven komt dat sommigen niet kennen. Daar wordt het alleen maar mistiger van. Met andere woorden: wij dienen te beschikken over een uitgebreid, compleet dossier en vervolgens hebben wij het over die info.

De heer **Van Dijk** (PVV). Voorzitter. Wij hebben de gedeputeerde horen zeggen dat het met betrekking tot de uitspraak van de rechtbank wel eens maart 2015 zou kunnen worden. Dat houdt in dat de Staten in huidige samenstelling daarvan niets meer behoeven te vinden en dat dit dus wordt doorgeschoven naar de nieuwe Staten en een volgend college.

Ook wij hechten aan een openbaar debat en wij hebben er geen behoefte aan om nu, voor de zoveelste keer, in het geheim te worden geïnformeerd. Wij doen het met de informatie die wij kunnen halen uit de rapporten van de curator. Daar staat buitengewoon veel in.

Het college roepen wij op om eindelijk eens te beginnen met het reserveren van geld. Immers, dat het de provincie buitengewoon veel geld gaat kosten, zal inmiddels iedereen wel duidelijk zijn.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. Tot op het laatste moment vindt hier nog discussie plaats. Wij accepteren uw uitleg, waaruit blijkt dat het op dit moment toch echt niet verstandig is om de informatie, waar wij het nog steeds niet over hebben, in openbaarheid te delen. Wij accepteren dit om de rechten van de provincie niet in gevaar te brengen. Wel twijfelen wij tot het laatste moment waar het gaat om de vraag of dit nu betekent dat wij wel of niet bij de besloten bijeenkomst aanwezig moeten zijn. Echter, ik realiseer mij dat het geen enkel verschil maakt. Wij zullen straks bepalen of wij er bij zullen zijn of niet, zulks aan de hand van het overleg dat wij nog met collega's zullen voeren, en ook gelet op de "stemming van het moment". Ik vind, voorzitter, dat er sprake is van een duivels dilemma.

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. Wij hebben begrip voor de uitleg van de gedeputeerde in verband met het besloten bijpraten van de Staten. Echter, vervolgens kunnen wij daar niets mee. Wij kunnen die informatie tot ons nemen, en daarna scheiden onze wegen weer. Wij kunnen het er met niemand over hebben en wij kunnen niet toetsen. Bovendien zal deze informatie op termijn weer openbaar worden. Al met al leidt onze afweging tot

de conclusie dat wij niet bij de besloten bijeenkomst aanwezig zullen zijn.

De **voorzitter**. Ik heb de indruk dat een meerderheid ermee instemt dat er straks een besloten vergadering wordt gehouden. Mevrouw Van Unen heeft mij tijdens de schorsing gezegd dat het wellicht goed is om hier toch even over te stemmen. Ik beschouw dat als een voorstel van orde en vraag mevrouw Van Unen of zij dat voorstel wenst te handhaven.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Ja.

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter. Ik ga akkoord met voorstel om een openbaar debat te houden. Voorgesteld is om dat debat eind augustus, begin september te houden, maar ik pleit ervoor om het in september te doen. Immers, dit vereist een behoorlijke voorbereiding, terwijl er sprake is van reces. Ik kan niet altijd iedereen raadplegen. In september komt er een openbaar debat over datgene wat wij dan kunnen bespreken. Ik hoop dat dan iedereen beschikt over dezelfde stukken. Datgene wat ik aan stukken heb, zal ik geven.

Ik vind het jammer, voorzitter, dat nu weer openlijk door de fractie van de PVV wordt gezegd dat deze kwestie ons ongetwijfeld veel geld zal gaan kosten. Dat weet ik helemaal niet. Daar zijn wij nou juist voor bezig...

Het voorstel om na de openbare vergadering een besloten vergadering te houden, wordt bij handopsteken aangenomen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PvdA, D66, het CDA, de VVD, de CU, de SGP en de PvZ voor dit voorstel hebben gestemd.

34. Vragensessie

35. Vragen van het lid Hamelink over mogelijkheden voor een mobiliteitscentrum ter ondersteuning van de ontslagen werknemers Neckermann

De heer **Hamelink** (PvdA). Voorzitter, collega's. Gelukkig verschijnen er steeds meer lichtpareltjes aan de horizon van de werkgelegenheid. Echter, er zijn ook nog wat vlekjes of vlekken. Wat het laatste betreft denk ik aan de gevolgen van de sluiting van Neckermann als gevolg waarvan tientallen gezinnen worden getroffen. Uiteraard geldt voor

commerciële bedrijven het ondernemersrisico en zou de overheid de gevolgen daarvan niet op haar bordje moeten nemen.

Niet overal zijn middelen beschikbaar of afgedwongen door vakbonden, om voor getroffen mensen begeleiding van werk naar werk of extra scholing te verzorgen, zoals gebeurt bij Philip Morris, een bedrijf dat overigens niet failliet is gegaan. Echter, onze ervaringen met inspanningen, zoals geleverd met betrekking tot Zalco, zijn bemoedigend. Daarom vragen wij het college indringend om, mogelijk met een geringe inspanning en een bescheiden bijdrage, samen met de overheden in Zeeuws-Vlaanderen, door middel van een mobiliteitscentrum als aanspreekpunt voor begeleiding van werk naar werk en scholingsmiddelen, mogelijkheden te bevorderen en gelegenheid te geven om een proces van bescheiden rouwverwerking te verzachten.

Voorzitter. Op deze manier kunnen er voor de getroffen gezinnen weer lichtpareltjes aan de horizon van de werkgelegenheid opdoemen.

De heer **Pauwels** (CDA). Voorzitter. Mijn fractie wil dit verzoek graag ondersteunen. De afgelopen jaren is er in Zeeuws-Vlaanderen nogal wat gebeurd op het terrein van de werkgelegenheid. Nu gaat het over de arbeidsplaatsen bij Neckermann, maar kijkt men naar de afgelopen jaren, dan gaat het om 400 tot 500 banen die daar verdwenen zijn. Vandaag lees ik in de krant dat er bij Dow 50 tot 60 mensen gaan vertrekken en ook verwijs ik naar de glasfabriek. Nogmaals, wij geven graag steun aan het betoog van de heer Hamelink.

De heer **De Reu** (GS). Voorzitter. Het verzoek van de heer Hamelink is begrijpelijk. Eergisteren hebben wij overleg gehad met alle betrokkenen, met ondernemingsraad en directie van Neckermann, met het UWV en met de gemeenten Hulst en Terneuzen. Men kan dit zien als een eerste crisisberaad naar aanleiding van de zoveelste ontslaggolf die ons in Zeeland treft.

Eerder hebben wij, in verband met Zalco, een bepaalde lijn ingezet waarbij een mobiliteitscentrum wordt ondersteund of door onszelf wordt georganiseerd. In dit geval heeft de gemeente Terneuzen de leiding om verschillende activiteiten te ondernemen. Tijdens het genoemde overleg is, wellicht wat prematuur, gevraagd om dit financieel te ondersteunen, óók door de provincie. Wij hebben daar geen ja en ook geen neen tegen gezegd. Wij willen graag meer concreet weten waarvoor dan precies een bijdrage zou worden geleverd.

Voorzitter. Mensen die ontslagen worden en hun families hebben soms bepaalde verwachtingen naar aanleiding van uitspraken, hetzij van de Staten, hetzij van het college, hetzij van anderen. Tot nu toe hebben wij de lijn gevolgd dat, op het

moment dat er sprake is van faillissement --dat is bij Neckermann het geval, anders dan bij Philip Morris-- wordt nagegaan wat wij kunnen doen. In financiële zin hebben wij met betrekking tot Zalco, als cofinancier van Europese fondsen, substantiële bedragen beschikbaar kunnen stellen voor omscholing van medewerkers. De Staten hebben hiervoor in 2011 400.000 euro beschikbaar gesteld. Daar was nog wat van over en daarmee hebben wij voor een gedeelte iets voor het mobiliteitscentrum voor Thermphos kunnen doen.

Er zijn ook vragen gesteld in verband met het faillissement van Meijers Staalbouw, Sas Glas en Philip Morris. Tot nu toe hebben wij steeds gezegd dat wij onze ervaringen kunnen delen, in de zin van: wat moet je vooral wél, en wat moet je vooral níet doen in het kader van zo'n mobiliteitscentrum? Dat is iets anders dan het beschikbaar stellen van financiële middelen voor wat dan ook. Gaat het er echt om dat mensen worden omgeschoold, dan --ik verwijs naar onze ervaringen met Zalco-- heb je al snel een paar duizend euro per persoon nodig. Ik constateer echter dat bij deze vraagstelling ook andere suggesties zijn gedaan.

Voorzitter, als men daarmee kan instemmen, neem ik dit mee naar het overleg dat wij met betrokkenen voeren. In dat overleg kunnen wij meer concreet vernemen welke vragen zij hebben in verband met financiële steun. Vervolgens zullen wij nagaan of het mogelijk is om hieraan iets te doen met lopende budgetten. Dat is niet onmiddellijk kristalhelder; anders zouden wij direct ja of neen kunnen zeggen. Ik begrijp de gestelde vraag die ik beschouw als een sympathieke insteek, maar wij moeten hierover overleggen met de mensen die al met dit traject begonnen zijn. Ik kom vervolgens bij de Staten terug, hetzij met de mededeling dat wij hiervoor inderdaad iets kunnen doen, hetzij met de vraag die aan de Staten wordt voorgelegd: zegt u maar wat wij hiermee moeten.

De heer **Hamelink** (PvdA). Voorzitter. Ik constateer dat bij de gedeputeerde de bereidheid bestaat om hier serieus naar te kijken. Wij zien vervolgens wel wat er van komt.

36. Vragen van het lid Harpe over een mogelijk indienen van een zienswijze tegen het voornemen inzake een Structuurvisie Schaliegas

De **voorzitter**. Ik wijs erop dat inmiddels door het college schriftelijk is geantwoord op vragen die eerder over dit onderwerp zijn gesteld. Heeft de heer Harpe er desondanks behoefte aan om zijn vragen te stellen?

De heer **Harpe** (GL). Ja, voorzitter, zij het in gewijzigde vorm.

Ik constateer dat het college geen zienswijze indient in verband met de concept-plan-MER. Men geeft aan dat dat wordt gedaan via het IPO. Dat vind ik jammer omdat er landelijk wel degelijk wordt gereageerd. Ook de gemeente Schouwen-Duiveland heeft dat gedaan. Waarom vind ik dit zo belangrijk? Omdat, voorzitter, het gebied van de Oosterschelde en Schouwen-Duiveland letterlijk en figuurlijk in kaart is gebracht. Ik denk dat het verstandig is om in deze fase niet alleen te vertrouwen op het IPO, maar ook in een aparte brief aan te geven: let op, wij hebben hier een Oosterschelde met belangrijke werkgelegenheid, mosselvisserij enz.; blijf dus van dit gebied af. Ik denk dat een dergelijke aanvullende reactie waardevol kan zijn.

De heer **De Reu** (GS). Voorzitter. In de inmiddels gegeven antwoorden hebben wij aangegeven dat het ons inziens nu nog te vroeg is om te reageren. Verder wijs ik erop dat het in het kader van het IPO gaat om de vier provincies die hierbij betrokken zijn omdat zij door de minister als zoekgebied zijn aangeduid. Tegen die achtergrond is aandacht gevraagd voor een aantal specifieke punten, voor Zeeland, Overijssel, Gelderland en Brabant. Dat zijn punten waaraan nadrukkelijk in het kader van het onderzoek aandacht moet worden gegeven. Dat is dus een specifieke, en geen algemene IPO-reactie.

Wat de gemeenten Schouwen en Tholen hebben gedaan, voorzitter, is aan hen om te doen. Echter, zou men mij vragen wat ik ervan vind om in deze fase zo'n reactie te geven, dan zou ik zeggen dat ik dat wat prematuur vind. Ik zou zeggen: wacht nou gewoon de MER-procedure af; daar zijn al deze zaken bij betrokken. Ik vind, voorzitter, dat men hiermee een beetje voor de muziek uitloopt. Daar moet je altijd voorzichtig mee zijn omdat het risico dreigt dat de klanken zijn verstomd op het moment dat de muziek binnen moet komen.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Er is in verband met het indienen van een zienswijze een officiële procedure die erin voorziet dat dat tot 9 juli kan worden gedaan. Ik zou van die mogelijkheid gebruik maken. Ik voeg daaraan toe dat het college in dit verband het voordeel heeft dat de PvdA nu nog in het kabinet zit. Ik zou zeggen: doen!

De heer **De Reu** (GS). Voorzitter. De laatste opmerking is feitelijk juist en zo zal het, naar mijn overtuiging, nog wel even blijven... Verder blijf ik bij datgene wat ik in eerste termijn heb gezegd.

37. Moties niet behorend bij een agendapunt

38. Motie van de leden Aalfs en Hamelink over een pilot startgroepen voor peuters

De **voorzitter**. Door de genoemde leden is de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 4 juli 2014;

stellen vast dat:

- de vierjarige pilot "Startgroepen voor peuters" medio 2015 zal worden afgesloten;
- op dertig plaatsen, verspreid over het land, peuterspeelzalen en/of kinderdagverblijven samenwerken met scholen om een rijkere leeromgeving te verkrijgen voor peuters;
- er in Zeeland twee deelnemers zijn: Ds. G.H. Kerstenschool/Kinderopvang De Bevelanden in Borssele en basisschool De Vlaswiek/Kinderopvang Zeeuws-Vlaanderen in Koewacht;
- beide scholen zeer positief zijn over de peuteropvang, gecombineerd met de beoogde rijkere leeromgeving;
- in de grensstreek met België geen gelijk speelveld bestaat bij kinderopvang en onderwijs;
- dit heeft geleid tot een omvangrijke vlucht van Nederlandse ouders met peuters naar Belgische instellingen;
- deze vlucht in Koewacht is beëindigd als gevolg van deze pilot;
- de peuterklassen bij De Vlaswiek nu vol zijn, tot tevredenheid van kinderen, ouders en scholen;

overwegen dat:

- dit extra succes afhankelijk is van de subsidiëring in de huidige pilot, maar tevens van levensbelang is voor (kleine) scholen;
- de pilot in februari 2015 voor de derde en laatste keer wordt geëvalueerd en daarna zal worden beëindigd, zonder dat de achterliggende problematiek in de grensstreek wordt opgelost;

dragen Gedeputeerde Staten op om;

- gegeven het succes, de rijksoverheid te verzoeken om de pilot voort te zetten totdat het achterliggende probleem (de verschillen in regelgeving rond en de financiering van de kinderopvang in beide landen is opgelost;
- dan wel de pilot te verbreden, zodat alle scholen die dat kunnen en willen, erin kunnen participeren voor zover dat wenselijk is, doch in ieder geval prioriteit te hanteren voor scholen in de grensstreek;

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 4.

De heer **Aalfs** (D66). Voorzitter. Het ministerie van Onderwijs heeft dertig scholen aangewezen voor een pilot, in het kader waarvan peuters alvast worden opgevangen bij de school waar ze vermoedelijk later basisonderwijs krijgen. Zeeland heeft twee scholen toegewezen gekregen, vermeld in de motie. Beide scholen hebben zeer goede ervaringen opgedaan met deze pilot. In de nabijheid van Koewacht gingen ouders met peuters aanvankelijk allemaal naar België, maar toen de pilot zorgde voor een gelijkwaardig speelveld, kwamen ze weer terug. De pilot kan dus van harte worden aanbevolen.

Vermoedelijk wordt de pilot niet verlengd en het is dus zaak om ervoor te zorgen dat dit in de vorm van een gestructureerd systeem wordt voortgezet. Dit is vooral voor het grensgebied van belang. Voor het overige verwijs ik naar de motie.

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter. Ik constateer dat in het desbetreffende advies van de Onderwijsautoriteit wordt gesteld dat besturen van scholen en kinderopvang en de gemeenten in Zeeuws-Vlaanderen in onderhandeling zijn met de ministeries van OCW en SZW over een omvangrijk scholenplan in Zeeuws-Vlaanderen. De Onderwijsautoriteit stelt in feite: laat mij dit alsjeblieft verder uitzoeken; een lobby van de provincie zou in dezen niet goed werken. Zijn opstelling komt neer op: ik ben hiermee al heel ver; laat mij even mijn gang gaan.

De heer **Aalfs** (D66). Voorzitter. Als de gedeputeerde ons kan toezeggen dat hij ons op de hoogte zal houden van de activiteiten van de Onderwijsautoriteit, trekken de fracties van PvdA en D66 de motie in.

De heer **Van Heukelom** (GS). Zeker!

De **voorzitter**. Ik constateer dat motie nr. 4 is ingetrokken.

39. Motie van de leden Aalfs, Van Oorschot, Harpe, Muste, Colijn en Van Unen over de geborgde waterschapszetels

De **voorzitter**. Door de genoemde leden is de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 4 juli 2014;

stellen vast dat:

- de algemene vergadering van het waterschap Scheldestromen uit dertig zetels bestaat waarvan negen geborgde zetels, met als verdeling; vier ongebouwd, vier bedrijven en één natuurterreinen;
- Provinciale Staten de bevoegdheid hebben tot wijziging van het reglement voor het waterschap, na overleg met het waterschap;

overwegen dat:

- het systeem van geborgde zetels niet meer strookt met de huidige tijdgeest, waar wordt uitgegaan van evenredige vertegenwoordiging;
- de taken van het waterschap inmiddels zijn uitgebreid met vele publieke taken als waterkwaliteit, wegen, bermen en fietspaden, en derhalve burgers belanghebbenden zijn geworden;
- thans sprake is van oververtegenwoordiging in het bestuur van geborgde zetels ten opzichte van de categorie ingezetenen;
- het wettelijk minimum van zeven geborgde zetels meer recht doet aan evenredige vertegenwoordiging;
- Provinciale Staten, vooruitlopend op mogelijke landelijke wijzigingen, kunnen besluiten om ingaande 2015 het aantal geborgde zetels te reduceren tot het wettelijk minimum van zeven;
- deze reductie met twee geborgde zetels ten goede komt aan de categorie ingezetenen;

dragen Gedeputeerde Staten op om te bewerkstelligen dat bij de komende waterschapsverkiezingen het aantal geborgde zetels wordt teruggebracht tot zeven, in de verhouding: drie ongebouwd, drie bedrijven en één natuurorganisaties;

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 5.

Ik herinner eraan dat tijdens een vorige statenvergadering een soortgelijke motie aan de orde is geweest. Daarom vroeg ik mij aanvankelijk af of wij hetzelfde nog een keer zouden gaan doen. Echter, gebleken is dat er nu sprake is van een gewijzigde motie. Het lijkt mij goed om dit even aan te geven omdat anders een indruk zou kunnen ontstaan in de zin van: lukt het de ene vergadering niet, dan proberen wij het in een andere vergadering.

De heer **Aaifs** (D66). Inderdaad, voorzitter, heeft deze motie een voorgeschiedenis.

Ik mag het woord voeren mede namens de fracties van GroenLinks, de ChristenUnie, de PvdA, Natuurlijk Zeeland en de SP. Ik realiseer mij daarbij dat de heer Van Oorschot --nu ik de woordvoerder ben van deze zes fracties-- vandaag nog niet de gelegenheid krijgt om zijn maidenspeech te

houden, maar ik ben ervan overtuigd dat dat in de nabije toekomst wél mogelijk zal zijn.

Voorzitter. In april van dit jaar hebben de fracties van D66, de CU en GL al een motie ingediend over de geborgde zetels in het waterschapsbestuur. Die motie werd toen met een kleine meerderheid verworpen. Enkele partijen hadden moeite met de extra zetel voor natuur. In de afgelopen vergadering van de commissie-BFW kwam dit onderwerp opnieuw ter sprake en bij die gelegenheid kwam de fractie van de PVV met een amendement dat voorzag in een opzet zonder een extra zetel voor natuur. Met inachtneming van dit amendement zou de fractie van de PVV een aangepaste motie wél kunnen steunen. Het voorstel is dus nu: wél een reductie van negen naar zeven geborgde zetels, maar geen extra zetel voor natuur; de twee vrijkomende zetels gaan naar de ingezetenen. De fracties van D66, GL en CU hebben hun knopen geteld en kiezen liever een half ei dan een lege dop. Zij komen dus met een nieuwe motie.

Voorzitter. Geborgde zetels zijn in democratisch opzicht ondingen, gelet op het systeem van evenredige vertegenwoordiging waarbij het beginsel "one man one vote" van toepassing is. Toch is de bestaande Waterschapswet door het parlement aangenomen, zulks dankzij geslaagd lobbywerk van belangengroepen. Wij kunnen ons wel voorstellen wie dat zijn geweest... In Zeeland heeft men, om onverklaarbare redenen, het wettelijk minimum van zeven geborgde zetels opgehoogd tot negen. Boeren en andere ondernemers krijgen dus acht zetels via benoemingen door ZLTO en kamer van koophandel in de schoot geworpen. Daarna doen ze ook nog eens mee in verband met de overige zetels. Het laatste is volledig terecht en wél democratisch.

Het wordt hoog tijd, voorzitter, voor een eigentijdse koerscorrectie: van negen naar zeven geborgde zetels, in de verhouding drie ongebouwd, drie bedrijven en één voor natuur. De twee vrijkomende zetels gaan naar de categorie ingezetenen, dus naar de democratische partijen die aan de waterschapsverkiezingen deelnemen. Voor het overige verwijs ik naar de motie.

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter. De vorige keer al heeft het college aangegeven waarom het meent dat er moet worden gewacht op de evaluatie die door de minister zelf is aangekondigd en die zich ook richt op de problematiek van de geborgde zetels. Voorts hebben wij erop gewezen dat wij gezamenlijk zaken moeten ontwikkelen. Moet er nu op deze manier worden ingegrepen? Onze conclusie was de vorige keer: dat moeten wij niet doen.

Voorzitter. Ik voeg aan de al genoemde argumenten nog iets toe. Zouden de Staten

besluiten om de met het amendement beoogde procedure in gang te zetten, dan krijgen wij te maken met de artikelen 3 en 4 van de Waterschapswet. In die artikelen wordt een bepaalde, zorgvuldige procedure geëist. In het kader daarvan moet met het waterschap worden overlegd. Het waterschap kan in dit verband zeggen: dat doen wij alleen nadat wij de algemene vergadering hebben geraadpleegd. Men kan dan vervolgens schriftelijk rapporteren en het kan wel eens langer gaan duren dan nu wordt gedacht. Als gevolg daarvan kom ik hiermee op een moeilijk tijdpad terecht. Ik denk dat het problematisch wordt om het op tijd te redden.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Als de gedeputeerde de vorige keer de motie had overgenomen, had hij nu wat minder tijdsproblemen gehad.

De heer **Van Heukelom** (GS). Absoluut, dat klopt. Veel meer, voorzitter, kan ik er niet over zeggen, maar de genoemde verdeling heeft natuurlijk ook te maken met het financiële aspect. Wij hebben gezien dat de te volgen procedure behoorlijk complex is. Ik denk toch dat ik het niet op tijd rond krijg.

De heer **Aalfs** (D66). Het is bekend, voorzitter, dat er sprake dient te zijn van vooroverleg. De kans is inderdaad aanwezig dat dit verdragend kan werken. Als het waterschap helemaal niet ingenomen is met dit voorstel, zal men waarschijnlijk alles uit de kast willen halen om de zaak te vertragen. Welnu, dat risico nemen wij. Wij willen dit signaal graag luid en duidelijk laten horen. Wij verlangen dan ook dat de motie in stemming wordt gebracht.

Mevrouw **Van Unen** (SP). De tafel van veertien...

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter, als je begint met te zeggen dat je in elk geval een signaal wilt laten horen waaruit blijkt dat het anders moet, en als je nu al weet dat het een knellend tijdpad wordt, dan weet ik het antwoord van het waterschap al....

De heer **Aalfs** (D66). Nou, wij hebben de moed nog niet opgegeven.

De heer **Van Heukelom** (GS). Misschien krijgt u uw zin na de evaluatie van de minister. Dat is dan óók een oplossing. Op 18 maart vinden de waterschapsverkiezingen plaats. Ik heb vernomen dat ZLTO en kamer van koophandel al bezig zijn met procedures voor het benoemen in verband met deze zetels. Mijn conclusie is, voorzitter, dat met het uitvoeren van deze motie een hoop mensen tegelijkertijd worden geschoffeerd.

De heer **Feijtel** (CDA). Voorzitter. Mijn fractie is van oordeel dat er ten opzichte van de motie van april maar weinig is veranderd. Er is wat handje-klap gedaan en er zijn partijen die dit signaal zó graag willen afgeven dat ze daarvoor dan maar die extra natuurzetel opgeven. Ik vind deze gang van zaken weinig verheffend. Het lijkt mij weinig zinvol om deze nieuwe motie te steunen. Als er landelijk een nieuwe discussie op gang komt, zullen ook wij die zeker voeren, maar dit lijkt een beetje op "waterschap-pesting". Daar moeten wij niet aan meedoen.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. De heer Feijtel schijnt kennisgenomen te hebben van "handjeklap". Graag hoor ik welke "handjeklap" dat dan is geweest.

De heer **Feijtel** (CDA). Voorzitter. De heer Aalfs heeft de uitdrukking "half ei-lege dop" gebruikt. De vorige keer waren er nét te weinig medestanders om iets aan de geborgde zetels te gaan doen en daarbij een compensatie te realiseren in het voordeel van de categorie natuur. Daarmee werd een bepaald evenwicht nagestreefd, maar ik begrijp nu dat men --om de benodigde meerderheid tot stand te brengen-- dat evenwicht loslaat. Men kiest nu voor meer draagvlak en ziet daarbij af van de extra zetel voor natuur.

De heer **Hijgenaar** (D66). Ik vind "handjeklap" dan toch een ongelukkige benaming.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Deze motie als zodanig komt bij ons beter over dan de motie die in april aan de orde was. Het is niet zo dat mijn fractie absoluut tegen een eventuele vermindering van het aantal geborgde zetels zou zijn, maar gelet op de reactie van de gedeputeerde --het Rijk gaat de zaak evalueren; het resterende tijdpad is buitengewoon krap; het lijkt erop dat men moeilijk wil doen tegenover het waterschap-- zullen wij deze motie niet steunen.

De heer **Van Oorschot** (PvdA). Voorzitter. Ik heb toch wel wat moeite met de term "handjeklap". Wat wij hiermee willen bereiken, is dat een democratische tekortkoming wordt gerepareerd. Die geborgen zetels bestaan al vanaf de middeleeuwen en het is de bedoeling dat meer tegemoet wordt gekomen aan het democratische principe "one man one vote".

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Ik constateer dat de heer Van Oorschot mij interrumpeert, maar ik zou hem willen aanraden om nog eens na te gaan wat er tijdens deze vergadering is gezegd. Hij zal dan kunnen concluderen dat ik niet in de mond heb genomen dat er sprake is van "handjeklap".

De heer **Van Oorschot** (PvdA). Excuus. Dan weet ik niet wie dat dan wél heeft gezegd...

De heer **Feijtel** (CDA). Ik heb die term gebruikt en dat heb ik, op verzoek van de fractie van D66, toegelicht. Overigens leg ik de heer Van Oorschot de vraag voor wat hij nu precies met deze motie wil gaan repareren. In de mail die in verband hiermee is verzonden, is het woord "symboliek" genoemd. Wat wordt er nu gerepareerd terwijl men weet dat het om een heel beperkt tijdpad gaat en dat er een landelijke discussie volgt? Wat is dit nu méér dan een signaal? Wat wordt er nu feitelijk gedaan?

De heer **Van Oorschot** (PvdA). Voorzitter, ik ben er niet van overtuigd dat dat tijdpad niet te halen zou zijn. De waterschapsverkiezingen vinden pas in maart 2015 plaats. Wanneer er nu tempo wordt gemaakt en er momenten achter elkaar worden gezet, zou het wellicht haalbaar zijn. Blijkt het niet haalbaar te zijn, dan is dit iets voor de volgende periode. Hoe dan ook, het wordt tijd om de geborgde zetels "an sich" eens te bespreken. Ik denk dat deze situatie op een gegeven moment niet langer houdbaar is. Ik zie wat dit betreft veel meer in het systeem "one man one vote".

Mevrouw **Van Unen** (SP). Inderdaad, voorzitter, wordt er over deze kwestie gesproken en is de minister ermee bezig. Echter, daarbij gaat het om de zeven wettelijke zetels en wij hebben het over de twee extra zetels waarover wij als provincie zeggenschap hebben. Het is daarover dat wij straks graag gaan stemmen.

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter. Wij sluiten ons aan bij de woorden van de heer Roeland.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. Door de gedeputeerde is gewezen op het korte tijdpad. Echter, laten wij nu met betrekking tot dit onderwerp de snelste gedeputeerde van deze provincie bij de hand hebben... Ik denk dat, als hij dit wil, hij het nog gaat halen óók. Dat zou ik hem graag horen bevestigen. Ik hoop in elk geval dat hij het tot het uiterste zal proberen, wanneer de motie wordt aangenomen.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Wij hopen ook nog steeds op een zeker eigen inzicht bij het waterschap, waardoor wellicht het verzet niet al te hevig zal zijn. Men moet toch ook zelf beseffen dat het zo eigenlijk niet meer kan...

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter. Mij rest nog slechts één vraag, namelijk van de fractie van D66 die mij een bepaald predicaat meegeeft. Ik denk dat dat, gelet op mijn leeftijd, niet helemaal klopt, maar goed... Ik zeg het eerlijk: wij hebben straks ook nog reces. We moeten wél nuchter

blijven nadenken. Als de motie wordt aangenomen, kom ik gewoon op een zwaar knellend tijdpad terecht. Wanneer nu al wordt gezegd dat het afgeven van een signaal genoeg is --terwijl de minister erop terugkomt en wij er dan van alles over kunnen zeggen-- voel ik mij hiermee wat ongemakkelijk.

Motie nr. 5 wordt bij handopsteken aangenomen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PvdA, de SP, GL, D66, de PVV, de CU en NZ, in totaal 20 leden, voor deze motie hebben gestemd.

40. Afscheid van het lid Beekman

De **voorzitter**. Geachte leden van de Staten en aanwezigen op de publieke tribune, ook de jongste, zeer van harte welkom.

Over jong gesproken, de geachte afgevaardigde de heer Beekman was al heel jong toen hij met zijn politieke carrière begon. Beste Arjan, je bent natuurlijk nog steeds jong, maar je was nog maar 22 toen je in de gemeente Reimerswaal als raadslid begon. Na vier jaar raadslidmaatschap, in 2007, trad je toe tot Provinciale Staten. Je hebt daar toen, als jonge en enthousiaste politicus, je eerste schreden gezet, met mede-statenlid Rachel Blok. Jullie gaven daarmee in deze Staten niet alleen de fractie van de ChristenUnie jeugdige elan, maar, zoals jullie het destijds zeiden, de hele Staten jeugdige elan, tussen wat toen --ik gebruik nadrukkelijk het woord "toen"-- een relatief grijs gezelschap was.

Jongeren waren voor jou altijd belangrijk, Arjan, en dat was ook niet verbazingwekkend. Immers, je bent docent bij het Calvijncollege in Goes en je hebt er de afgelopen jaren veel aan gedaan om jongeren in contact te brengen met de politiek. Zo heb je ook schoolactiviteiten georganiseerd, gericht op deze Staten.

Je was vanaf 2007 tot 2011 lid van de commissie-ruimte, ecologie en water. Ook heb je in de toenmalige commissie-welzijn gezeten. In de huidige statenperiode maakte je deel uit van de commissie-BFW en, als fractievoorzitter, van het Presidium. Ik wil je graag bedanken voor de rol die je in het Presidium hebt gespeeld. Dat is wat minder in de openbaarheid gebeurd, maar het was bijzonder belangrijk dat je er daar aan hebt bijgedragen dat voortdurend de zaken die werden besproken en geëvalueerd, werden gezien in het licht van de vraag: hoe komen wij als Provinciale Staten over en wat is ons gemeenschappelijk belang? Met betrekking tot de sfeer waarin en de

wijze waarop wij met elkaar omgaan, heb jij een duidelijke en goede bijdrage geleverd. Daar wil ik je graag persoonlijk dank voor zeggen.

Het politieke bloed kruipt waar het niet gaan kan. Je hebt besloten om nu als politiek bestuurder fulltime met politiek bezig te zijn. Immers, je hebt je laten benoemen tot wethouder van de gemeente Middelburg. Dat betekent dat wij je niet uit het oog zullen verliezen. Integendeel, we zullen als collega's wellicht méér met elkaar van doen hebben. Daar verheugen wij ons op.

In de ChristenUnie zetten jullie de rode draad van de jeugdigheid voort. Immers, ik heb begrepen dat Martin Otten, die wij in september hopen te beëdigden, 22 jaar is, even oud als jij was toen je begon in de gemeente Reimerswaal.

Arjan, ik dank je zeer voor datgene wat je hebt gedaan. Natuurlijk wensen wij allen je succes en vooral ook plezier toe bij het werk dat je voor onze hoofdstad en Zeeland gaat doen. Wij beseffen heel goed --het geldt in feite voor ons allemaal, in het bijzonder voor jou-- dat én een drukke baan én een politieke carrière alleen maar mogelijk zijn wanneer je gezin dat toestaat. Daarom is het goed dat wij vanaf deze plaats je vrouw en twee kinderen groeten. Geweldig, dat zij er zijn. Ik stel voor, Arjan, dat je de bloemen die je straks krijgt, geeft aan degene die het écht verdient. En jij weet wie dat is...

Arjan, nogmaals dank voor datgene wat je hier hebt gedaan en nogmaals gefeliciteerd met je wethouderschap!

(applaus)

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter, leden van de Staten, vrienden. Een bijzonder moment: na zevenenhalf jaar lid te zijn geweest van deze Staten neem ik vandaag afscheid. U, voorzitter, heeft al aangegeven wat de reden daarvan is. Die reden heb ik ook in mijn brief toegelicht.

Kijk ik terug op de afgelopen periode, dan blijkt dat ik heel veel heb geleerd. In het begin duizelde het mij soms wanneer ik keek naar alle afkortingen die voorbij kwamen, zoals PVVP, IPO, ILG enz., maar intussen weet ik bijna alles van het Integrale Omgevingsplan. Wij hebben het veelvuldig gehad over de inrichting van het landelijke gebied. Over het Provinciale verkeers- en vervoerplan is het vandaag nog gegaan.

Voorzitter. Ik wil in het bijzonder de organisatie bedanken. Immers, wanneer je als beginnend statenlid je weg moet vinden in het bos van al die afkortingen, is die organisatie bijzonder belangrijk. Ik heb steeds ervaren dat alle ambtelijke medewerkers bereid waren om, zodra je vragen had, de tijd te nemen om je op een gedegen manier te helpen zodat je je werk op een goede manier kon doen. In het bijzonder bedank ik de statengriffie.

Kijk ik naar alle trainingen en hulp die ik heb gekregen, dan ben ik daar heel dankbaar voor.

In inhoudelijke zin konden wij wel eens fors van mening verschillen, maar ik heb altijd de persoonlijke verhoudingen als heel goed ervaren. Er zijn heel wat warme herinneringen die met mij meegaan. Ik denk aan het werkbezoek aan Limburg, hoe wij terugkwamen, 's avonds in een klein zaaltje nog een hapje aten en hoe toen bleek dat bepaalde statenleden ineens hun muzikaliteit ten toon spreidden. Zo zijn er nog veel meer mooie momenten. Daar ben ik dankbaar voor.

Ook de leden van Gedeputeerde Staten bedank ik. Ook met hen verschillen wij wel eens van mening, maar dat mag ook, gelet op de verschillende rollen. Hun gedrevenheid en de enorme hoeveelheid tijd die zij steken in complexe dossiers... Ik heb er ontzettend veel respect voor.

Voorzitter. Ik zou nog veel meer mensen kunnen bedanken, van mijn maatje Paul Colijn --wij zijn echt een team geworden en hebben heel goed samengewerkt-- tot de mensen van de facilitaire dienst die vaak op de achtergrond hun werk doen maar zeer belangrijk zijn. Als ik dat zou doen, zou ik stellig mensen vergeten. Bovendien, na zo'n lange vergadering zit niemand daarop te wachten.

Niettemin wil ik wél mijn fantastische vrouw Ellen Maria bedanken. Schat, zonder jou had ik dit niet kunnen doen. Politiek is bepaald je hobby niet, maar dat is juist heel verfrissend. Zeker door jou zijn mijn bijdragen een stuk korter en duidelijker geworden, vermoed ik. Dank je wel.

Ten slotte wil ik mijn dank uitspreken aan onze hemelse vader. Zonder hem had ik het niet kunnen doen. Hij heeft mijn leven wonderlijk geleid, tot nu mijn plaats in Middelburg. Ik ben Hem dankbaar dat ik dit heb mogen doen.

Vrienden, het ga jullie allemaal goed. Ik hoop dat wij elkaar nog vele malen tegen zullen komen, in deze prachtige stad.

(applaus)

41. Resumptie van de besluiten; statengriffier gemachtigd

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten de resumptie van de besluiten aan de griffier over te laten.

42. Sluiting

De vergadering wordt te 18.56 uur gesloten.

Vastgesteld door Provinciale Staten van Zeeland in
hun vergadering van:

onder nummer:

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter.

, griffier.